VERGİ HUKUKU

Ders Kitabı

Murat Cem KARAKIŞ

VERGİ; Devlet ve Kamu tüzel kişileri tarafından, kanuna dayanarak ve hukuki cebir altında, karşılıksız ve zorunlu olarak gerçek ve tüzel kişilerden tahsil edilen mali yükümlülüktür.

Verginin Temel Özellikleri

Verginin Özellikleri	Açıklama
Zorunluluk	Devletin kamu gücüne dayanarak, bireylerin rızası aranmaksızın vergi tahsil etmesidir.
Karşılıksızlık	Vergi karşılığında bireye özel bir hizmet sunulmaz; yarar dolaylı ve geneldir.
Tek Taraflılık	Vergi, devletin tek taraflı kararıyla konur; birey-devlet arasında bir anlaşma ilişkisi yoktur.
Kanunilik	Verginin türü, oranı ve tahsil usulü ancak kanunla belirlenebilir.
Kamu Giderlerini Karşılama	Vergiler, kamu hizmetlerinin finansmanında kullanılır.
Gelir Transferi	Özel kesimden kamu kesimine ekonomik değer aktarımı söz konusudur.
Kesinlik	Ödenen vergi geri verilmez, iade edilmez; devlete kesin şekilde geçer.

Vergi hukukunun konusuna:

1. Vergi, resim, harç, fon gibi isimlerle alınan çeşitli kamu gelirlerinin tarh-tahakkuk-tahsili,
2. Vergi suçları ve cezaları,
3. Vergilendirme sürecinde çıkan uyuşmazlıkların çözümü

gibi konular girmektedir.

Bu konularla ilgili düzenlemeler; başta **Vergi Usul Kanunu** olmak üzere, **6183 s**ayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunlarda düzenlenmiştir.

VERGİ HUKUKU

Genel Vergi Hukuku

Vergi Ceza Hukuku
Vergi Usul Hukuku
Vergi Yargılama Hukuku
Vergi İcra Hukuku
Uluslararası Vergi Hukuku

Özel Vergi Hukuku (Türk Vergi Sistemi)

Gelir Üzerinden Alınan Vergiler
Harcamalar Üzerinden Alınan Vergiler
Servet Üzerinden Alınan Vergiler

VERGİ HUKUKUNUN KAYNAKLARININ SINIFLANDIRILMASI

Yasama Organları
– Anayasa
– Kanun
– Ulus. An

Yürütme Organları
– Cumhurbaşkanı Kararnamesi Cumhurbaşkanı kararı
– Yönetmelik
– Açıklayıcı genel tebliğ
– Özelge
– Sirküler
– Genelge

Yargı Organları
– Ana. Mah. Kar.
– İçtihadı Bir. Kar.
– Diğer Yargı Kar

Diğer
– Doktrin
– Örfler
– Adetler

Anayasa 73.madde

"Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler **KANUNLA KONULUR**, **DEĞİŞTİRİLİR VEYA KALDIRILIR** .

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin **muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına** ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi **CUMHURBAŞKANINA VERİLEBİLİR."**

Açıklayıcı Genel Tebliğ

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kanun hükümlerinin yorumlanması, açıklanması ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla çıkarılan genel tebliğlere "açıklayıcı genel tebliğ" denir .

Özelge (mükteza): Vergiyle ilgili bir konuda tereddüde düşen mükellef Hazine ve Maliye Bakanlığından yazıyla izahiyat ister.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın tereddüde düşen mükellefe yapmış olduğu yazılı izahiyatnamelerdir.

Sirküler: Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın tüm mükelleflere yapmış olduğu anonim nitelikli cevabi yazılardır

(**Mükelleflerin SİRKÜLERLERE ve ÖZELGEYE uygun davranarak yaptıkları işlemler, normal koşullarda cezayı gerektirse bile bunlara ceza verilmez ve vergi aslı üzerinden gecikme faizi alınmaz**)

Genelge: Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın kendi personeline yapmış olduğu yazılı izahiyatnamelerdi

VERGİ HUKUKUNUN YER BAKIMINDAN UYGULANMASI

YERSELLİK (MÜLKİLİK) İLKESİ

Ülke sınırları içindeki vergiyi doğuran olayların tümünden mükellefin ülke vatandaşı olup olmadığına bakılmaksızın vergi alınmasıdır.

Harcama üzerinden alınan vergiler, MTV, Emlak vergisi, Gelir üzerinden alınan vergilerde dar mükellefler bu ilkeye göre toplanan vergilere örnek gösterilir

ÖRNEĞİN; Türkiye'de ikamet eden Alman vatandaşı bir kişinin Türkiye'de sahibi bulunduğu konutu kiraya vermesi karşılığında elde ettiği kira geliri mülkilik ilkesi gereği Türkiye tarafından vergilendirilecektir. Çünkü yabancı ülke vatandaşı Türkiye sınırları içerisinde vergiyi doğuran olayı meydana getirmiştir

ŞAHSİLİK İLKESİ

Ülke vatandaşı olan herkesin ülke içi ve dışındaki ver- giyi doğuran olayların tümünden vergi alınması olarak ifade edilir.

Gelir üzerinden alınan vergilerde tam mükellefler bu ilkeye göre toplanan vergilere örnek olarak gösterilir.

Türkiye'de ikamet eden Türk vatandaşı bir kişinin Avusturya'da bulunan sahibi olduğu konuttan elde ettiği kira geliri şahsilik ilkesi gereği Türkiye tarafından yürürlükte bulunan vergi kanunlarına göre vergilendirilmek istenecektir. Çünkü şahsilik ilkesinin uygulanmasıyla ülke vatandaşlarının yabancı ülkelerden elde ettiği gelirlerde kendi ülkesi tarafından vergilendirilebilir hale gelmektedir.

VERGİ HUKUKUNUN ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI

VERGİ KANUNLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ

– Kanunun üzerinde yazılı olan tarihte yürürlüğe girer.

– Eğer kanunun üzerinde herhangi bir tarih yazmıyorsa Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

Yürürlüğe giren kanun "geçmişe yürümez"

VERGİ KANUNLARININ YÜRÜRLÜKTEN KALKMASI

1. Yeni kanunla
2. Süresinin dolmasıyla
3. Anayasa Mahkemesinin kararıyla

Yürürlükten kalkan kanun "ileriye yürümez

VERGİ HUKUKUNUN ANLAM BAKIMINDAN UYGULANMASI

YORUM ÇEŞİTLERİ

YASAMA YORUMU
YARGI YORUMU
İDARİ (YÜRÜTME) YORUMU
BİLİMSEL YORUM

YORUM YÖNTEMLERİ

AMAÇSAL YORUM
LAFZİ (SÖZEL) YORUM
TARİHSEL YORUM
SİSTEMATİK YORUM

1

1. Aşağıdakilerden hangisi vergi hukukundaki yorum çeşitlerinden biri değildir? (2018/2)

A) İdari B) Amaçsal C) Yargısal D) Yasama E) Bilimsel

YORUM YÖNTEMLERİ

LAFZİ (SÖZEL) YORUM

Kanun koyucunun vergi kanunlarının yorumlanmasında öncelikle sözel yoruma başvurulması ve bu yorum yönteminin yeterli gelmediği durumda diğerlerine geçilmesi gerektiğini göstermektedir.

AMAÇSAL YORUM

Kanun maddesinin ekonomik ve sosyal gelişmeler ışığında günümüzde kazandığı anlamın araştırılması şeklinde yapılır.

SİSTEMATİK YORUM

Yorumlanacak kuralın kanun sistematiği içindeki yeri, işlevi ve diğer madde ve kanunlarla bağlantı- ları dikkate alınarak yorumlanması ifade edilmiştir.

TARİHSEL YORUM

Kanunun çıkartıldığı zamanki şartlara göre ko- nuluş amacı öne çıkartılarak yapılan yorumdur.

VERGİ KANUNLARININ UYGULANMASINDA PEÇELEME KAVRAMI ve EKONOMİK YAKLAŞIM İLKESİ

EKONOMİK YAKLAŞIM

Vergi hukukunda vergiyi doğuran olayın ve bu olaya ilişkin işlemlerin **gerçek mahiyetinin esas alınmasını**, şekli ve biçimsel görünümüne üstün tutulmasını ifade eder.

Zira Vergi Usul Kanunu m.3/B:"Vergi kanunlarının uygulanmasında vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır."denmektedir.

PEÇELEME KAVRAMI

Vergi hukukunda **peçeleme**, vergiyi doğuran olayın gerçek mahiyetini gizlemek amacıyla **yapılan işlemlerin veya ilişkilerin hukuki bir kılıf altında gösterilmesidir**. Yani, vergiden kaçınmak ya da daha az vergi ödemek için **gerçek ekonomik ilişki veya işlem**, farklı bir hukuki görünüm altında **"örtülür" ya da "kamufle edilir«**

Örnek 1: Avukat M'nin sahibi olduğu gayrimenkulü gerçekte 15.000.000 TL'ye satmış olmasına ragmen üçün- cü kişileri aldatmak kastıyla tapu kayıtlarında 5.000.000 TL'ye satmış gibi göstermesinin borçlar kanunundaki ifadesi kısmi muvazaadır. Bu sözleşmesinin vergi idaresini aldatmak ve vergi kaçırmak maksadıyla yapıldığı için vergi kanunlarındaki karşılığı ise peçeleme sözleşmesidir.Ekonomik yaklaşım ilkesi gereğince gerçek de- ğer üzerinden vergilendirilir.

Örnek 2: Tacir (M), öğrenci (Z)'ye 150.000 TL bağışta bulunmayı düşünsün. Bu bağışın Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu bakımında vergi çıkmaması için sağlar arası istisna sınırını geçmeyecek şekilde 50.000 TL'lik tutarlar halinde yapılması halinde, özel hukuk bakımından bir sorun yokmuş gibi görünmesine rağmen, ekono- mik mahiyet itibariyle peçeleme yapılmış olur.

KIYAS YASAĞI

Vergilemede işin gerçek mahiyeti esas olduğundan kıyas yapılamaz (kıyas yasağı). **Kıyas yasağı**, vergi hukukunda **yasada açıkça düzenlenmeyen bir durum** ile ilgili hüküm vermek amacıyla, benzer bir durumun **yasada belirtilen kuralları** üzerinden çözüm yapılmasını **yasaklayan bir ilkedir**.

Örneğin kamyonlardan MTV alınacağı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununda açıkça düzenlenmiştir. Buna karşılık traktörlerden MTV alınmasıyla ilgili bir düzenleme yoktur. Bu durumda traktörlerinde motorlu taşıt olduğu iddi- ası ile kıyas yapılarak MTV alınması mümkün değildir.

VERGİ USUL KANUNU GİRİŞ KISMI

a) Vergi Mükellefi

b) Vergi Sorumlusu

c) Vergi Ehliyeti

VERGİ MÜKELLEFİ

Kanunda mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu düşen gerçek veya tüzel kişi (VUK m. 8) olarak tanımlanmıştır.

Bu kişi, kendi kişiliğinde gerçekleşen vergiyi doğuran olaya ilişkin ortaya çıkan vergi borcunu kendi malvarlığından ödemek durumundadır.

Vergi mükellefinin vergiyi ödeme ödevi yanında; defter tutmak, belge düzenlemek,beyanname vermek, çeşitli bildirimlerde bulunmak gibi şekli ödevleri de bulunmaktadır.

Vergi Kanunlarına göre mükellefler ;

- Gelir vergisinde gerçek kişiler,
- Kurumlar vergisinde kurum olarak belirtilen iktisadi birimler,
- Katma Değer Vergisinde mal teslim eden, hizmet sunan veya ithalat yapan gerçek ve tüzel kişiler.
- Motorlu taşıtlar vergisinde adına motorlu taşıt olan gerçek veya tüzel kişiler,

VERGİ EHLİYETİ ; Mükellefiyet ve vergi sorumluluğu için **kanuni ehliyet şart değildir.**

Vergiyi doğuran olayın kanunen yasak edilmiş olması sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

VERGİ SORUMLUSU

Verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.

Vergi kanunlarıyla kabul edilen haller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna müteallik özel mukaveleler vergi dairelerini bağlamaz.

"Vergi sorumlusu", vergiyi doğuran olay kendi kişiliğinde gerçekleşmemekle birlikte başkasının vergiye ilişkin maddi ve/veya şekli ödevlerini yerine getirmek zorunda olan kişidir.

Vergi sorumluluğu mükellefiyette olduğu gibi kanundan doğar ve başkalarına devredilemez. Vergi sorumluları- nın vergi sorumlusu olabilmesi için fiil ehliyeti şart değildir. Küçük, kısıtlı ve ayırtetme gücü olmayanlar da vergi sorumlusu olabilir.

VERGİ HUKUKUNDA SORUMLULUK TÜRLERİ

a) Vergi Kesenlerin (Stopaj (tevkifat) yapanların Sorumluluğu
b) Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu (Veli Vasi Kayyumların sorumluluğu
c) Mirasçıların Sorumluluğu
d) Katma Değer Vergisinde sorumluluk
e) Karnesiz ücret erbabı çalıştıranların sorumluluğu
f) Belgesiz mal bulunduranların sorumluluğu
g) Tasfiye memurlarının Sorumluluğu
h) Damga Vergisinde sorumluluk
i) Motorlu taşıtlar vergisinde sorumluluk j)Mali müşavirlerin sorumluluğu
k) Gümrük memurlarının sorumluluğu
l) Tapu memurlarının Sorumluluğu

A-VERGİ KESENLERİN SORUMLULUĞU;

Yaptıkları veya yapacakları ödemelerden vergi kesmeye mecbur olanlar, verginin tam olarak kesilip ödenme- sinden ve bununla ilgili diğer ödevleri yerine getirmekten sorumludurlar.

Vergi kesintisi (tevkifat, stopaj) yapmak zorunda olan vergi sorumluları şunlardan ibarettir (GVK, m. 94; KVK, m. 15):

1. Kurumlar Vergisi mükellefleri (sermaye şirketleri, koop, iş ortaklıkları, iktisadi kamu müesseseleri, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler)
2. Gerçek usule tabi TİCARİ - ZİRAİ ve MESLEKİ kazanç elde edenler
3. Dernek ve vakıflar
4. Kollektif - Komandit şirketler
5. Yatırım fonu yönetenler

Vergi Sorumlularının mükelleften keserek vergi dairesine yatırmaları gereken vergileri yatırmadıkları taktirde yatırılmayan veya kesilmeyen tutar vergi sorumlusundan alınır (AATUHK, m. 22).

Yerine getirilmeyen ihmal edilen sorumluluktan doğan vergi ve cezalar vergi sorumlusuna yüklenir.

B-KANUNİ TEMSİLCİLERİN SORUMLULUĞU

GERÇEK KİŞİLERDE	TÜZEL KİŞİLİKLERDE	
(KÜÇÜK VE KISITLILARDA) (VELİ / VASİ / KAYYIM)	ANONİM ŞİRKET DERNEK VAKIF	Yönetim Kurulu Başkanı + Üyeleri
	LİMİTED ŞİRKET	Müdür veya Müdürler

GERÇEK KİŞİLERDE KANUNİ TEMSİLCİNİN SORUMLULUĞU

Gerçek kişilerde fiili ehliyeti bulunmayan bu şahısların vergisel ödevleri kanuni temsilcileri tarafından yerine getirilir.Kanuni temsilcinin bu ödevlerini yerine getirmediğinden dolayı ödenmesi gereken vergi aslı öncelikle mükelleften istenir, eğer tahsil edilemediği takdirde daha sonra kanuni temsilciden de istenebilir.

Ancak VUK 332 madde uyarınca Gerçek kişilerde kanuni temsilcilerin yerine getirmediği ödevlerden dolayı kaynaklanan ceza ve faizler ise sadece kanuni temsilciden istenir ve kanuni temsilci tarafından ödenen bu ceza ve faizler için **GERÇEK KİŞİYE RÜCU EDİLEMEZ.**

TÜZEL KİŞİLERDE KANUNİ TEMSİLCİNİN SORUMLULUĞUNDA

Tüzel kişilerde kanuni temsilcinin vergisel ödevlerini yerine getirmemesi durumunda ödenmeyen vergi, gecikme faizi ve vergi cezası için doğrudan tüzel kişiye başvurulur.

Temsilcilerin görevlerini yerine getirmemeleri nedeniyle doğmuş olan cezalar tüzel kişiden alınamadığı takdirde ise kanuni temsilciden tahsil edilir (VUK. m. 333/2).

Vergi Kabahati işlenmesi sebebiyle Kanuni temsilciler ödemek zorunda kaldıkları cezalar için özel hukuk hükümleri çerçevesinde tüzel kişiye rücu etme hakkına sahiptirler.

Tüzel kişiler bakımından hapis cezasını gerektiren bir suç işlenmesi hâlinde, tüzel kişinin hürriyeti bağlayıcı cezaya çarptırılması mümkün olmadığından, bu yaptırım kanuni temsilcilere uygulanır.

SADECE KAÇAKÇILIK FİİLİNE KİM SEBEBİYET VERMİŞSE CEZA ONA UYGULANIR.

	VERGİ ASLI BAKIMINDAN	CEZA VE FAİZ BAKIMINDAN
VERGİ KESENLERİN SORUMLULUĞU	– Doğrudan vergi sorumlusundan istenir – Vergi sorumlusu tarafından ödenen vergi aslı sorumluya rücu edilebilir.	Vergi sorumlusu tek başına sorumludur ve rücu edemez.
GERÇEK KİŞİLERDE KANUNİ TEMSİLCİNİN SORUMLULUĞU	– İlk sorumlu gerçek kişidir. Mükelleften tahsil edilemez ise vergi sorumlusuna başvurulabilir. Vergi sorumlusu ödediği vergiyi rücu edebilir.	Vergi sorumlusu tek başına sorumludur ve rücu edemez.
TÜZEL KİŞİLERDE KANUNİ TEMSİLCİNİN SORUMLULUĞUNDA	İlk sorumlu tüzel kişiliktir. Tüzel kişi Mükellefin malvarlığından tah- sil edilemeyen vergi aslı için vergi sorumlusuna başvurulabilir. Ver- gi sorumlusu ödediği vergiyi rücu edebilir	Vergi sorumlusu ödediği cezayı rücu edebilir. Vergi suçlarından tek başına sorumludur.

C-EMLAK VERGİSİNDE SORUMLULUK

Emlakın devredilmesiyle birlikte geçmiş yıllardaki ve devredildiği yıldaki vergi borçları için devreden ve devralan bu borçlardan dolayı müteselsilen sorumludur.

Devralan ödemiş olduğu geçmiş yıl borçları için devredene rücu hakkına sahiptir . Ancak

bir binaya **paylı mülkiyet** halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler.

D-TAPU MEMURLARININ VERASET İNTİKAL VERGİSİYLE İLGİLİ SORUMLULUĞU

Tapu memurları vergi dairesince verilmiş ilişik kesme belgesi olmaksızın devir ve ferağ işlemi yapamazlar, aksi hâlde verginin ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumlu olurlar.

E-TASFİYE MEMURLARININ SORUMLULUĞU

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 17'nci maddesinin 7'nci fıkrası gereği tasfiye memurları, kurumun tahakkuk etmiş vergileri için uygun bir karşılık ayırmadan alacaklılara ödeme ve ortaklara paylaştırma yapamazlar. Aksi takdirde bu vergilerin asıl ve zamları ile vergi cezalarından şahsen ve müteselsilen sorumlu olurlar

F-MİRASÇILARIN SORUMLULUĞU

Mükellefin ölümü ile vergi borcu, mirası KABUL EDEN mirasçılara (**mirasta aldıkları hisseleri oranında**) geçer.

Cezaların şahsiliği ilkesi gereği, mirası bırakanın VERGİ CEZASI varsa ÖLÜMLE birlikte SON BULUR.

G-NOTERLERİN SORUMLULUĞU

Noterler MTV ödenmeden işlem yapmaları halinde mükellefle birlikte bu verginin ASLI - FAİZİ - ZAMMI ve

CEZASINDAN müteselsilen sorumludur. Ancak noterlerin ödedikleri verginin ASLI - FAİZİ - ZAMMI için mükel- lefe rücu hakkına sahiptir.

H-LİMİTED ŞİRKET ORTAKLARININ SORUMLULUĞU

Limited şirketten alınamayan veya alınamayacağı anlaşılan kamu borçlarından her bir limited şirket ortağı sermaye payına göre sorumlu olur (AATUHK m. 35).

2

2. Aşağıdakilerden hangisi "vergi sorumluluğu" olarak kabul edilmez?

A) Vasinin sorumluluğu
B) Vergi stopajı yapanların sorumluluğu
C) Mirasçının sorumluluğu
D) Karnesiz ücret erbabı çalıştıranların sorumluluğu
E) Paylı mülkiyette maliklerin emlak vergisinden sorumluluğu

3

3. Gerçek kişi vergi mükelleflerine düşen vergi ödevlerinin, kanuni temsilcileri tarafından yerine getirilmemesi durumunda vergi ve/veya cezaların ödenmesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kanuni temsilci sadece verginin ödenmesinden sorumludur.

B) Vergi, önce kanuni temsilciden istenir.

C) Hürriyeti bağlayıcı cezalardan vergi mükellefi sorumludur.

D) Kanuni temsilcinin vergi ve cezalardan dolayı sorumluluğu bulunmaz.

E) Vergi cezalarından kanuni temsilci sorumludur

4

4. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, mükellefiyet ve vergi sorumluluğuna ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettüb eden gerçek veya tüzel kişidir.

B) Vergi dairesi mükellefi tespit eden, vergi tarh eden,tahakkuk ettiren ve tahsil eden dairedir.

C) Vergi kanunlarıyla kabul edilen haller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna mutaallik özel mukaveleler vergi dairelerini bağlamaz.

D) Mükellefiyet ve vergi sorumluluğu için kanuni ehliyet şarttır.

E) Vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.

5

5. I. Vergi sorumluluğu ,başkasının borcundan doğan sorumluluktur.

II. Vergi sorumluluğu kanundan doğar ve başkasına devredilemez.

III. Vergi sorumluluğu için medeni haklarıkullanma ehliyetine sahip olmak koşulu gerekli değildir.

IV. Vergi sorumlusu ,vergi yasalarına göreüzerine vergi borcu düşen gerçek ya da tüzel kişidir.

Vergi sorumluluğuyla ilgili olarak yukarıda yer alan ifadelerden hangisi\ hangileri yanlıştır?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I , II

D) III , IV E) I , II ve III

6

6. **Yanında çalışan işçilerin vergi tevkifatını yapmayarak vergi cezası ödemek durumunda kalan işveren, ödediği vergi cezaları için kime rücu edebilir?**

A) İşçilere
B) Sendikaya
C) Danıştaya
D) Kanuni mükellefe
E) Rücu etme hakkı yoktur

7

7. **Gerçek ve tüzel kişi temsilcilerinin yasalara aykırı hareketlerinden doğan para cezaları kimin adına kesilir?**

A) Her ikisinde de vasal temsilci adına
B) Her ikisinde de temsil edilen kisiler adına
C) Gerçek kişilerde yasal temsilci, tüzel kişilerde tüzel kişilik adına
D) Gerçek kisilerde temsil edilen, tüzel kişilerde temsilci adına
E) Para cezası kesilmez

Ölüm Hâlinde Sürelerin Uzaması (VUK m. 16)

Vergi Usul Kanunu'na göre, mükellefin ölümü, işi bırakma sayılır (m.164). Ölüm hâli, mirasçılar tarafından vergi dairesine bildirilmelidir. Ancak mirasçılardan sadece birinin yapacağı bildirim, diğer mirasçıları da bu yükümlülükten kurtarır.

Ölen mükellefin vergiyle ilgili hak ve borçları, mirası reddetmeyen mirasçılarına geçer. Bu nedenle vergi borçları ölümle tamamen sona ermez.

Süre Uzaması:

Vergi kanunlarında özel bir düzenleme yoksa, ölüm nedeniyle mirasçılara geçen beyanname verme ve bildirim gibi yükümlülüklerde **3 ay ek süre** tanınır.

Örneğin, KDV mükellefi olan (A)'nın 23 Mart tarihinde ölmesi durumunda Mart dönemine ilişkin KDV beyannamesi normal beyan süresi olan 28 Nisan tarihi yerine mirasçıları tarafından en son 28 Temmuz tarihinde verilebilecektir

Özel Süre: Bazı vergi kanunları ölüm halinde uzayan süre için özel hüküm getirmiştir. Örneğin ölüm halinde yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi konusunda **dört aylık** özel bir süre belirlenmiştir (GVK m. 92/2). Buna göre mükellefin ölümü halinde yıllık gelir vergisi beyannamesi ölüm tarihinden itibaren dört ay içinde verilecek ve aynı süre içinde ödenecektir.

Örneğin: Gelir vergisi mükellefi olan Tüccar (A), 10 Mart 2024 tarihinde vefat etmiştir.

Bu durumda:2023 yılına ait yıllık gelir vergisi beyannamesi, ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde, yani 10 Temmuz 2024 tarihine kadar verilmelidir.

Ayrıca, 2024 yılında 10 Mart'a kadar elde ettiği kazançlar için de aynı sürede (10 Temmuz 2024'e kadar) beyanname verilmelidir.Vergi Usul Kanunu'na göre, bu beyannamelere ilişkin vergiler de beyan süresi içinde ödenmelidir.

VERGİ TARHINDA ÖN İŞLEMLERİ

- Vergi idaresi yoklama, inceleme, arama ve bilgi toplama ve izaha davet işlemleri gibi ön işlemler ile vergi tarhı işleminin gerçeğe uygun yapılması ve yükümlülerin başta vergi matrahları olmak üzere vergi yükümlülüğü ile ilgili durumlarının doğru biçimde tespit edilmesi amaçlanır.

1. Yoklama: Vergi idaresinin yükümlüleri ve yükümlülükle ilgili maddi olayları, kayıtları ve konuları saptamaya yönelik araştırma işlemidir.

Yoklama her zaman yapılabilir. Zamanı önceden ilgiliye bildirilmez (VUK, m. 130). Sadece geceleri faaliyette bulunan yerlerde yoklamanın gece de yapılması mümkündür

Yoklamaya yetkililer: Vuk 128

1. Vergi dairesi müdürleri;

2. Yoklama memurları;

3. Yetkili makamlar tarafından yoklama işi ile görevlendirilenler;

4. Vergi incelenmesine yetkili olanlar;

5. Gelir uzmanları;

tarafından yapılır.

Yoklamaya yetkili memurlar, vergi kanunlarının uygulanması kapsamında şu işlemleri yapar:

- Günlük hasılatı kontrol eder.
- Ödeme kaydedici cihazların doğru kullanılıp kullanılmadığını denetler.
- Kanuni belgelerin düzenlenip düzenlenmediğini kontrol eder.
- Serbest Meslek Kazancı Defteri gibi günü gününe tutulması gereken defterlerin iş yerinde olup olmadığını, tasdik edilip edilmediğini ve kayıt yapılıp yapılmadığını denetler.
- Malların faturalı olup olmadığını kontrol eder.
- İş yerinde vergi levhası olup olmadığını denetler.
- Nakil araçlarını durdurarak yol denetimi yapar.
- Araçta bulunması gereken belge (fatura, sevk irsaliyesi, yolcu listesi, yolcu bileti vb.) olup olmadığını kontrol eder.
- Belge bulunmayan taşıtları trafikten alıkoyabilir, sahibi belli olmayan malları ise tespiti yapılana kadar muhafaza altına alabilir.

Yoklama sonuçları, yoklama fişi denilen bir tutanakla tespit edilir.

2. İnceleme: Beyanların ve ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu saptamak amacıyla yükümlünün defter kayıtları, belgeleri ve envanteri üzerinde yapılan derinlemesine araştırma işlemidir.

Vergi incelemesi yapma yetkisine sahip kişiler şunlardır:

- Vergi Müfettişleri
- Vergi Müfettiş Yardımcıları
- İlin en büyük mal memuru
- Vergi dairesi müdürleri

Ayrıca, **Gelir İdaresi Başkanlığı**'nın merkez ve taşra teşkilatında **müdür kadrosunda görev yapanlar**, her durumda vergi inceleme yetkisine sahiptir.

Vergi incelemeleri esas olarak incelemeye tabi olanın iş yerinde yapılır. Vergi incelemesi kural olarak, mesai saatleri içinde yapılır. Vergi incelemesi, henüz sonucu alınmamış ve beyannamesi verilmemiş dönemler de dahil olmak üzere, tarh zamanaşımı süresinin sonuna kadar her zaman yapılabilir.

İncelemeye başlanıldığı tarihten itibaren, tam inceleme yapılması halinde **en fazla bir yıl**, sınırlı inceleme yapılması halinde ise **en fazla altı ay** **KDV İADE** incelemelerinde ise **en fazla üç ay içinde** incelemenin bitirilmesi esastır.

Bu süreler içinde incelemenin bitirilememesi halinde ek süre talep edilebilir. Bu talep vergi incelemesine yetkili olanların bağlı olduğu birim tarafından değerlendirilir ve altı ayı geçmemek üzere ek süre verilebilir. Kdv iade incelemesinde ek süre 2 aydır.

3. Arama: Bir ihbar veya inceleme sonucunda vergi kaçırdığı yolunda kuvvetli belirtiler bulunan kişinin ve olayla ilgili bulunan üçüncü kişiler nezdinde ve üzerlerinde vergi kaybı ve kaçakçılık suçuna ilişkin delillerin toplanması için yapılan araştırmadır.

Aramanın yapılabilmesi için:

1. Vergi incelemesi yapmaya yetkili olanların buna lüzum göstermesi ve gerekçeli bir yazı ile arama kararı vermeye yetkili sulh yargıcından bunu istemesi;
2. **Sulh yargıcının istenilen** yerlerde arama yapılmasına karar vermesi; şarttır

İhbar üzerine yapılan aramada ihbar sabit olmazsa nezdinde arama yapılan kimse muhbirin adının bildirilmesini isteyebilir. Bu takdirde, vergi dairesi muhbirin adını bildirmek zorundadır.

Bilgi Toplama: Vergi dairesinin yükümlü ile ilgili araştırmalarının yürütürken yükümlüden ve yükümlü ile işlem yapan, ilişkisi bulunan üçüncü kişi ve kuruluşlardan bilgi istemesidir.

10

(2024/2)

10. I. Vergi müfettişler

II. Yoklama memurları

III. Vergi dairesi müdürleri

Yukarıdakilerden hangileri hem yoklama hem de vergi incelemesi yapmaya yetkilidirler?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

11

11. **213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi vergi tarhı ön işlemlerinden biri değildir?**

A) Yoklama B) Uzlaşma C) Arama

D) İzaha davet E) İnceleme

12

12. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre yoklama, vergi idaresinin yükümlüleri ve yükümlülükle ilgili maddi olayları, kayıtları ve konuları saptamaya yönelik araştırma işlemidir.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerde sayılanlardan hangisi vergi idaresince yapılan yoklama işlemine örnek teşkil etmez?

A) Limited Şirket açılış sırasında

B) Gelir vergisinde serbest meslek erbabının işe başladığının işyerinde araştırılması

C) İşi bırakma bildiriminin doğruluğunun işyerinde araştırılması

D) Faturasız mal bulunup bulunmadığının iş yerinde araştırılması

E) Vergi kaçırdığı yolunda kuvvetli şüpheler bulunan kişinin işyerinde vergi suçuna ilişkin delillerin toplanması

13

13. **Vergi hukukunda, beyanların ve ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu sağlamak amacıyla yükümlünün defter kayıtları, belgeleri ve envanteri üzerinde derinlemesine yapılan araştırmaya ne ad verilir?**

A) İnceleme B) Arama C) Yoklama

D) Bilgi toplama E) Araştırma

14

14. **213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi vergi incelemesi yapmaya yetkili değildir?**

A) İlin en büyük mal memuru

B) Vergi dairesi müdürü

C) Vergi müfettişi

D) Gelir uzmanı

E) Vergi müfettiş yardımcısı

VERGİLENDİRME SÜRECİ

Vergilendirme süreci vergiyi doğuran olayla başlar

Vergiyi Doğuran Olay: Devletin vergi alacağının doğması için "verginin konusu" ile "vergi mükellefi" arasında, kanunun aradığı şartların ve ilişkinin oluşmasını ifade etmektedir.

Vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği tarih önemlidir. Vergi oranı, istisnaları, cezaları ve zamanaşımı süresi belirlenir ve hesaplanır

Vergiyi Doğuran Olay;

1. Gelir ve kurumlar vergisi açısından VDO; bir kazanç veya iradın elde edilmesidir.
2. Gümrük vergisinde VDO; malın gümrük bölgesine girmesidir.
3. KDV açısından VDO; bir malın teslim edilmesi veya bir hizmetin yapılması, fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi, komisyoncular tarafından malların alıcıya teslimi, malın nakliyesine başlanması ve diğerleridir.
4. Emlak vergisi açısından VDO; bir binaya, arsaya veya araziye sahip olunmasıdır.
5. Damga vergisi açısından VDO; vergiye tabi bir kâğıdın düzenlenmesidir.
6. Veraset ve intikal vergisi açısından VDO; ölüm veya bağış yoluyla malların bir kişinin mülkiyetinden başka bir kişinin mülkiyetine geçmesidir.
7. Motorlu taşıtlar vergisinde VDO; taşıtların gerçek veya tüzel kişiler adına ilgili trafik, belediye, liman veya sivil havacılık siciline kayıt ve tescil ettirilmesidir.
8. ÖTV açısından VDO; kanuna ekli listede yer alan malların teslimi, ilk iktisabı, müzayede yoluyla satışıdır.

   Banka ve sigorta muameleleri vergisi açısından VDO; banka, banker ve sigorta şirketlerinin kendi lehlerine nakden veya hesaben aldıkları paralar.
9. Özel iletişim vergisi açısından VDO; telekomünikasyon (telefon, internet vb.) hizmetinin ifasıdır.
10. Şans oyunları vergisi açısından VDO; düzenlenen şans oyununa veya at yarışına katılmaktır.

Vergilendirme süreci; Vergiyi doğuran olayla başlayan vergilendirme süreci verginin tahsili ile sona erer.

1. **TARH-HESAPLAMA**
2. **TEBLİĞ-BİLDİRME**
3. **TAHAKKUK-ÖDENECEK AŞAMAYA GELMESİ -kesinleşme değil!**
4. **TAHSİL-ÖDENMESİ**

Tarh, tebliğ ve tahakkuk aşamalarının esasları VUK'da, tahsilin esasları ise AATUHK'da düzenlenmiştir

TARH

Vergi alacağının kanunlarda gösterilen matrah ve oranlar üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak bu alacağı miktar itibariyle tespit eden idari işlemdir (VUK. M..10).(Beyandan sonra tahakkuktan önce yapılan hesap).

Tarh işleminin özellikleri

- Kanunda gösterilen matrah ve oranlar kullanılır
- Vergi Dairesi tarafından hesaplanır
- İdari işlemdir.
- Her bir vergi türünün matrahı, kendi özel kanunlarında belirtilir (Örneğin,gelir vergisinin matrahı, bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve iratlardan giderler, istisnalar, indirimler vb. düşüldükten sonra kalan kısımdır)

TARHİYAT TÜRLERİ		
Matrahın Mükellef Tarafından Tespiti	Matrahın Vergi Dairesi Tarafından Tespiti	Matrahın Kanun Tarafından Tespiti
Beyana Dayalı Tarhiyat	İkmalen Tarhiyat Re'sen Tarhiyat	İdarece Tarhiyat - Emlak Vergisinde Tarhiyat

1. BEYANA DAYALI TARH

GVK m. 83: "Aksine hüküm olmadıkça, **Gelir Vergisi** mükellefin veya vergi sorumlusunun **beyanı üzerine tarh** olunur."

- Vergi mükellefi veya vergi sorumlusu (stopajda) beyan eder
- Bizzat vergi idaresine gidilerek ya da elektronik ortamda yapılır
- Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi gibi önemli vergilerde tarhiyat mükellefin beyanı üzerine yapılır.
- Süresi içind e verilen beyanlara ihtirazi kayıt düşülmedikçe beyana dayalı tah edilen vergilerde dava yoluna gidemez.

2. İKMALEN TARH

Her ne şekilde olursa olsun bir vergi **tarh edildikten sonra** bu vergiyle ilgili olarak meydana çıkan; defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak miktarı tespit olunan bir matrah veya matrah farkı üzerinden verginin tarh edilmesidir (VUK m. 29)

Vergi İdaresi tarafından yapılır.

Örneğin mükellef verdiği beyannamede gelirini eksik bildirmişse veya mükellefin bir gideri iki defa yazması, fazla amortisman ayırması veya eşine ödediği ücreti giderleştirmesi defter ve belgeler üzerinden tespit edile- bilecek matrah farklarıdır

Benzer bir biçimde, bir iktisadi kıymetin değerlemesinde rayiç bedel esas alınması gerekirken maliyet bedeli üzerinden hesaplama yapılmışsa, bu durumda kanuni ölçüler yanlış uygulandığından aradaki matrah farkı nedeniyle de vergi ikmalen tarh edilir.

3. RE'SEN TARH

Matrahın tamamen/ kısmen **DEFTERİ, KAYIT BELGELERE dayanarak TESPİTİNE İMKAN BULUNMAYAN** durumlarda (Taktir kom veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlar tarafından hazırlanan inceleme raporlarıyla) idare tarafından yapılan tarhiyat işlemidir.

RESEN VERGI TARHININ NEDENLERİ

a) Vergi beyannamesi süresinde verilmemişse,

b) Beyanname kanuni süre geçtiği halde verilmezse

c) Kanunen tutulması zorunlu defterler tutulmamışsa

d) Kanunen tutulması zorunlu defterler tasdik ettirilmemişse

e) Vergi matrahına ilişkin bilgiler gösterilmemişse

f) Tutulması zorunlu defterlerin veya beyannamelerin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunursa

g) Meslek mensuplarına imzalattırılma mecburiyeti getirilen beyanname ve ekleri imzalatılmazsa

h) Tasdik kapsamına alınan konularda yeminli mali müşavirlik tasdik raporu zamanında ibraz edilmezse

İKMALEN TARHİYAT	RE'SEN TARHİYAT
1. İkmalen tarh işleminde, matrah; yasal ölçütlere veya defter, kayıt ve belgelere dayanılarak belirlenir. **2.** İkmalen tarhiyatın yapılabilmesi için öncesinde bir vergi tarhı gerçekleştirilmiş olmalı, ancak bu tarhiyatta vergi eksik hesaplanmış olmalıdır. **3.** Bu tarh türünde, defter ve belgeler usulüne uygun olarak düzenlenmiş ve tutulmuş olmasına rağmen vergi eksikliği söz konusudur.	1. Re'sen tarhiyatta, matrah; takdir komisyonlarının belirlemesiyle ya da vergi inceleme raporlarına dayanılarak tespit edilir. **2.** Bu tarh türü, önceki bir tarhiyatın bulunup bulunmamasına bakılmaksızın uygulanabilir. Örneğin, beyan üzerine yapılan bir tarhiyattan sonra beyanın gerçeği yansıtmadığının anlaşılması halinde re'sen tarhiyata başvurulabilir. **3.** Re'sen tarhiyatta, mükellef defter ve belgeleri ya hiç tutmamış ya da bunları yasal usullere uygun şekilde düzenlememiştir.

4. İdarece Tarh

İkmalen ve re'sen tarh sebepleri dışında kalan durumlarda, mükellefin süresi içinde vergiye ilişkin yükümlülük- lerini yerine getirmemesi hâlinde, vergi idaresi tarafından belirlenen matrahlar üzerinden verginin hesaplan- masıdır.

Bu tarh türü, oldukça istisnai durumlarda uygulanır.

İdarece tarhın uygulandığı durumlar:

- Mükellefin vergi beyanında bulunmaması,
- Vergi kanunlarının yüklediği diğer ödevleri süresinde yerine getirmemesi.

Bu gibi durumlarda vergi idaresi, **yoklama fişi** gibi belgelere dayanarak tarh işlemi yapar.

Vergi Tarhında Beyan ve Diğer Tarh Yöntemleri Arasındaki Farklar

Beyana dayalı vergi tarhında, mükellef ihtirazi kayıt koymaksızın beyanname verdiğinde, bu tarh işlemine karşı dava açma hakkı bulunmaz. Bu yöntemde vergilendirme sürecinin **tarh ve tahakkuk aşamaları aynı anda** gerçekleşir ve vergi doğrudan ödenecek hâle gelir.

Buna karşılık; **re'sen, ikmalen ve idarece yapılan tarhiyatlarda**, vergi matrahı ya da matrah farkı idare tarafından belirlenir ve sonuç, mükellefe **ihbarname** ile bildirilir. Bu yöntemlerde, vergilendirme süreci **tarh ve tahakkuk aşamalarının ayrı zamanlarda** gerçekleşmesiyle ilerler.

18

18. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, 2023 yılı Aralık ayında satın aldığı binek otomobili için KIST amortisman uygulamak yerine yıllık olarak hesaplanan amortismanın tamamını 2023 yılı kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alan bir inşaat şirketinde, bu durumun izleyen yıllarda yapılan bir vergi incelemesinde ortaya çıkması durumunda yapılacak olan tarhiyatın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdarece tarhiyat
B) Düzeltme yoluyla tarhiyat
C) Beyana dayanan tarhiyat
D) Re'sen tarhiyat
E) İkmalen tarhiyat

19

(2018/3-2014/3)

19. Her ne şekilde olursa olsun bir vergi tarh edildikten sonra bu vergiye ilişkin olarak ortaya çıkan ve defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak belirlenen matrah veya matrah farkı üzerinden yapılan vergi tarhiyatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İkmalen tarh
B) Götürü matrahlar üzerinden tarh
C) Re'sen tarh
D) İdarece tarh
E) Beyana dayanan tarh

TEBLİĞ AŞAMASI

Tebliğ, tarh edilen verginin yazılı olarak mükellefe bildirilmesidir. Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre tebliğ; **vergilendirmeyle ilgili ve sonuç doğuran konuların**, yetkili makamlarca mükellefe ya da ceza sorumlusuna **yazı ile bildirilmesi** anlamına gelir.

VUK'un 93. maddesinde; **tahakkuk fişi dışındaki**, vergilendirmeyle ilgili tüm belge ve yazıların nasıl tebliğ edileceği açıklanmıştır.

Buna göre:

- Adresi bilinen gerçek veya tüzel kişilere tebliğ, posta yoluyla ve taahhütlü, ilmühaberli şekilde yapılır.
- Adresi bilinmeyen kişilere ise, ilan yoluyla tebliğ edilir.

Vergi Tebligatında Uygulanan Kanun

Türkiye'de genel olarak tebliğ işlemleri **Tebligat Kanunu**'na göre yapılır. Ancak vergiyle ilgili tebligatlar, vergilendirme işlemlerinin kendine özgü yapısı nedeniyle **ayrıca Vergi Usul Kanunu (VUK)** içinde düzenlenmiştir.

Yani, vergilere ilişkin tebliğler genel kurallardan farklı olarak **VUK hükümlerine göre** yapılır.

TEBLİĞ KİME YAPILABİLİR

1. Kendisine
2. Veli/vasi/kayyum
3. Genel Vekil
4. İşyerindeki memur/ müstahdeme
5. Görüntü itibariyle 18 yaşından büyüklere
6. TK'da müdür, başkan, daimi temsilcilere
7. Kara, deniz, hava ve jandarma eratına yapılacak tebliğler kıta komutanı veya müessese amiri gibi en yakın üst vasıtasıyla yapılır.
8. Yabancı memlekette tebliğ yapılacak kişi Türk vatandaşı ise tebliğ Türk siyasi memuru veya konsolosu aracılığıyla yapılabilir.

VERGİ USUL KANUNUNDA DÜZENLENEN TEBLİĞ YÖNTEMLERİ;

A- Posta aracılığıyla Tebliğ

B- İlanla (yerel/ulusal ilanı İlan tarihinden başlayarak bir ay içinde ne vergi dairesine müracaat yapmış ne de adresini bildirmiş olanlara bir ayın sonunda tebliğ yapılmış sayılır.)

Tebliğin İlanla Yapılacağı Haller:

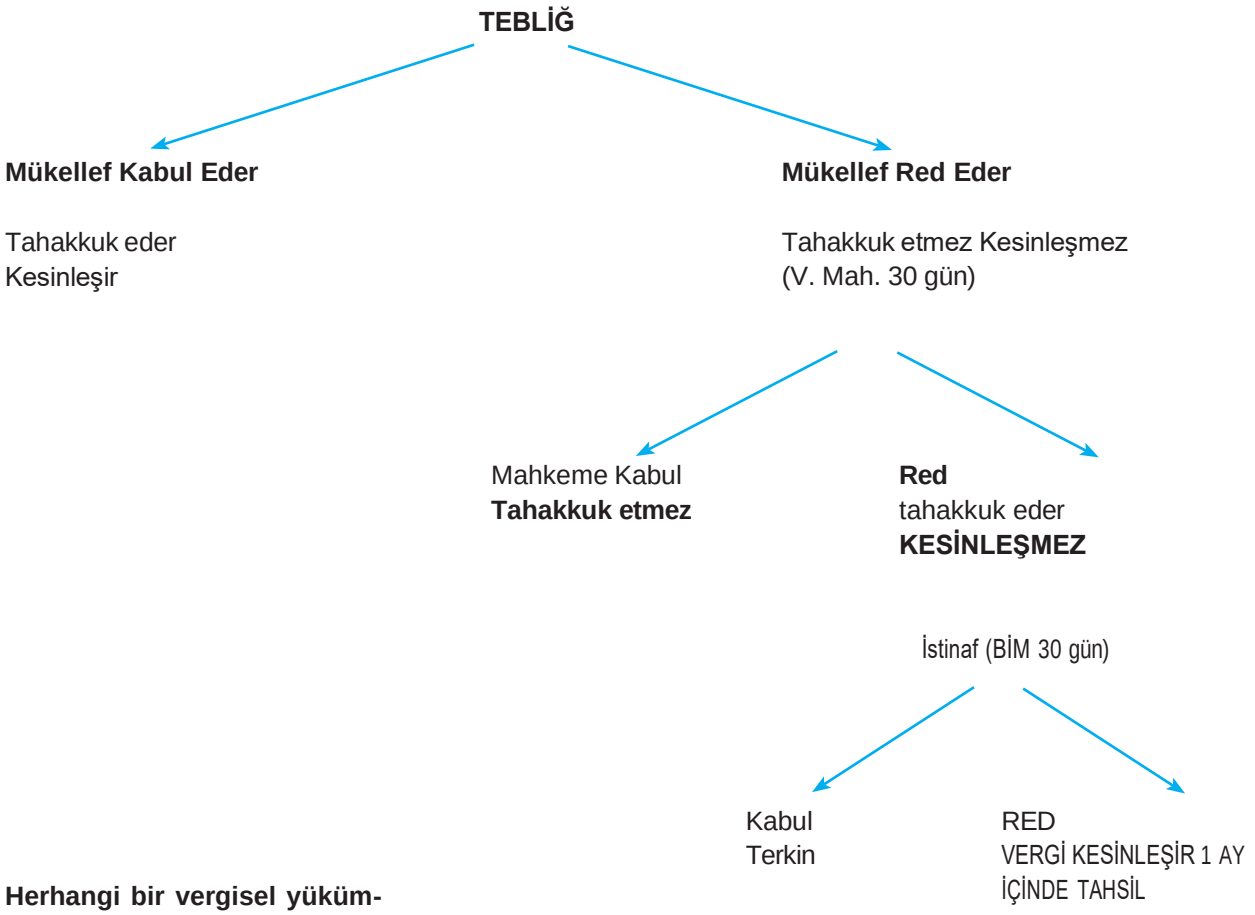
Aşağıda yazılı hallerde tebliğ ilan yoluyla yapılır:

1. Muhatabın bilinen adresi yoksa,
2. Bilinen adreste tebliğ yapılamaması hâlinde,muhatabın adres kayıt sisteminde kayıtlı bir adresi bulunmazsa,
3. Yabancı memleketlerde bulunanlara tebliğ yapılmasına imkân bulunmazsa,
4. Başkaca nedenlerden dolayı tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa

C- Daire/komisyon

D- Memur vasıtasıyla

E- Elektronik ortamda **(Muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.)**

Herhangi bir vergisel yükümlülüğe veya işleme ilişkin sürenin Kanun'da açıkça yazılı olmadığı hâllerde 15 günden aşağı olmamak şartıyla bu süreyi,tebliği yapacak olan idare belirler ve ilgiliye tebliğ eder.

20

20. Vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, dayanılarak tespitine imkân bulunmayan hallerde, takdir komisyonları tarafından takdir edilen veya vergi incelemesi yapmaya yetkili kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere olanlarca düzenlenmiş vergi inceleme raporlarında belirtilen matrah veya matrah kısmı üzerinden vergi tarh olunması aşağıdakilerden hangisidir?

A) İkmalen tarh B) İdarece tarh C) Re'sen tarh
D) Düzeltme yoluyla tarh E) Beyana dayalı tarh

21

21. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, herhangi bir vergisel yükümlülüğe veya işleme ilişkin sürenin Kanun'da açıkça yazılı olmadığı hâllerde, tebliği yapacak olan idarece belirlenen ve ilgiliye tebliğ edilen süre kaç günden az olamaz?

A) 3 B) 5 C) 7 D) 15 E) 30

22

22. Vergi alacağının ilgili yasalarında gösterilen matrah ve oranlar üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak miktar itibariyle tespit edilmesine ilişkin idari işlem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tahakkuk
B) Vergiyi doğuran olay
C) Tebliğ
D) Tarh
E) Tahsil

23

23. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, vergi muamelelerinde süreler vergi kanunları ile belli edilir.

Kanunda açıkça yazılı olmayan hâllerde kaç günden aşağı olmamak şartıyla bu süreyi, tebliği yapacak olan idarenin belirleme ve ilgiliye tebliğ etme yetkisi vardır? (2023/3)

A) 7 gün B) 10 gün C) 15 gün D) 30 gün E) 60 gün

24

(2024/3)

24. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre elektronik ortamda tebligat, aşağıdaki hangi tarihte muhatabına yapılmış sayılır?

A) Elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda
B) Elektronik adresine ulaştığı tarihte
C) Elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen yedinci günün sonunda
D) Elektronik adresine gönderildiği tarihi izleyen üçüncü günün sonunda
E) Elektronik adresine gönderildiği tarihte

TAHAKKUK

Tahakkuk vergilendirme sürecinin önemli bir aşaması olup vergi borcunun ödenecek duruma gelmesini ifade eder.

Tahakkuk aşaması ile tarh ve tebliğ edilmiş vergi ödenmesi gereken bir safhaya gelmiş olur. Alacaklı vergi idaresi tahakkuk eden vergi borcunun ödenmesini yükümlüden talep edilebilir

Tahsil Aşaması ve Ödeme

Verginin tahsil edilmesi, mükellef açısından ödeme anlamına gelir. Başka bir ifadeyle, "tahsil" denildiğinde genellikle mükellefin vergiyi kendi isteğiyle ödemesi anlaşılır.Ödeme yapıldığında, vergi borcu sona erer ve devlet ile mükellef arasındaki borç ilişkisi ortadan kalkar.

Vergilendirme sürecinin ilk üç aşaması olan tarh, tebliğ ve tahakkuk Vergi Usul Kanunu'nda (VUK) düzenlenmiştir.Tahsil aşamasına dair bazı hükümler VUK'ta yer alsa da, tahsil işlemleri esasen verginin bir amme alacağı olması nedeniyle Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (AATUHK) kapsamında yürütülür.

Verginin Tahsili ve Ödeme Zamanları Tahsil, tarh ve tahakkuk etmiş verginin kanuna uygun şekilde ödenmesi anlamına gelir (VUK m. 23).Vergilerin ne zaman ve kaç taksitte ödeneceği, ilgili vergi kanunlarında belirlenmiştir.

Gecikmeli Ödeme Durumu Vergisini süresinde ödemeyen mükellef, gecikmeli de olsa vergisini sonradan gönüllü olarak ödeyebilir.

Ancak bu durumda gecikme zammı alınır.

Ödeme mükellefin rızasıyla gerçekleşmemişse bu durumda vergi dairesi ödeme emri düzenleyerek harekete geçer ve böylelikle vergi alacağının cebren tahsili yolunu başlatır

25

25. Süresinde dava konusu yapılmayan bir tarh işlemi için hangisi geçerli olur?

A) Dava açma süresinin dolduğu gün vergi tahsil edilir.
B) Vergi borcu sadece tahakkuk eder.
C) Sadece kesinleşir
D) Hem tahakkuk eder, hem de kesinleşir
E) Kanun yoluna gitme hakkı doğar

VERGİ ALACAĞINI ORTADAN KALDIRAN HALLER

ÖDEME –TAKAS-UZLAŞMA-TERKİN-ZAMANAŞIMI

I. VERGİNİN ÖDENMESİ VE TAHSİLİ

Vergi borcunun ödenmesi veya cebren tahsili ile vergi borcu ortadan kalkar.

2. MAHSUP VE TAKAS

Bir verginin daha önce ödenmiş olan kısmının vergi borcundan düşürülmesine **verginin mahsubu** denir.

Aynı türden karşılıklı ve muaccel olan iki borcun mübadele edilmesine **verginin takası** denir. Takasın mahsuptan farkı aynı türden ve muaccel iki borcun olması, takasın tahsil mahsubun ise tarh aşamasında gerçekleşmesidir.

Takas işlemi için tahsil dairesine dilekçe ile talepte bulunulması gerekir.Mahsup işlemi kendiliğinden yapılır ve talepte bulunulması gerekmez

Örneğin: İhracat yapan bir mükellef, vergi dairesinden KDV iadesi alacağı varsa, bu alacağını gelir vergisi borcu ya da SGK prim borçlarıyla **TAKAS** edebilir. Böylece mükellef, iade alacağını kullanarak borcunu ödemiş sayılır. (KDVK m. 32)

3. TERKİN

Vergi borcu ve cezasının kısmen veya tamamen silinmesine terkin denilmektedir. Vergi hukukunda terkin, genellikle mükellefin doğal afet gibi durumlarda mal varlığının zarar görmesi hâlinde uygulanır. Kanunda belirtilen şartlar oluşursa, vergi kısmen veya tamamen silinir.

4. UZLAŞMA

Uzlaşma, mükelleflerin;

İkmalen, re'sen ve idarece tarh edilen vergilere ilişkin kesilen **vergi ziyaı cezaları** ile

1/1/2025 tarihinden itibaren **33.000 Türk lirasını aşan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları** konusunda yargı yoluna başvurmadan, vergi idaresi ile anlaşmak amacıyla başvurabilecekleri idari bir çözüm yoludur.

Uzlaşmanın vaki olmaması halinde mükellef veya ceza muhatabı; (…) kesilen cezaya, **uzlaşmanın vaki olmadığına dair tutanağın kendisine tebliğinden itibaren** genel hükümler dairesinde ve yetkili vergi mahkemesi nezdinde dava açabilir.

Bu takdirde, dava açma müddeti bitmiş veya 15 günden az kalmış ise bu müddet tutanağın tebliği tarihinden itibaren **15 gün olarak uzar.**

Dikkat: **Kaçakçılık ve İştirak Suçundan Dolayı Kesilen Vergi Ziyaı Cezaları uzlaşma kapsamı dışındadır.**

Hangi Hallerde Uzlaşmaya Başvurulabilir?

Tarhiyatta, **Vergi Usul Kanununda yer alan vergi hataları veya bunlar dışında her türlü maddi hatanın bulunması**,

1- **Yetkili makamların mükellefe**

- ✓ **Yazı ile yanlış bir açıklama yapmış olması**
- ✓ **bir hükmün uygulanma tarzında yetkili makamların görüş ve kanaatini değiştirmiş**
- ✓ **bu hükme ait bir içtihadın değişmiş olması nedeniyle**

mükellefin yanıltılmış olması.

2- Mükellefin kanun hükümlerini yeterince bilememesi,

3- İhtilaf konusu olayda yargı kararları ile idarenin görüş farklılığının olması.

Uzlaşmanın işlevi cezaları azaltmasıdır.

Vergilerle değil vergi cezalarında uzlaşma sonucu indirim yapılır.

26. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, mükellefin dava açma süresinin 26'ncı günü tarhiyat sonrası uzlaşmaya başvurması durumunda ancak uzlaşmanın vaki olmaması hâlinde, mükellef kaç gün içinde dava açabilir?

A) 4 B) 9 C) 15 D) 26 E) 30

5- ZAMANAŞIMI

A. TAHAKKUK (Tarh) ZAMAN AŞIMI

Vergi usulde düzenlenir.

Vergiyi doğuran olayı takip eden yılbaşından itibaren **5 yıl** içinde tarh edilemeyen vergiler zamanaşımına uğrar.

Damga vergisi, **E**mlak vergisi, **V**eraset ve intikal vergisinde tahakkuk zamanaşımı vergiyi doğuran olayı değil, vergiyi doğuran olayı **İDARENİN ÖĞRENDİĞİ** yılbaşından itibaren 5 yıldır.

TAHAKKUK (TARH) ZAMANAŞIMINI DURDURAN HALLER

– Vergi idaresince vergi matrahının tespiti için takdir komisyonuna başvurulması

– Mücbir nedenler

B. TAHSİL ZAMANAŞIMI

6183 Sayılı yasa da düzenlenir.

Vadeyi takip eden yılbaşından itibaren **5 yıl** içinde tahsil edilemeyen vergiler bu süre sonunda tahsil edilemez.

1. Tahsil zamanaşımını durduran haller	2. Tahsil zamanaşımını kesen haller
– Borçlunun yurt dışında bulunması, – Borçlunun hileli şekilde iflası, – Terekenin tasfiyesi nedeniyle alacak takibi yapılamaması	– Vergi borcunun ödenmesi, – Cebren tahsil ile borcun tahsili, – Mal edinme veya mal artmalarının bildirilmesi, – Yargının verdiği; bozma ya da icranın ertelenmesi kararı. – Ödeme emri gönderilmesi

Vergi ziyaı cezasında, cezanın bağlı olduğu vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın birinci gününden; Özel Usulsüzlük cezalarında, usulsüzlüğün yapıldığı yılı takip eden yılın birinci gününden başlayarak 5 yıl içinde kesilmeyen cezalar zamanaşımına uğrayacaktır.

Usulsüzlük (Genel Usulsüzlük) cezalarında, usulsüzlüğün yapıldığı yılı takip eden yılın birinci gününden başlayarak 2 yıl içinde kesilmeyen cezalar zamanaşımına uğrayacaktır.

27

27. I. Matrah takdiri için takdir komisyonuna başvurulması

II. Vergi borcunun ödenmesi

III. Mücbir sebeplerin varlığı

IV. Borçlunun hileli iflası

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri tarh zamanaşımını durduran nedenler arasında yer alır?

A) I ve III B) II ve IV C) I, II ve III

D) I, III ve IV E) I, II, III ve IV

28

28. Aşağıdaki tarihlerden hangisi 20 Şubat 2017 tarihinde vergiyi doğuran bir olayın gerçekleşmesi durumunda tahakkuk zamanaşımı süresinin son gününü göstermektedir?

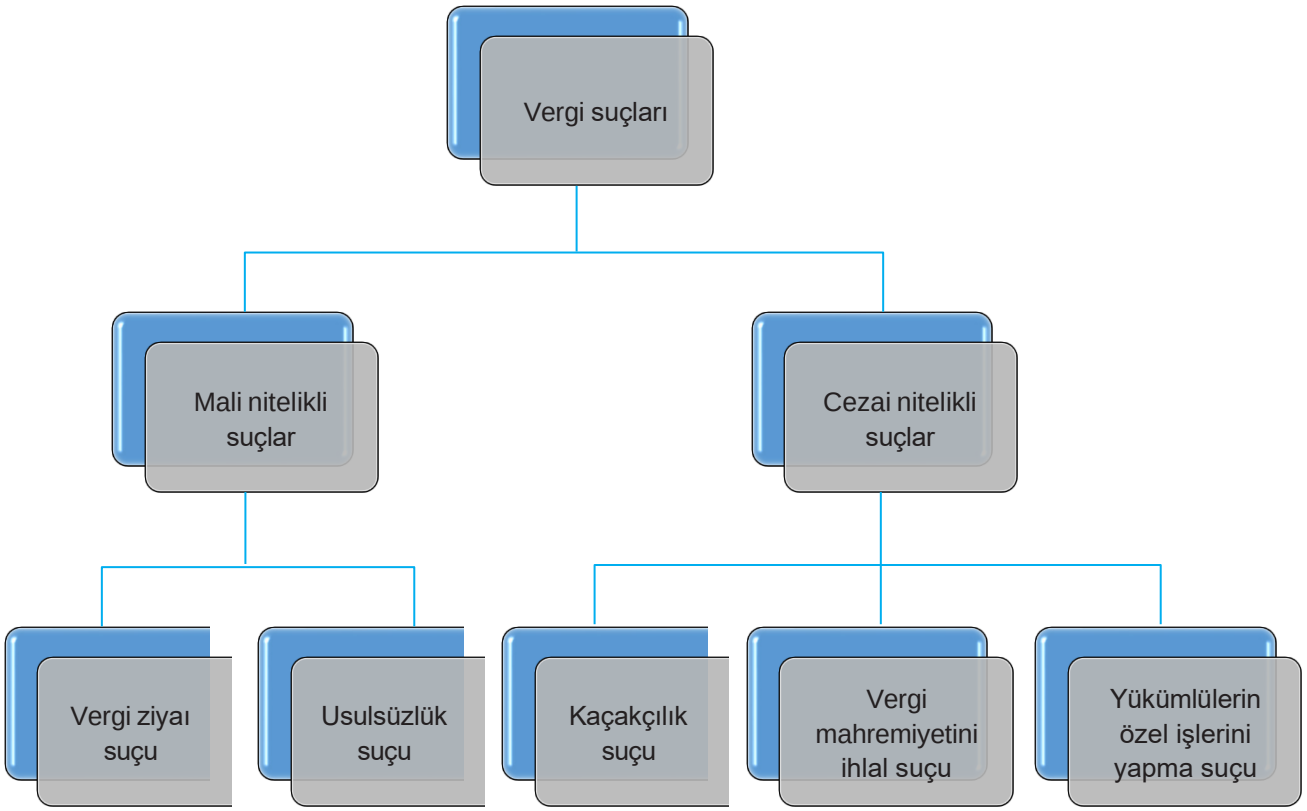
A) 31 Aralık 2021

B) 31 Aralık 2022

C) 20 Şubat 2021

D) 20 Şubat 2022

E) 20 Şubat 2018

VERGİ SUÇ VE CEZALARI

İdari Makamlar	Adli Makamlar
PARA CEZASI	**PARA CEZASI + HAPİS**
1- Usulsüzlük 1. dereceden 2. dereceden 2- Özel Usulsüzlük 3- Vergi Ziyaı	1- Kaçakçılık 2- Vergi mahremiyetini ihlal 3- Mükelleflerin özel işlerini yapma

1. VERGİ CEZALARI

A. VERGİ ZİYAI

Vergi mükellefinin veya sorumlusunun vergi ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi nedeniyle **verginin zamanında tahakkuk edememesi veya eksik tahakkuk** ettirilmesidir.

1. **Genel Uygulama:** Vergi ziyaına sebep olan mükellef veya sorumluya, ziyaa uğrayan verginin 1 katı tutarında ceza kesilir.
2. **Kaçakçılık Fiilleri Durumunda (VUK m. 359)**:Eğer vergi ziyaına, kaçakçılık fiilleri sebep olmuşsa ceza 3 kat olarak uygulanır.Bu fiillere iştirak edenler için ceza 1 kattır.
3. **Süresinden Sonra Beyanname Verilmesi**:Vergi incelemesi başlamadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce,Yasal süresi geçtikten sonra verilen beyannameler için vergi ziyaı cezası %50 oranında uygulanır.
4. **Kayıt Dışı Faaliyetlerde Ceza Artırımı (Yürürlük: 02.08.2024):** Mükellefiyet tesis ettirmeden (vergi dairesine kayıt olmadan) ticari, zirai veya mesleki faaliyette bulunulursa,Yukarıdaki ceza oranlarına %50 artırım uygulanır.Aynı vergi türü ve dönemi için sonradan yapılacak tarhiyatlarda da bu artırımlı ceza geçerlidir.
5. **Transfer Fiyatlandırması**: Belgelendirme yükümlülüklerinin tam ve zamanında yerine getirilmesi kaydıyla, örtülü kazanç dağıtımı nedeniyle eksik tahakkuk eden vergiler için ceza **%50 indirimli** uygulanır.
6. **İzaha Davet**: İzaha davet süreci sonunda eksik vergi ödenirse, ceza ziyaa uğratılan verginin **%20'si** olarak uygulanır.

Örnek:

1- Vergi Dairesi, ABC Ltd. Şti.'ye stok değerleme kayıtlarıyla ilgili bir izaha davet yazısı göndermiştir. Şirket, stok değerleme yönteminde bir hata yaptığını fark etmiş, bunu Vergi Dairesi'ne açıklamış, gerekli düzeltme- leri yapmış ve eksik tahakkuk eden 150.000 TRY vergiyi, gecikme faizi ile birlikte 30 gün içinde ödemiştir. Bu durumda şirkete kesilecek vergi ziyaı cezası, 150.000 TRY'nin **%20'si oranında** yani 30.000 TRY olarak belirlenecektir.

2- İlerleyen aylarda ABC Ltd. Şti. vergi denetimine tabi tutulmuş ve vergi inceleme raporunda iki husus eleştirilmiştir: İlk eleştiri şirketin faaliyet alanı ile ilgisi olmayan bir seyahat giderinin yanlışlıkla şirket kayıtlarına alınması nedeniyle 40.000 TRY verginin ziyaa uğratılması ile ilgilidir. Vergi inceleme raporunda bu tutar ile ilgili olarak 1 kat tutarında yani 40.000 TRY vergi ziyaı cezası önerilmiştir. İkinci eleştiri ise şirketin, ilişkili grup firması ile yapılan işlemlerde piyasa koşullarına göre farklı fiyat uyguladığı için 250.000 TRY tutarında vergiyi ziyaa uğrattığı tespitidir. Şirket, transfer fiyatlandırması raporu ve ilgili bildirimleri zamanında hazır- lamış ve ibraz etmiştir. Bu nedenle söz konusu vergi ziyaı cezası **%50 indirimli olarak hesaplanmış** ve 125.000 TRY olarak önerilmiştir.

3- ABC Ltd. Şti.'de görev yapan mühendis Bay (B), boş zamanlarında danışmanlık hizmetleri vermiş ve gelir elde etmiştir. Ancak Bay (B), bu gelirleri için vergi dairesine mükellefiyet tesis ettirmemiş ve gelirlerini beyan etmemiştir. Vergi dairesi, yapılan inceleme sonucunda Bay (B)'nin serbest meslek faaliyetinden elde ettiği geliri tespit etmiş ve 20.000 TRY gelir vergisi tarh etmiştir. 7524 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeye göre, Bay (B)'ye kesilecek **ceza %50 artırımlı olarak hesaplanarak** 30.000 TRY olacaktır.

B. USULSÜZLÜK

Vergi kanunlarında belirtilen **şekil ve usule ilişkin esaslara uyulmaması** haline genel olarak usulsüzlük denilmektedir. **Burada bir vergi ziyaının mevcut olup olmamasının bir önemi yoktur**, önemli olan şekil ve esaslara uyulmamasıdır. Bir çok vergi için geçerli genel nitelikti usulsüzlükler genel usulsüzlük, sadece bir vergi ile ilişkili usul ve esasların ihlalini kapsayan usulsüzlükler özel usulsüzlük olarak tanımlanmakta ve cezalandırılmaktadır.

1. Genel Usulsüzlük

Genel usulsüzlük kapsamına giren cezalar kanunda sıralanmakla birlikte genel olarak beyanname verme, defter tasdik etme, bildirimlerde bulunma (işyeri açma gibi) vb. nitelikteki şekli ödevlerin yerine getirilmemesi veya kanuni süresi geçtikten sonra yapılmasını kapsar.

Genel usulsüzlük 1. ve 2. derece genel usulsüzlük olarak ayrılmaktadır.

Derece	Örnek Fiiller
I. Derece Usulsüzlük	I. Beyannamenin süresinde verilmemesi II. Zorunlu defterin hiç tutulmaması III. Defter ve belgelerin anlaşılmaz, eksik veya usulsüz olması IV. İşe başlamanın geç bildirilmesi V. Tasdik zorunluluğu olan defterin süresi geçtikten sonra tasdik ettirilmesi
II. Derece Usulsüzlük	I. Bildirimlerin zamanında yapılmaması II. Vergi beyannamesi veya belgelerin şekil ve içeriğe uygun olmaması III. Tasdik işleminin gecikmeli yapılması (1 ay içinde) IV. Bazı belgelerin eksik olması ama hesapları bozmaması

2. Özel Usulsüzlük Cezaları (VUK md. 353):

Özel usulsüzlük cezaları genel usulsüzlükten farklı olarak bazı vergileri kapsamaktadır. Özel usulsüzlük cezaları kanunda üç gruba toplanmıştır.

Fiil / İhlal	Ceza (2025 itibariyla)
Fatura, gider pusulası, makbuz düzenlenmemesi veya alınmaması	İlk tespitte 14.000 TL, sonraki tespitlerde %10 (üst sınır: 14.000.000 TL)
Perakende fişi, taşıma bileti gibi belgelerin düzenlenmemesi	İlk tespitte 14.000 TL, sonraki tespitlerde artan oran (üst sınır: 14.000.000 TL)
Belge almayanlara ceza (istisnalar dışında)	Her belge için 7.000 TL (Yıllık üst sınır: 70.000 TL)
Zorunlu defterlerin bulundurulmaması / ibraz edilmemesi	Her tespit için 2.400 TL
Muhasebe standartlarına uymama	90.000 TL
8. maddeye aykırı işlem yapılması	2.800 TL
Matbaa bildirim görevine uymama	9.400 TL (30 gün içinde düzeltilirse %50 indirim)
Vergi kimlik numarası bildirmeme	12.000 TL
İkazına rağmen araç durmaması	21.000 TL
YMM tasdik raporunun süresinde ibraz edilmemesi	330.000 TL'ye kadar, %5 oranında (Alt sınır: 50.000 TL)

2. HÜRRİYETİ BAĞLAYICI (CEZA MAHKEMELERİNCE KESİLEN) CEZALAR

A. KAÇAKÇILIK

Vergi ile ilgili kurallara uyumama ve genel olarak vergiye karşı gelme anlamına gelen kaçakçılık, dar anlamıyla vergi kanunlarına aykırı davranmak ve kanunlarda belirtilen kurallara uymamak olarak nitelendirilmektedir. Vergi Usul Kanunu'na göre aşağıda belirtilen fiiller vergi kaçakçılığı suçunu meydana getirmektedir.

Kaçakçılık suçu ile vergi ziyaı birlikte işlenirse vergi ziyaı 3 kat olarak cezalandırılır.

Diğer taraftan iştirak olan tek suç kaçakçılıktır ve yeni düzenlemeye göre **suca maddi menfaat ile iştirak edene hapis cezasının aynısı (sucu işleyene verilen hapis cezasının), vergi ziyaının bir katı (işleyene üç kat), maddi menfaat olmadan iştirak** edene **hapis cezasının yarısı** ve vergi ziyaı cezası tek kat olarak kesilir.

Kaçakçılık Suçunda Hapis Cezası

18 Aydan - 5 Yıla Kadar (Hile)

– Defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapmak,
– Çift defter tutmak (Kaydı gereken hususları kısmen veya tamamen başka defter ve kayıtlara yazmak)
– Kayda konu olmayanlar adına kayıt tutmak,
– Defter, kayıt ve belgeleri tahrif etmek,
– Defter kayıt ve belgeleri gizlemek,
– Yanıltıcı belge düzenlemek veya bu belgeleri kullanmak

(Muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge, gerçek bir muamele veya duruma dayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibariyle gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belgedir).

3 Yıldan - 8 Yıla Kadar (sahtekarlık)

– Defter kayıt ve belgeleri yok etmek,
– Defter sayfalarını yok ederek yerine başka yapraklar koymak,
– Belgelerin asıl veya kopyalarını tamamen veya kısmen sahte olarak düzenlemek veya bunları kullanmak (Sahte belge, gerçek bir muamele veya durum olmadığı halde bunlar varmış gibi düzenlenen belgedir),
- Ödeme Kaydedici Cihazlara Müdahale Suçu (VUK m.359/ç)
- Tütün ve Alkol Piyasasında Etiketleme Sistemine Müdahale Suçu (VUK m.359/son fıkra)

– Belgeleri Hazine ve Maliye Bakanlığı ile anlaşmalı olmadığı halde basmak veya sahte basmak veya bu belgeleri kullanmak (**cezası iki yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasıdır)**

Vergi Ziyaı – Vergi kaybı – Tahakkuk aşamasında gerçekleşir. Nisbi dir.

Vergi kaybının bir katı-

Kaçakçılıkla birlikte ortaya çıkarsa vergi ziyaı 3 katı

Tekerrürle birlikte ise % 50 fazlası ile kesilir

İştirak söz konusunda ise 1 katı

Kanuni süresinde beyanname verilmemişse ceza % 50

Vergi ziyaı varsa GECİKME ZAMMI İŞLENİR.

Elara	Duygu
Çift defter Kaçakçılık suçu 18 aydan 3 yıl 24 ay ceza alsın Vergi kaybı 40.000 Vergi ziyaı cezası 120,000	Saklar İştirak Maddi menfaati varsa Aynı hapis cezası 24 ay Yoksa yarısı 12 ay Vergi ziyaı:40,000

B. VERGİ MAHREMİYETİNİ İHLAL

Aşağıda yazılı kimseler görevleri dolayısıyla, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine ilgili olmak üzere öğrendikleri sırları veya gizli kalması gereken diğer hususları açıklayamaz ve kendilerinin veya üçüncü şahısların menfaatine kullanamazlar, bu kişilerin vergi gizliliğini bozacak eylemlerde bulunmaları halinde **1 yıldan 3 yıla kadar hapis** cezasına hükmolunur (bu yasak, yazılı kimseler, bu görevlerinden ayrılsalar dahi devam eder);

– Vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan memurlar;
– Vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştay'da görevli olanlar;
– Vergi kanunlarına göre kurulan komisyonlara iştirak edenler;
– Vergi işlerinde kullanılan bilirkişiler.

C. MÜKELLEFLERİN ÖZEL İŞLERİNİ YAPMA

Vergi mahremiyetini ihlal suçuna ilişkin olarak ifade edilen kimseler, aşağıda belirtilen kişilere ait;

– Kendilerine, nişanlılarına ve boşanmış olsalar bile eşlerine;
– Kan veya sıhrî usul ve füruna,
– Evlatlığına veya kendisini evlat edinene
– Kan hısımlığında üçüncü (bu derece dahil), sıhri hısımlıkta, bu hısımlığı meydana getiren evlenme ortadan kalkmış olsa bile, üçüncü (bu derece dahil) dereceye kadar olan civar hısımlarına;
– Kanuni temsilcisi veya vekili bulundukları kimselere,

Vergi inceleme ve takdir işleriyle uğraşmaları veya vergi kanunlarının uygulanması ile ilgili hesap, yazı ve sair özel işlerini yapmaları halinde (ücretsiz dahi olsa), bu kişiler hakkında **6 aydan 2 yıla kadar** hapis cezası hükmolunur. Bu hareketler kaçakçılık suçu cezasını gerektiren bir fiile iştirak mahiyetinde olduğu takdirde haklarında ayrıca bu vergi ziyaı cezasının bir katı ceza kesilir.

VERGİ CEZALARINDA BİRLEŞME VE TEKRAR

Bir eylem ile aynı anda hem **genel usulsüzlük hem de vergi zıyaına** neden olunursa, ceza birleşerek bunlardan en ağır olanı uygulanır**.**

Ancak, özel usulsüzlük sonucu vergi zıyaına sebep olunursa cezalar birlesmez, vergi zıyaı cezası ayrıca kesilir.

Beyanname vermedi – Vergi ziyaı + usulsüzlük cezası var yüksek olan kesilir.

Tek bir eylem ile farklı vergiler zıyaa uğratılırsa her bir vergi için **ayrı ceza** kesilir.

Ödünç para verme faaliyetleri ile sürekli uğraşan bir gelir vergisi yükümlüsünün faaliyetlerini vergi dairesine bildirmemesi durumunda hem gelir vergisi hem de banka ve sigorta muameleleri açısından vergi ziyaı ortaya çıkacaktır. O halde Vergi Usul Kanunu 335. maddesi gereğince; kayba uğratılan vergiler için ayrı ayrı vergi ziyaı cezası kesilmesi gerekmektedir.

Farklı eylemlerle aynı vergi için veya farklı vergiler için vergi zıyaı ve usulsüzlük meydana gelirse her bir eylem ve vergi için ayrı ayrı ceza kesilir.

Aynı türden olmak şartı ile bir eylemin aynı takvim yılı içinde birden fazla tekerrürü halinde meydana gelen usulsüzlüklerde birinciden sonraki eylemlere birinciye kesilen cezanın **1/4'ü kesilir**.

(Örneğin, aynı takvim yılı içinde KDV beyannamesini 3 kez geç veren mükellefe ikinci ve üçüncü suçlar için kesilecek ceza ilkine kesilecek cezanın 1/4'ü kadardır)

Vergi zıyaı suçu ve usulsüzlük, kaçakçılık ile birleşemez. Diğer bir ifade ile bir eylem vergi zıyaı veya usulsüz- lük suçlarından birine veya her ikisine sebep olmuş ve aynı zamanda kaçakçılık suçuna da neden olmuş ise bu cezalar birleştirilemez.

A. TEKERRÜR

Tekerrür, daha önce suç işleyen ve cezası kesinleşen bir kimsenin belirli bir süre içinde yeniden suç işlemesi- dir. Tekerrür cezanın arttırılması sonucunu doğuran bir nedend**ir.**

Cezası kesilen ve kesinleşen bir kişi, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden günden itibaren, aynı tür eylemi;

***** Vergi zıyaı cezasında 5 yıl içinde tekrar ederse ceza %50 artırılır,**

***** Genel usulsüzlüklerde 2 yıl içinde tekrar ederse ceza %25 artırılır,**

***** Özel usulsüzlükte tekerrür halinde cezada artırım yoktur.**

İçtima Durumunda Vergi Cezası Uygulaması

Durum	Örnek	Cezai Sonuç
Tek bir fiil ile aynı vergi açısından iki kabahat işlenmesi	Süresinde verilmeyen ticari kazanç beyannamesi $ Vergi ziyaı ve 1. derece usulsüzlük	En ağır olan ceza uygulanır
Tek bir fiil ile aynı vergi açısından hem suç hem kabahat işlenmesi	Sahte belge düzenlenmesi	Kaçakçılık suçu ve vergi ziyaı cezası birlikte uygulanır.
Tek bir fiil ile farklı vergilere ait kabahat işlenmesi	Faturaların deftere işlenmemesi $ Gelir vergisi + KDV için vergi ziyaı	Her vergi türü için ayrı ayrı ceza kesilir.
Birden fazla fiille birden fazla kabahat işlenmesi	Beyanname verilmemesi + defter tutulmaması	Her fiil ayrı değerlendirilir; her kabahat için ayrı ceza kesilir. (VUK m. 337/2 kapsamında hafifletici nedenler varsa indirim uygulanabilir.)

VERGİ SUÇ VE CEZALARINI ORTADAN KALDIRAN, HAFİFLETEN HALLER

1. VERGİ CEZALARININ ÖDENMESİ

Vergi cezaları cezanın kesinleşmesini takiben **bir ay içinde ödenmek** zorundadır. Teminat gösterilerek ödeme **vadesine üç ay** daha eklenebilir. Cezanın kesinleşmesi cezaya karşı süresi içinde dava açılmamış olması, ya da tüm yargı tüm yargı yollarının tükenmiş olması gerekir.

2. YANILMA

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın veya yetkili kıldığı organlardan birinin verdiği yazılı izahata göre hareket eden mükellefin yaptığı eylem cezayı gerektirse **dahi ceza kesilemez**.

3. PİŞMANLIK VE ISLAH

Pişmanlıktan faydalanabilmek için aşağıdaki şartların bir arada bulunması gerekmektedir;

– Beyana dayalı vergi ziyaı suçlarında,

– Hakkında daha önce ihbar yapılmamış ya da inceleme yapılmaya başlanmamış,

– İşlediği suçu dilekçe ile vergi idaresine kendiliğinden bildiren ve

– Eksik veya yanlış verdiği beyanı 15 gün içinde düzelten mükelleflere

vergi cezası (hürriyeti bağlayıcı nitelikte olsa dahi) kesilmez. Dilekçenin verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde eksik beyan edilen vergi ödenecek ve ödeme süresi geçmiş olan vergilerin pişmanlık zammı (gecikme zammı) uygulanacaktır.

4. MÜCBİR NEDENLER

Kişi bir mücbir nedenden dolayı ceza konusu bir eylem ile karşı karşıya kalır ise bu mücbir nedenin varlığını kanıtlamak şartı ile cezadan kurtulabilir (Hastalığı nedeniyle beyan süresinin kaçırılması sonucu geç beyandan dolayı muhatap olacağı genel usulsüzlük cezasından, raporunu göstermek şartı ile kurtulabilir).

5. ÖLÜM

Cezaya muhatap olan bir mükellefin ölümü halinde vergi aslı, gecikme faizi ve gecikme zammı mirasçılarına intikal ederken, vergi cezası intikal etmez ölümle birlikte sona erer. (vergi cezalarının kişiselliği ilkesi).

6. ZAMANAŞIMI

Suça neden olan eylemin işlendiği yılı takip eden yılbaşından başlayarak **vergi ziyaında ve özel usulsüzlükte 5 yıl, genel usulsüzlükte 2 yıl içinde** kesilmeyen cezalar ceza kesmede zamanaşımına uğrayarak ortadan kalkar.

Kesilen vergi cezaları, kesildiği yılı takip eden yılbaşından başlayarak 5 yıl içinde tahsil edilmezse ceza tahsi- linde zamanaşımına uğrayarak ceza ortadan kalkar.

Ceza kesmede zamanaşımı için daha önce gördüğümüz tahakkuk zamanaşımı ve ceza tahsilinde zamanaşı- mı için daha önce gördüğümüz tahsil zamanaşımı müesseselerinde yer alan zamanaşımını durduran ve kesen hallerin belirtildiği hükümlere tabidirler.

7. CEZADA İNDİRİM

Cezaya muhatap olan mükellef cezanın kesilmesinden sonraki **cezaya itiraz etmeden ve yargıya başvurma- dan, tebliği takiben 30 gün içinde** cezada indirim talep eder ve cezayı bir ay içinde (teminat göstererek üç ay daha eklenmesi halinde üç ay içinde) öder veya ödemeyi taahhüt ederse;

***Vergi ziyaı ve usulsüzlük cezaları için her başvuruda **cezanın 1/2**'si indirilir.

8. AF

Çıkarılan af kanunları ile vergi cezaları kısmen veya tamamen ortadan kalkabilir. Ancak verginin aslı kalkmaz.

9. UZLAŞMA

Vergi idaresini re'sen, ikmalen veya idarece tarh edilmiş vergi veya cezaları üzerinde mükellef ve idarenin karşılıklı görüşerek pazarlık sonucu mutabakata varmaları halinde vergi ve vergi cezası kısmen veya tamamen ortadan kalkabilir.

10. İZAHA DAVET

İzaha davet; vergi idaresinin inceleme yapmadan **dış belirtilere dayanarak**, mükellefin vergi ziyaına sebebiyet verdiğine ilişkin şüpheye düşülmesi halinde, mükelleften açıklama yapmasını istemesidir.

İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde izahta bulunulması durumunda;

– Mükelleflerce yapılan izah sonucu vergi ziyaına sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması hâlinde, mükellefler söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez.

– Mükelleflerce izahta bulunulan tarihten itibaren 30 gün içerisinde;

- Hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi,

- Ödeme süresi geçmiş bulunan vergileri ve izahat zammını ödemesi halinde,
- Vergi ziyaı cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir.
- Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.
- Kaçakçılık suçu söz konusu ise kaçakçılık cezası hükümleri uygulanmaz

29

29. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, cezayı gerektiren bir fiil ile vergi ziyaı ve usulsüzlük birlikte işlenmiş ise uygulanacak ceza aşağıdakilerden hangisinde tam ve doğru olarak verilmiştir?

A) Bunlara ait cezalardan miktar itibarıyla en ağırı uygulanır.
B) Sadece vergi ziyaı cezası kesilir.
C) Sadece usulsüzlük cezası kesilir.
D) Bunlara ait cezalardan miktar itibarıyla az olanı uygulanır.
E) Vergi ziyaı cezası iki kat kesilir.

30

30. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen kaçakçılık suçlarına iştirak eden suç ortaklarının bu suçların işlenmesinde menfaatinin bulunmaması hâlinde, Türk Ceza Kanunu'nun suça iştirak hükümlerine göre haklarında verilecek hapis cezası aşağıdaki hangi oranda uygulanır?

A) Bir kat artırılır.
B) Yarı oranında artırılır.
C) Yarı oranında indirilir.
D) Üçte bir oranında indirilir.
E) %25 oranında indirilir.

31

31. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, vergi ziyaından dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere kaç yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda, usulsüzlük cezası yüzde kaç oranında artırılmak suretiyle uygulanır?

A) 1 yıl - %15
B) 2 yıl - %25
C) 3 yıl - %30
D) 4 yıl - %10
E) 5 yıl - %50

32

32. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, yetkili makamların mükellefin kendisine yazı ile yanlış izahat vermiş olmaları veya bir hükmün uygulanma tarzına ilişkin bir içtihadın değişmiş olması durumunda vergi cezası kesilmemesi hâli aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

A) Mücbir sebep
B) Yanılma
C) Vergi ehliyeti
D) Vergi sorumluluğu
E) İzaha davet

33

33. 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Tekerrür" başlıklı 339'unc u maddesi hükmünün uygulaması ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Usulsüzlükten dolayı adına ceza kesilenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere iki yıl içinde tekrar usulsüzlük cezası kesilmesi durumunda tekerrür hükümleri uygulanır.
B) Tekerrür halinde cezalar; usulsüzlük cezasında yüzde elli, vergi ziyaı cezasında bir kat oranında artırılarak uygulanır.
C) Bir vergi cezasının tekerrür hükmü sebebiyle artırımlı uygulanabilmesi için cezaya neden olan fiilin daha önce işlenmiş bir fiil için kesilen cezanın kesinleşme tarihinden sonraki bir tarihte işlenmiş olması gerekmektedir.
D) Özel usulsüzlük cezaları için tekerrür uygulaması söz konusu değildir.
E) Vergi ziyaına sebebiyet vermekten dolayı adına ceza kesilenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere beş yıl içinde tekrar vergi ziyaı cezası kesilmesi durumunda tekerrür hükümleri uygulanır.

34

34. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen vergi cezalarına karşı vergi mahkemesinde dava açılmamışsa dava açma süresinin bittiği tarihten başlayarak ne kadar süre içinde cezanın ödenmesi gerektiği öngörülmüştür?

A) 7 gün B) 15 gün C) 60 gün D) 1 ay E) 3 ay

35

35. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, vergi cezalarının uygulanması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Ayrı ayrı yapılmış olan vergi ziyaı veya usulsüzlükten dolayı ayrı ayrı ceza kesilir

B) Cezayı gerektiren tek bir fiil ile vergi ziyaı ve usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırı kesilir.

C) Usulsüzlük fiili aynı zamanda re'sen takdiri gerektirirse, usulsüzlük cezaları iki kat olarak kesilir.

D) Vergi ziyaı cezasında cezayı gerektiren tek bir fiil ile başka neviden birkaç vergi ziyaa uğramış olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırı kesilir.

E) Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için vergi ziyaı cezası yüzde elli oranında uygulanır.

36

(2015/2)

36. Aşağıdakilerden hangisi "vergi sorumluluğu" olarak kabul edilmez?

A) Vasinin sorumluluğu

B) Vergi stopajı (tevkifatı) yapanların sorumluluğu

C) Mirasçının sorumluluğu

D) Karnesiz ücret erbabı çalıştıranların sorumluluğu

E) Elbirliği mülkiyetinde maliklerin emlak vergisinden sorumluluğu

37

(2015/1)

37. Gerçek kişi vergi mükelleflerine düşen vergi ödevlerinin, kanuni temsilcileri tarafından yerine getirilmemesi durumunda vergi ve/veya cezaların ödenmesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kanuni temsilci sadece verginin ödenmesinden sorumludur.

B) Vergi, önce kanuni temsilciden istenir.

C) Hürriyeti bağlayıcı cezalardan vergi mükellefi sorumludur.

D) Kanuni temsilcinin vergi ve cezalardan dolayı sorumluluğu bulunmaz.

E) Vergi cezalarından kanuni temsilci sorumludur.

38

(2022/1)

38. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, mükellefiyet ve vergi sorumluluğuna ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Mükellef, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettüb eden gerçek veya tüzel kişidir.

B) Vergi dairesi mükellefi tespit eden, vergi tarh eden,tahakkuk ettiren ve tahsil eden dairedir.

C) Vergi kanunlarıyla kabul edilen hâller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna mutaallik özel mukaveleler vergi dairelerini bağlamaz.

D) Mükellefiyet ve vergi sorumluluğu için kanuni ehliyet şarttır.

E) Vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir.

39

(2015/1)

39. Aşağıdakilerden hangisi vergi tarhı bakımından bir ön işlem değildir?

A) Bilgi toplama B) Arama C) Yoklama

D) İnceleme E) Tebliğ

40

(2019/1)

40. I. Matrah takdiri için takdir komisyonuna başvurulması II. Mal bildiriminde bulunulması

III. Mücbir sebeplerin varlığı

IV. Borçlunun yabancı memlekette bulunması

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri tarh zamanaşımını durduran nedenler arasında yer alır?

A) I ve III B) II ve IV C) I, II ve III

D) I, III ve IV E) I, II, III ve IV

41

(2016/3)

41. Aşağıdaki tarihlerden hangisi 20 Şubat 2012 tarihinde vergiyi doğuran bir olayın gerçekleşmesi durumunda tahakkuk zamanaşımı süresinin son gününü göstermektedir?

A) 31 Aralık 2016

B) 31 Aralık 2017

C) 20 Şubat 2016

D) 20 Şubat 2017

E) 20 Şubat 2013

42

(2014/1)

42. Vergi hukukunda, beyanların ve ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu sağlamak amacıyla yükümlünün defter kayıtları, belgeleri ve envanteri üzerinde derinlemesine yapılan araştırmaya ne ad verilir?

A) İnceleme B) Arama C) Yoklama

D) Bilgi toplama E) Araştırma

43

(2023/2)

43. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre yoklama, vergi idaresinin yükümlüleri ve yükümlülükle ilgili maddi olayları, kayıtları ve konuları saptamaya yönelik araştırma işlemidir.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerde sayılanlardan hangisi vergi idaresince yapılan yoklama işlemine örnek teşkil etmez?

A) Veraset ve intikal vergisinde beyan konusu bir gayrimenkulün varlığının yerinde saptanması

B) Gelir vergisinde serbest meslek erbabının işe başladığının işyerinde araştırılması

C) İşi bırakma bildiriminin doğruluğunun işyerinde araştırılması

D) Faturasız mal bulunup bulunmadığının iş yerinde araştırılması

E) Vergi kaçırdığı yolunda kuvvetli şüpheler bulunan kişinin işyerinde vergi suçuna ilişkin delillerin toplanması

44

(2023/1)

44. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, sürelere yönelik olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Sonu belli bir gün ile tayin edilen sürelerde, süre o günün tatil saatinde biter.

B) Kanunda açıkça yazılı olmayan hallerde 45 günden aşağı olmamak şartıyla bu süreyi, teb- liği yapacak olan idare belirler ve ilgiliye tebliğ eder.

C) Vergi muamelelerinde süreler vergi kanunları ile belli edilir.

D) Vergi kanunlarında hüküm bulunmayan hâllerde ölüm dolayısıyla mirasçılara geçen ödevlerin yerine getirilmesinde bildirme ve beyanname verme sürelerine üç ay eklenir.

E) Resmi tatil günleri süreye dahildir.

45

(2020/1)

45. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi vergi incelemesi yapmaya yetkili değildir?

A) İlin en büyük mal memuru
B) Vergi dairesi müdürü
C) Vergi müfettişi
D) Gelir uzmanı
E) Vergi müfettiş yardımcısı

46

(2015/3)

46. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, cezayı gerektiren bir fiil ile vergi ziyaı ve usulsüzlük birlikte işlenmiş ise uygulanacak ceza aşağıdakilerden hangisinde tam ve doğru olarak verilmiştir?

A) Bunlara ait cezalardan miktar itibarıyla en ağırı uygulanır.
B) Sadece vergi ziyaı cezası kesilir.
C) Sadece usulsüzlük cezası kesilir.
D) Bunlara ait cezalardan miktar itibarıyla az olanı uygulanır.
E) Vergi ziyaı cezası iki kat kesilir.

47

(2022/2)

47. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen kaçakçılık suçlarına iştirak eden suç ortaklarının bu suçların işlenmesinde menfaatinin bulunmaması hâlinde, Türk Ceza Kanunu'nun suça iştirak hükümlerine göre haklarında verilecek ceza aşağıdaki hangi oranda uygulanır?

A) Bir kat artırılır.
B) Yarı oranında artırılır.
C) Yarı oranında indirilir.
D) Üçte bir oranında indirilir.
E) %25 oranında indirilir.

48

(2021/2)

48. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere kaç yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda, usulsüzlük cezası yüzde kaç oranında artırılmak suretiyle uygulanır?

A) 1 yıl - %15
B) 2 yıl - %25
C) 3 yıl - %30
D) 4 yıl - %10
E) 5 yıl - %50

49

(2021/1)

49. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre, yetkili makamların mükellefin kendisine yazı ile yanlış izahat vermiş olmaları veya bir hükmün uygulanma tarzına ilişkin bir içtihadın değişmiş olması durumunda vergi cezası kesilmemesi hâli aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

A) Mücbir sebep
B) Yanılma
C) Vergi ehliyeti
D) Vergi sorumluluğu
E) İzaha davet

50

(2021/2)

50. 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na göre, benzin ve mazot gibi ürünlerin yer aldığı Kanun'a ekli (I) sayılı listedeki malları teslim alanların, bu malları daha yüksek tutarda vergiye tabi bir mal olarak kullanmaları hâlinde, aradaki vergi farkı açısından aşağıdaki vergi kabahatleri veya cezalarından hangisi uygulanır?

A) Birinci derece usulsüzlük
B) İkinci derece usulsüzlük
C) Özel usulsüzlük
D) Vergi ziyaı
E) Kaçakçılık

CEVAP ANAHTARI

1- B	11- B	21- D	31- E	41- B
2- E	12- E	22- D	32- B	42- A
3- E	13- A	23- C	33- B	43- E
4- D	14- D	24- A	34- D	44- B
5- B	15- D	25- D	35- D	45- D
6- E	16- E	26- C	36- E	46- A
7- C	17- D	27- A	37- E	47- C
8- B	18- E	28- B	38- D	48- B
9- A	19- A	29- A	39- E	49- B
10- C	20- C	30- C	40- A	50- D

BÖLÜM 2
AMME ALACAKLARININ TAHSİLİ HAKKINDAKİ KANUN

AMME ALACAKLARININ TAHSİLİ HAKKINDAKİ KANUN

Kanunun Sumulü (6183 sayılı kanunun KAPSAMI)

a) Devlet, il özel idaresi ve belediyelere ait vergi, resim, harç, vergi ve para cezası vb, alacaklar kanun kapsamındadır.

b) Devlet. İl özel idaresi ve belediyelere ait **sözleşme, haksız fill ve sebepsiz zenginlemeden** doğan alacak- lar **KAPSAM DIŞIDIR.**

Vergi Alacaklarının Korunmasına Yönelik Önlemler:

Kefil Gösterilmesi	**Teminat**	**İhtiyati Tahakkuk**
Tasarrufun İptali	**İhtiyati Haciz**	**Rüçhan Hakkı**

Önemli: 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun'a göre, **UZLAŞMA, ÖDEME EMRİ** amme alacağını güvence altına alan önlemlerden değildir.

1. KEFİL GÖSTERİLMESİ

AATUHK'daki teminatları sağlayamayanlar **muteber bir şahsı** müteselsil kefil olarak gösterebilirler.

Şahsi kefalet noter tasdikli sözleşmeyle yapılır.

Şahsi kefaleti kabul edip etmemekte **tahsil dairesi serbesttir**.

Amme alacağını ödeyen kefile ödemeye dair bir belge verilir.

2. TEMİNAT

Teminat isteme; Vergi ziyai cezası kesilmesi gereken haller ile **Kaçakçılık** hallerinde vergi incelemesine yetkili memurlarca ilk hesaplara göre belirtilen miktara göre tahsil dairelerince teminat istenir. (**Usulsüzlük cezalarında teminat istenmez**)

Türkiye'de ikamet etmeyen amme borçlusu amme alacağının tahsilini tehlikeye atarsa tahsil dairesi teminat isteyebilir.

Teminat ve değerlenmesi: Teminat olarak şunlar kabul edilir:

I. Tedavüldeki Türk parasi
II. Devlet iç Borçlanma senetleri
III. Bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen **süresiz** Teminat mektupları
IV. İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz varakasına müsteniden haczedilen Gayrimenkul mallar.
V. İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz varakasına müsteniden haczędilen menkul mallar
VI. Bar,otel han,pansiyon ve benzeri yerler içerisinde bulunan eşya ve malzeme işletmelerin işletilmesinden doğan amme borçlarına karşı teminat hükmündedir.

3. RÜÇHAN HAKKI

Kamu alacaklarının tahsilinde borçlunun iflası veya mallarının haczi durumunda kamu diğer alacaklılara göre öncelikli olması halidir.

Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden önce o mal üzerinde amme alacağı için de haciz konulursa satış bedeli aralarında orantılı Taksim olunur.

4. İHTİYATİ TAHAKKUK

Aşağıdaki hallerde mükellefin henüz tahakkuk etmemiş ileri tarihli vergi ve cezaları derhal tahakkuk ettirilir. Vergi dairesi başkanlığında vergiyi güvence altına alan bu önlemle birlikte ihtiyati haciz uygulanır.

Şartlar

1. Borçlunun teminat istenmesini gerektiren haller varsa

2. Borçlunun ikametgahı yoksa

3. Borçlu kaçmışsa veya mallarını kaçırma ihtimali varsa

4. Borçlu teminat veya kefil göstermemiş ise mal bildiriminde bulunmamışsa

5. İHTİYATİ HACİZ

Aşağıdaki hallerde alacaklı amme idaresinin mahallin en büyük mülki amirinin kararıyla ihtiyati haciz uygulanır

I. Borçlunun teminat istenmesini gerektiren hal varsa

II. Borçlunun ikametgahı yoksa

III. Borçlu kaçmışsa veya mallarını kaçırma ihtimali varsa

IV. Borçlu teminat veya kefil göstermemiş ise mal bildirimde bulunmamışsa

İHTİYATİ HACZE İTİRAZ

Haklarında doğrudan veya gıyaplarında ihtiyati haciz uygulanan kişiler haciz tarihinden itibaren **15 gün içinde vergi mahkeme**sine dava açabilirler. Mahkeme kararları kesindir.

Yasa uyarınca Ihtiyatı haciz tatbik olunan haczin tatbiki gıyapta Yapılan hacizlerde haczin tebliğ tarihi itibaren **15 gün içinde ilgili** tahsil dairesine ait **itiraz komisyonu nezdin**de ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilirler .

İHTİYATİ HACZİN KALDIRILMASI

Borçlu menkul mallar hariç teminat gösterdiği takdirde ihtiyati haciz haczi koyan merci tarafından kaldırılır

6. TASARRUFUN İPTALİ (6183 27.madde)

Tasarrufun iptali davası borçlunun borcunu ödememek için yapmış olduğu tasarrufların geçersizliğini sağlayan bir davadır. Yani muvazaalı işlemin iptaline yöneliktir. (**Ödeme müddetinin başladığı tarihten geriye doğru iki yıl içinde veya ödeme müddetinin başlamasından sonra yaptıkları bağışlamalar ve ivazsız tasarruf- lar hükümsüzdür**.)

İvazsız tasarrufların hükümsüzlüğü

Amme borçlarında malı olmayanların vadeden geriye doğru **2 yıl içindeki** veya vadeden sonra yaptıkları bağışlar hükümsüzdür.

Bağışlama sayılan tasarruflar:

1. Üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan hısımlariyle, eşler ve ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) sıhri hısımlar arasında yapılan ivazlı tasarruflar **Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edildi**
2. Kendi verdiği malın, aktin yapıldığı sıradaki değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler,
3. Borçlunun kendisine yahut üçüncü bir şahıs menfaatine kaydı hayat şartiyle irat ve intifa hakkı tesis ettiği akitler.

Tasarrufların vukuu bulduğu tarihten başlayarak 5 yıl sonrasında iptal davasına konu olamazlar.

Vergi alacağını güvence altına almak amacıyla açılan iptal davasında görevli ve yetkili mahkeme olarak genel mahkemeler belirlenmiştir (AATUHK m. 24). Burada sözü edilen genel mahkeme asliye hukuk mahkemesidir.

Amme alacaklarının korunmasına yönelik önlemler buraya kadar sayılanlardır.

VERGİ ALACAĞININ CEBREN TAHSİLİ

ÖDEME EMRİ

Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları bir ödeme emriyle tebliğ olunur.

Amme alacakları hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödenir. Hususi kanunlarında ödeme zamanı tesbit edilmemiş amme alacakları Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu ödeme müddetinin son günü amme alacağının vadesi günüdür. Amme borçlusu isterse borcunu belli zamanlardan önce ödeyebilir.

Ödeme emrine itiraz

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan kişinin tebliğden itibaren **15 gün içinde ödeme** emrine karşı dava açması mümkündür .

Ödeme emrine itiraz gerekçeleri

- Böyle bir borç yoksa
- Borç kısmen ödenmişse
- Borç tamamen ödenmişse
- Borç zamanaşımına uğramışsa

Mal bildiriminde bulunmayanlar

Mal bildiriminde bulununcaya kadar bir defaya mahsus olmak üzere **3 ayı geçmemek üzere hapisle** cezalandırılır .

Ölüm halinde takibin geri bırakılması

Borçlunun kendisi eşi usul füruundan birisinin ölmesi durumunda ölüm günü ile birlikte **3 gün geri bırakılır.**

Kısmen haczedilebilir gelirler

Ücretler,emeklilik aylıkları ilama bağlı olmayan nafakalar sigorta ve emeklilik sandıkları tarafından bağlanan gelirler haciz edilebilir ancak halledilecek miktar gelirin 1/3 ünden çok 1/4 ünden az olamaz .

Asgari ücreti aşmayan aylık gelirlerin **onda birinden fazlası** haczolunamaz.

Haczedilemeyecek mallar

Dul ve yetim aylıkları yaşlılık aylığı devlet malları 2 aylık yiyecek ve yakacak iş elbiseleri

Takip neticesinde borçlunun malı olmadığı veya alacağı karşılamadığı tespit edilirse borçlu aciz hâlinde sayılır ve alacak tecil edilir.

1

(2024/2)

1. **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre, asgari ücreti aşmayan aylık gelirlerin ne kadarlık kısmından fazlası haczolunamaz?**

A) Onda birinden
B) Dörtte birinden
C) Yarısından
D) Üçte ikisinden
E) Dörtte üçünden

Tecil

Borçlu borcunu ödediği zaman çok zor duruma düşecekse yazılı başvurusu ve teminat göstermesi şartıyla 36 aya kadar alacak yıllık faiz oranı üzerinden tecil edilebilir.

Tahsil zamanaşımı

Amme alacağı vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren **5 yıl içinde tahsil** edilmezse zaman aşımına uğrar.

10.05.2022 vadeli alacak;

Izleyen yılın başından başlanır

01.01.2023…….31.12.2027

Tahsil Zamanaşamını durduran sebepler;

Borçlunun yabancı memlekette bulunması

Hileli iflas

Terekenin tasfiyesi

Tahsil Zamanaşımını kesen sebepler

Ödeme, ödeme emrinin tebliğ, mal bildirimi, teminata bağlama, yargı kararları,icra takibi haciz uygulanması cebren tahsil

Deprem sel kuraklık ve benzeri doğal afetler sebebiyle bu şunun mal varlığında veya mahsullerin de 1 / 3 azal- ma varsa cumhurbaşkanlığınca borç ve cezalar silinir.

2

(2023/1)

2. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'a göre, vadesinde ödenmeyen kamu alacağına ilişkin cebren tahsil süreci aşağıdakilerden hangisi ile başlar?

A) Kamu alacağına ilişkin ödeme emrinin borçluya tebliğ edilmesi

B) Borçlunun borcu için hata düzeltme yoluna başvurması

C) Borçlunun borcunun terkini için yargı yoluna başvurması

D) Borçlunun borca karşılık gelen malvarlığının haczedilmesi

E) Borçlunun iflas etmesi

3

(2022/2)

3. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre, (gıyapta yapılan hacizler hariç olmak üzere) haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanlar, haczin tatbiki tarihinden itibaren kaç gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilirler?

A) 7 gün B) 15 gün C) 30 gün D) 60 gün E) 90 gün

4

(2018/2)

4. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre, kendisine ödeme emri tebliğ olunan kişinin bu ödeme emrine karşı dava açma süresi kaç gündür?

A) 3 B) 7 C) 15 D) 30 E) 60

5

(2024/3)

5. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre amme borcunun vadesinde ödenmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince; amme alacağının 36 ayı geçmemek üzere ve faiz alınarak ertelenmesi aşağıdaki hangi kavram ile ifade edilir?

A) Terkin B) Teminat C) Tecil D) İptal E) Silinme

6

(2024/1)

6. **Aşağıdakilerden hangisi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre tahsil zamanaşımını kesen nedenlerden biri değildir?**

A) Ödeme emri tebliği
B) Haciz tatbiki
C) Kamu (amme) alacağının teminata bağlanması
D) Mal bildirimi, mal edinme ve mal artmalarının bildirilmesi
E) Borçlunun ölmesi

7

(2017/3)

7. **6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun 'a göre,aşağıdakilerden hangisi amme alacağını güvence altına alan önlemlerden biri değildir?**

A) İhtiyati haciz
B) Tasarrufun iptali
C) Rüçhan hakkı
D) Teminat
E) Uzlaşma

8

(2017/2)

8. **Aşağıdakilerden hangisi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun uyarınca zamanaşımının işlememesi sonucunu doğuran hallerden birisidir?**

A) Borçlunun yabancı memlekette bulunması
B) İhtilaflı amme alacaklarında kaza mercilerince bozma kararı verilmesi
C) Amme alacağının teminata bağlanması
D) Haciz tatbiki
E) Ödeme emri tebliği

9

(2017/1)

9. **6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre, aşağıdakilerden hangisi kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın ödeme emrine itiraz gerekçesi olamaz?**

A) Böyle bir borcu olmadığı
B) Borcu tamamen ödediği
C) Tarhiyatın vergi hukukuna uygun olmadığı
D) Borcu kısmen ödediği
E) Borcun zamanaşımına uğradığı

10

(2016/3)

10. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca, haklarında ihtiyati haciz tatbik olunanlar; haczin tatbiki, gıyapta yapılan hacizlerde haczin tebliği tarihinden itibaren kaç gün içinde alacaklı tahsil dairesine ait itiraz işlerine bakan vergi itiraz komisyonu nezdinde ihtiyati haciz sebebine itiraz edebilirler?

A) 7 B) 15 C) 30 D) 45 E) 60

11

(2016/2)

11. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre, aşağıdakilerden hangisi, ihbarname ile tebliğ edilen ve vade tarihi 30.04.2016 olan verginin tahsil zamanaşımı süresinin son günüdür?

A) 01.01.2020 B) 01.01.2021 C) 26.04.2021 D) 31.12.2021 E) 31.12.2022

12

(2016/1)

12. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre, kendisine ödeme emri tebliğ edilen bir kişinin, bu ödeme emrine itiraz edebilmesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) İtiraz edilemez.

B) İtiraz edilmeden önce zorunlu idari başvuru yapılması gerekir.

C) İtiraz ancak ve ancak teminat yatırmak suretiyle gerçekleşebilir.

D) Tebliğinden itibaren 15 gün içinde itiraz edilebilir.

E) Tebliğinden itibaren 30 gün içinde itiraz edilebilir.

13

(2014/2)

13. 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre aşağıdakilerden hangisi teminat olarak kabul edilemez?

A) İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresi tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz varakasına müsteniden haczedilen menkul mallar

B) Bankalar tarafından verilen süreli teminat mektupları

C) Tedavüldeki Türk Lirası

D) İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü şahıslar tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresi tarafından gösterilen ve alacaklı amme idaresince haciz varakasına müsteniden haczedilen gayrimenkul mallar

E) Hazine tarafından ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetleri

14

(2018/1)

14. Aşağıdakilerden hangisi kamu alacakları için oluşturulan güvence önlemlerinden biri değildir?

A) Tasarrufun iptali
B) Ödeme emri
C) İhtiyati haciz
D) Rüçhan hakkı
E) İhtiyati tahakkuk

15

(2017/1)

15. Aşağıdakilerden hangisi kamu alacaklarını güvence altına alan önlemlerden biri değildir?

A) İhtiyati tahakkuk uygulanması
B) İhtiyati haciz uygulanması
C) Teminat istenmesi
D) Uzlaşma yapılması
E) Rüçhan hakkının kullanılması

VERGİ ALACAĞININ DEĞERİNİ KORUYAN YOLLAR

1. GECİKME ZAMMI

Kamu alacağının zamanında ödenmemesi nedeniyle alacak üzerine yürütülen ek ödemedir (tahsilin geciktirilmesi). Gecikme zammı 1 TL'den az olmamak kaydıyla, aylık % 4,5 faiz şeklinde uygulanır. Cumhurbaşkanı kararnamesi faiz oranının %10'nuna kadar indirebilir ya da asgari gecikme zammı miktarı (1 TL) ile faiz oranını iki katına kadar artırabilir. Hesaplamasında ay kesri dikkate alınır (6183 Sayılı AATUHK'nda düzenlenmiştir).

Borçlunun ölümü halinde üç aylık reddi miras süresi içinde, mirasın reddedilip reddedilmeyeceği belli olmadığından, mirasçılar aleyhine takibat yapılamayacağı gibi gecikme zammı da uygulanmaz. Ayrıca mücbir sebep ve yürütmenin durdurulması süresince de gecikme zammı uygulanmaz.

2. GECİKME FAİZİ

İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilere karşı dava açılması ya da uzlaşmaya gidilmesi halinde verginin kesinleştiği tarih ile verginin vade tarihi arasındaki süre için uygulanan ek ödemedir (tahakkukun geciktirilmesi).

Gecikme faizinin oranı gecikme zammına göre belirlenir. Hesaplamasında ay kesri dikkate alınmaz (213 Sayılı VUK'nda düzenlenmiştir).

GECİKME ZAMMI	GECİKME FAİZİ
6183 sayılı AATUHK'da düzenlenmiştir.	213 sayılı VUK'ta düzenlenmiştir.
Tahsilin geciktirilmesi karşılığında uygulanır.	Tahakkuk geciktirilmesi karşılığında uygulanır.
Kesinleşmiş ve vadesi geçmiş bütün amme alacaklarına uygulanır.	İkmalen, idarece, re'sen tarh edilen vergilere uygulanır.
Vergi ziya cezasına uygulanır. Diğer cezalara uygulanmaz.	Vergi cezalarına uygulanmaz.
Hesaplamalarda ay kesri dikkate alınır.	Hesaplamalarda ay kesri dikkate alınmaz.
Asgari tutar 1 TL olarak belirlenmiştir.	Asgari tutar yoktur.
İdare mükellefe önceden bildirimde bulunulmaz .	İdare mükellefe önceden bildirimde bulunur

Aylık % 4,5 faiz oranı uygulanır.

16

16. I. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenmiştir.

II. 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usul Hakkında Kanun 'da düzenlenmiştir.

III. Verginin tahakkukunun geciktirilmesinin yaptırımı niteliğindedir.

IV. Verginin tahsilatının geciktirilmesinin yaptırımı niteliğindedir.

V. Oranı, gecikme zammı ile aynıdır.

Gecikme zammı ile ilgili olarak yukarıdaki ifadelerden hangisi \ hangileri yanlıştır?

A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve IV

D) I, III ve V E) II, IV ve V

17

(2022/3)

17. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre, gecikme zammının uygulanmasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı kanuni olarak belirlenen oranda gecikme zammı tatbik olunur.

B) Ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edilir.

C) Aslın ödenmiş olması gecikme zammının takip ve tahsiline mani değildir.

D) Gecikme zammının tatbik müddeti, amme alacağının tecilinde tecilin yapıldığı, iflas halinde iflasın açıldığı, aciz halinde bu durumun sabit olduğu güne kadar olan müddettir.

E) Gecikme zammının önceden borçluya bildirilmesi şarttır.

TECİL

Kamu alacağının tahsili borçluyu zor duruma sokacak ise borçlunun talebi ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın uygun görmesi ile 36 ayı geçmemek kaydıyla, üzerine tecil faizi yürütülerek yıllık **% 48** ve borç karşılığı teminat gösterilerek alacağın ertelenmesine tecil denir.

Amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı ellibin Yeni Türk Lirasını (bu tutar dahil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranılmaz

Tecil şartları;

– Mükellef çok zor durumda olacak

– Talepte bulunacak

– Hazine ve Maliye Bakanlığı uygun bulacak

– Teminat veya kefil gösterecek

– Borçlu iyiniyetli olacak.

CEVAP ANAHTARI

1- A	7- E	13-B
2- A	8- A	14-B
3- B	9- C	15-D
4- C	10-B	16-B
5- C	11-D	17-E
6- E	12-D	

BÖLÜM 3
TÜRK VERGİ SİSTEMİ

GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER
GELİR VERGİSİ KANUNU (GVK)

1. Giriş

Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tâbidir.

GVK 1 .Madde

Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği tüm kazanç ve iratların saf i tutarıdır.

Mükellef	Vergilendirme Dönemi (01.01-31.12)	Vergiyi doğuran olay	Verginin konusu	Matrah

Gelirin özellikleri şunlardır:

– Gelirin şahsi olması (Kişisel olması)

– Gelirin yıllık olması (Takvim yılı)

– Gelirin safi olması (Kazanç veya irat elde edilirken yapılan giderlerin düşülmesi geri kalan tutarın beyan edilmesi)

– Gelirin gerçek olması (Elde edilmiş ve somut olması, tüm gelirlerin ve giderlerin belgelendirilmesi)

– Gelir elde edilmiş olmalı (Tahakkuk esası- Tahsil esası)

Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticarî kazançlar, 1 2 3 TAHAKKUK ESASI
2. Ziraî kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları, 3 2 1 TAHSİL ESASI
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Değer artış kazancı + Arizi kazanç

Hukuken doğumu ile fiilen elde edilişi farklı zamanlarda ise **tahakkuk esası** (Gelirin hukuken kazanım yeterli –Fatura kesildi–makbuz kesildi ise bunun üzerinden vergi kesilir.)

– Tahakkuk esasında bir işletme yaptığı satışların karşılığını tahsil etmese bile (yani, satış veresiye yapılsa bile) satışın gerçekleştirildiği tarihte gelir elde edilmiş sayılır ve deftere kaydedilir. Çünkü satıcı işletme açısından alacak kesinleşmiştir. Örneğin, bir buzdolabını 8.000 TL'si peşin 20.000 TL'si vadeli olmak üzere toplam 28.000 TL'ye satan bir satıcı ticari kazanç elde etmesi nedeniyle 8000 TL'si tahsil esasına, 20.000 TL'si tahakkuk esasına göre olmak üzere toplam 28.000 TL elde etmiş kabul edilir.

Tahsil esasında ise gelirin fiilen kazanım şarttır.(Fatura kesmek yeterli değil tahsil edildiğinde vergi doğar)

1

(2014/2-2021/3)

1. I. Ticari Kazanç

II. Serbest Meslek Kazancı

III. Gayrimenkul Sermaye İradı

Yukarıdakilerden hangisi \ hangileri Gelir Vergisi Kanunu'na göre geliri elde etmenin tahsil esasına göre belirlendiği gelir unsuru\unsurlarıdır?

A) Yalnız II B) I, II C) I, III D) II, III E) I, II ve III

Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır: 7 bent

1. **Ticarî kazançlar** ---------- Aldım sattım yada ürettim sattım
2. **Ziraî kazançlar** ---------- Tarımsal üretim,ekme biçme veya hayvancılık
3. **Ücretler** ---------- Bağımlı çalışma karşılığı elde edilen gelir.İşveren ve çalışan şart
4. **Serbest meslek kazançları** ---------- Özel mesleki bilgi ile elde edilen bağımlı olmaksızın çalışan
5. **Gayrimenkul sermaye iratları** --------- Mal ve hakların kiralanmasından elde edilen gelirler
6. **Menkul sermaye iratları** ---------- Para veya menkul kıymetler üzerinden faiz,kar payı edinmek
7. **Diğer kazanç ve iratlar** ---------- Geçici olarak yapılan işlerden elde edilir. Öğretmenim ama arada araba satışına aracılık yapıyorum-yılda 3 den fazla yaparsan ticari kazanç olur

Değer artış kazancı+Arizi kazanç

UYARI: Gerçek kişilerin gelirleri bahsi geçenlerin dışında ise gelir vergisine tabi olmayacaktır.

Örneğin; miras yoluyla elde edilen para, şans oyunları gelirleri .

Vergiyi doğuran olayın yasal olup olmaması da biliyorsunuz vergi kanunlarını bağlamı oldu dolayısıyla Yasal olmayan yollardan elde edilen gelirler de gelir vergisine tabidir.Yasa gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği yasal kazanç iratların safi tutarı dememiş.Kazancın hangi yolla kazanıldığı önem taşımaz.Örneğin tefecilik yapan müvekkilimin kazancı Gelir vergisine tabidir.

MÜKELLEFİYET

Vergi Mükellefinin tanımını Vergi Usul Kanunu 8.maddesinde yapılmıştır.

Vergi Mükellefi; Vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzel kişidir.

Vergi Mükellefiyeti **Tam Mükellef ve Dar Mükellef olarak** ikiye ayrılır.Sadece Gelir vergisi ve Kurumlar vergisinde bu ayrım vardır.

MÜKELLEFİYET

Tam mükellefler;

Hem Türkiye hem de yurtdışında elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilirler.

Şahsilik/Kişisellik

Dar mükellefler ise;

sadece Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilirler.

Mülkilik/Yersellik

TAM MÜKELLEFLER

1- Mükellefin Türkiye'de yerleşmiş olması gerekir. (MÜLKİLİK KRİTERİ)

Yerleşme iki şekilde gerçekleşecektir:

a) İkametgahı Türkiye'de bulunanlar

b) **Bir takvim yılı içinde** Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar. **YERLEŞMİŞ SAYILIR**

(Geçici ayrılmalar Türkiye'de oturma süresini kesmez.)

02.01.2022 ----- 10.10.2022
geliş gidiş

Arada birkaç hafta geçici olarak yurttan ayrılsa dahi tam mükelleftir.

2- Resmi daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla **yabancı memleketlerde oturan TÜRK VATANDAŞLARI (UYRUKLUK KRİTERİ)**

ÖRNEK: Merkezi Türkiye'de bulunan bir bankanın genel müdür yardımcısı olan T.C. vatandaşı Bay (A), 18 aylığına Kuzey Kore de şube açılması için gönderilmiştir. Bay (A) tam mükellef olarak vergilendirilmeye devam edecektir.

Yada Kamu Kurumlarında mesela Nato da görev yapan subaylar veya yurtdışında görevlendirilen Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı İmamlar Tam Mükellef olarak kabul edilir.

UYARI: Bir gerçek kişinin tam mükellef esasına göre vergilendirilmesi için yukarıda yer alan 3 şarttan biri gerçekleşmesi yeterlidir. Yani üç şarttan birini sağlayan gerçek kişi tam mükellef esasına göre vergilendirilecektir

ALMANYA VATANDAŞI HANS

01.09.2024 — 01.05.2025 de

Geliş — Gidiş

Türkiye de 100.000 TL ticari kazanç

Almanya da 250.000 TL Ticari Kazanç

2024-4 ay dar mükellef — 2025-5 ay dar mükellef

Sadece Türkiye deki kazanç beyan edilir.

Aşağıda yazılı yabancılar Türkiye'de altı aydan fazla kalsalar dahi, Türkiye'de yerleşmiş sayılmayacaklardır (Yani DAR MÜKELLEF OLARAK KABUL EDİLİRLER)

I. Belli ve geçici görev veya iş için Türkiye'ye gelen iş, ilim ve fen adamları, uzmanlar, memurlar, basın ve yayın muhabirleri ve durumları bunlara benzeyen diğer kimseler

II. Eğitim veya tedavi veya istirahat veya seyahat maksadıyla gelenler;

III. Tutukluluk, hükümlülük veya hastalık gibi elde olmayan sebeplerle Türkiye'de kalmış olanlar.

UYARI: Yurtdışında yerlesmis olan ve calısan Türk vatandasları dar mükellef olarak vergilendirilecektir. (Gurbetçiler)

Örneğin Amerikalı bir yazar Türkiye'ye gelir bir yazı hazırlar bu yazıları gazetesine gönderir Bu yazar Amerika'daki gelir için türkiye vergi ödemez.

Ama fotoğraflar merakı vardır türkiye'de güzel güzel istanbul fotoğrafları çeker gitmeden önce bir sergi açar o sergide fotoğrafları satar şimdi artık gelir elde etmiştir.Bu gelir üzerinden vergilendirilir.

Çifte vergi ihtimali ülkeler arasında Uluslararası anlaşmalar ile ayrıca başka ülkede ödenen verginin mahsubu kabul ederek ortadan kaldırılır.

2

2. Aşağıdakilerden hangisi tam mükellef kapsamında sayılmaz?

A) İkametgahı bulunanlar

B) Bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar

C) Tedavi amaçlı Türkiye'ye gelenler

D) Merkezi Türkiye'de bulunan kurum ya da kuruluşlara bağlı olup adı geçen kuruluşun işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşları

E) Geçici olarak Türkiye'den ayrılsalar bile Türkiye'de 6 aydan fazla bir takvim yılı içinde oturanlar

3

(2020/1)

3. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, çalışma ve oturma izni alarak yurt dışında çalışan Türk işçiler; hangi mükellefiyet şekline tabidir ve hangi gelirleri üzerinden vergilendirilir?

A) Dar mükellefiyete tabidir ve sadece yurt dışında elde ettikleri gelirleri üzerinden vergilendirilir.

B) Tam mükellefiyete tabidir ve Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri gelirleri üzerinden vergilendirilir.

C) Tam mükellefiyete tabidir ve sadece Türkiye'de elde ettikleri gelirleri üzerinden vergilendirilir.

D) Dar mükellefiyete tabidir ve Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri gelirleri üzerinden vergilendirilir.

E) Dar mükellefiyete tabidir ve sadece Türkiye'de elde ettikleri gelirleri üzerinden vergilendirilir.

4

(2014/1)

4. Aşağıdaki durumların hangisinde, Türkiye'de altı aydan fazla kalan yabancı uyruklu kişi Türkiye'de yerleşmiş sayılır?

A) Türkiye'de Üçüncü Boğaz Köprüsü ve Kuzey Marmara Otoyolu Projesi inşaatında şantiye şefi olarak görevlendirilen yabancı uyruklu mühendis

B) Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde lisans öğrenimi gören yabancı uyruklu IV. sınıf öğrencisi

C) Skyfall filminin İstanbul; Adana ve Fethiye'deki çekimlerini izlemek için Türkiye'de görevlendirilen Daily Mirror Gazetesi'nin yabancı uyruklu magazin muhabiri

D) Bodrum'da bir ev satın alarak evden çalışma (home-ofis) tarzında emlak komisyonculuğu ile iştigal etmeye başlayan yabancı uyruklu kişi

E) Uyuşturucu madde ticareti yaparken tutuklanıp Türk Ceza Kanunu'nun 188. maddesi uyarınca 8 yıl hapis cezasına mahkûm edilen yabancı uyruklu kişi

Dar mükellefler için gelirin Türkiye'de elde edilmiş sayılmasının kriterleri sıralanmıştır.

İRADIN TÜRÜ	KRİTER – 1	KRİTER – 2
TİCARİ KAZANÇ	İŞYERİNİN OLMASI (VEYA)	DAİMİ TEMSİLCİSİNİN OLMASI
ZIRAİ KAZANÇ	TÜRKİYE'DE İCRA	
ÜCRETLER	TÜRKİYE'DE İFA (VEYA)	TÜRKİYE'DE DEĞERLENDİRME
SERBEST MESLEK KAZANCI	TÜRKİYE'DE İFA (VEYA)	TÜRKİYE'DE DEĞERLENDİRME
GMSİ	TÜRKİYE'DE BULUNMASI/KULLANILMASI	(VEYA) TÜRKİYE'DE DEĞERLENDİRİLMESİ
MSİ	**TÜRKİYE'DE YATIRILMASI**	
DİĞER KAZANÇ VE İRATLAR	TÜRKİYE'DE İFA	TÜRKİYE'DE DEĞERLEME

Türkiye'de değerlendirme, ödemenin Türkiye'de yapılması veya ödeme yabancı memlekette yapılmışsa Türkiye'de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya kârından ayrılmasıdır.

Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticarî kazançlar
2. Ziraî kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Değer artış kazancı + Arizi kazanç

FAALİYET SÜREKLI ISE;

Tk-Zk-Smk-Ücr-Gmsi-Msi

FAALİYET SÜREKLI DEĞİL ISE;

Diğer arizi kazanç ve İratlar

Çaba varsa	Çaba yoksa
Kazanç	İrat
Tk-Zk-Smk-Ücr	Gmsi-Msi

Ticari Kazanç; Her türlü ticari ve sinai faaliyet

Zirai kazanç; Arazi tarla,göl vb alanlarda ekim dikim bakım,ıslah avlanma

Serbest Meslek; İlmi/Mesleki bilgi-şahsi sorumluluk kendi nam ve hesabına faaliyet

Ücret; İşverene bağlı emek karşılığı elde edilen kazanç

Gayri menkul sermaye iradı; Kanunda belirtilen mallar ve HAKLARIN kiraya verilmesi

Menkul sermaye iradı: menkul kıymetler ve para üzerinden elde edilen kar payı ve faiz gelirleri

1. TİCARİ KAZANÇLAR (Emek + Sermaye Faktörü)

Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazanç olup, aşağıda sayılan faaliyetlerden elde edilecek gelirler her durumda ticari kazanç olarak vergilendirilir.

1. Maden, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri ile tuğla ve kiremit harmanlarının işletilmesinden,
2. Coberlik işlerinden (Coberlik; borsaya kayıtlı olarak ve kendi nam ve hesabına hisse senedi ve tahvil alım satımı yapılmasıdır),
3. Özel okul ve hastanelerle benzeri yerlerin işletilmesinden,
4. Gayrimenkullerin alım, satım ve inşa işleriyle devamlı olarak uğraşanların bu işlerinden,(Emlakçı ve müte- ahhit)
5. Kendi nam ve hesaplarına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların bu faaliyetlerinden,
6. Satın alınan veya trampa suretiyle iktisap olunan arazinin iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içinde parsellenerek bu müddet içinde veya daha sonraki yıllarda kısmen veya tamamen satılmasından elde edilen kazançlar,

   Araziyi aldık; PARSELLEMEDEN 5 YIL İÇİNDE elden çıkarırsak Değer Artışı Kazancı olur.

   Araziyi aldık 5 YIL İÇİNDE PARSELLEDİK ne zaman elden çıkarırsak çıkaralım Ticari Kazanç olur.

   Araziyi aldık, PARSELLEMEDİK, 5 YIL İÇİNDE DE SATMADIK, örneğin 10'uncu yıl sattık bu varyasyon ise gelir vergisinin konusuna girmemektedir.
7. Diş protezciliğinden elde edilen kazançlar---Defalarca sordu (Unutma Diş Hekimliği SMK)
8. Eczanecilik faaliyetinden elde edilen kazanç(İlaç alıp satıyor ticari kazanç smk ile karıştırma)

5

5. Gelir Vergisi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi ticari kazanç kapsamında değerlendirilemez?

A) Eczacılık
B) Emlak müşavirliği
C) Diş protezciliği
D) Coberlik
E) Diş hekimliği

ŞİRKETLERİN GERÇEK KİŞİ ORTAKLARININ GELİRLERİ

	ŞAHIS ŞİRKETLERİ			
	KOLLEKTİF ŞİRKET ORTAKLARI	ADİ KOMANTİD ŞİRKET ORTAKLARI		ADİ ŞİRKET ORTAKLARI
		KOMANTİDE	KOMANTİDER	
TİCARİ ZİRAİ FAALİYET	**TİCARİ KAZANÇ**	**TİCARİ KAZANÇ**	**MENKUL SERMAYE İRADI**	**TİCARİ KAZANÇ** / ZİRAİ KAZANÇ
SERBEST MESLEK FAALİYETİ	SERBEST MESLEK KAZANCI	SERBEST MESLEK KAZANCI		SERBEST MESLEK KAZANCI

	SERMAYE ŞİRKETLERİ			
	ANONİM ŞİRKET ORTAKLARI	PAYLI KOMANTİD ŞİRKET ORTAKLARI		LİMİTED ŞİRKET ORTAKLARI
		KOMANDİTER	KOMANDİTE	
TİCARİ ZİRAİ FAALİYET	**MENKUL SERMAYE İRADI**	**MENKUL SERMAYE İRADI**	**TİCARİ KAZANÇ**	**MENKUL SERMAYE İRADI**
SERBEST MESLEK KAZANCI				

6

6. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu uyarınca, ticari işletmeye dahil bulunan arazi ve binaların kiraya verilmesinden elde edilen gelirler, aşağıdaki hangi gelir çeşidinin tespitine yönelik hükümlere tabidir?

A) Ücret
B) Serbest meslek kazancı
C) Gayrimenkul sermaye iradı
D) Ticari kazanç
E) Menkul sermaye iradı

7

(2025/1)

7. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre zirai faaliyet ile iştigal eden komandit şirketlerin komandi- te ortaklarının şirket kârından aldıkları paylar aşağıdaki gelir unsurlarından hangisinin konusunu oluşturur?

A) Ticari kazanç
B) Ücret
C) Serbest meslek kazancı
D) Menkul sermaye iradı
E) Gayrimenkul sermaye iradı

Bir faaliyetin **Ticari Faaliyet Olarak Değerlendirilebilmesi İçin Taşıması Gereken Bazı Özellikler** bulunmaktadır.

Buna göre;

- Faaliyetin yerine getirilmesinin sermaye ve emeğe dayanıyor olması gerekmektedir.
- Faaliyetin devamlı olması gerekmektedir. (Bir takvim yılı içerisinde birden fazla tekrarlanan veya birden fazla takvim yılında tekrarlanan işlemlerde de devamlılık olduğu varsayılacaktır).
- Gelir getirici faaliyetlerin bir organizasyon dahilinde yapılmış olması gerekmektedir (İşyeri açma,işçi çalıştırılması, ticaret siciline kaydolunması v.b.).
- Müessesenin, ticari ve sınai bir müessese şekil ve mahiyetinde olması gerekmektedir.

TİCARİ KAZANCIN TESPİTİ

Ticari kazanç TAHAKKUK esasına göre vergilendirilir. Tahakkuk esasına göre bir işlemden kaynaklanan alacak tahsil edilmese dahi eğer kesinleşmiş; yani karşı taraftan istenebilir hale gelmişse tahsil edilmesi beklen- meden beyan edilecektir.

TİCARİ KAZANCIN TESPİTİ

GERÇEK USUL	BASİT USUL
Defter tutar	Esnaf
	Defter tutmaz
Tacir	Defter Beyan sistemi

GERÇEK USUL

BİLANÇO ESASI "I. SINIF TÜCCAR"	İŞLETME HESABI ESASI "II. SINIF TÜCCAR"
TUTULMASI ZORUNLU DEFTERLER 1. Yevmiye Defteri 2. Envanter Defteri 3. Defter-i Kebir **Kimler I. Sınıf Tüccar** 1. Her türlü Ticaret şirketi 2. Kanunda yazılı iş hacimleriyle ilgili sınırları aşanlar 3. Kendi isteğiyle bilanço esasına göre defter tutmak isteyenler	**TUTULMASI ZORUNLU DEFTERLER** **İşletme Hesabı Defteri** **Kimler II. Sınıf Tüccar** 1. İşe yeni başlayanlar 2. Kanunda yazılı iş hacimlerinin altında faaliyette bulunanlar

BİLANÇO ESASI "I. SINIF TÜCCAR"

SAFİ KAZANÇ:

Dönem Sonu Öz sermaye – Dönem Başı Öz sermaye +Çekilen –Eklenen

İŞLETME HESABI ESASI 'II. SINIF TÜCCAR'

SAFİ KAZANÇ:

Hasılat – Gider

I. SINIFTAN II. SINIF TÜCCARA GEÇİŞ (İSTEĞE BAĞLI)

- **BİR HESAP** döneminde kanunda yazılı iş hacminde **%20'den fazla** bir **DÜŞÜŞ** varsa
- Arka arkaya **3 hesap** döneminde kanunda belirlenen iş hacmini **%20'yi AŞMAYACAK** şekilde bir DÜŞÜŞ varsa ikinci sınıfa **geçebilirler.(isteğe bağlı)**

II. SINIFTAN I. SINIF TÜCCARA GEÇİŞ (ZORUNLU)

- Bir hesap döneminde kanunda yazılı iş hacminde **%20'den fazla** bir **ARTIŞ** varsa
- Arka arkaya **2 Hesap** döneminde kanunda belirlenen iş hacmini **%20'yi AŞMAYACAK** şekilde bir **ARTIŞ** varsa birinci sınıfa geçmek **ZORUNDADIR**.

BASİT USUL

Basit usulde ticari kazanç; bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır.

Basit usulde vergilendirme kapsamında bulunan mükelleflere, gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden farklı bir takım kolaylıklar sağlanmıştır. Basit usulde vergilendirmenin sağladığı kolaylıklar şunlardır:

- **Defter tutulmaz.**
- **Vergi tevkifatı yapılmaz ve muhtasar beyanname verilmez.**
- **Geçici vergi ödenmez, buna ilişkin beyanname verilmez ve bildirimde bulunulmaz.**
- **Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden istisnadır.**
- **Ticari kazancın tespitinde amortismana tabi iktisadi kıymet alışları ve satışları dikkate alınmaz.**
- **Alınan ve verilen belgelerin kayıtları mükelleflerin bağlı oldukları meslek odalarındaki bürolarda tutulmaktadır. Ancak, isteyen mükellefler kayıtlarını hiçbir yerden izin almadan kendileri tutabilecekleri gibi meslek mensuplarına da tutturabilirler.**
- **Engellilik indiriminden faydalanabilirler**

Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartları:GVK 47.madde

1. **Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak** (işinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat,hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başın- da bulunmamak bu şartı bozmaz. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam olunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamalarına bakılmaz.)

2. **İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde** emsal kira bedeli, kiralanmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamı büyükşehir belediye sınırları içinde belirlenen **sınırları aşmamak**.Tutarlar her yıl değişir.(2025 yılı için büyükşehir belediye sınırları içerisinde 79.000 TL'yi ve diğer yerlerdeyse 48.000 TL'yi aşma- mak)

3. **Ticari, zirai veya mesleki faaliyetler dolayısıyla gerçek usulde Gelir Vergisi'ne tabi olmamak.**

Basit usule tabi Olmanın Özel Şartları:

Elde edilen hasılat ve yapılan giderlerin belirlenen tutarın aşmaması gerekir. GVK 48.madde

AŞAĞIDAKİ İŞLERLE UĞRAŞANLAR ASLA BASİT USULDE VERGİLENDİRİLMEZLER: GVK 51. madde

1. Kollektif şirket ortakları ile, komandit şirketlerin **Komandite** ortakları;
2. İkrazat **(Ödünç verme-faktörin**g) işleriyle uğraşanlar;
3. Sarraflar ile kıymetli maden ve mücevherat alım satımı ile uğraşanlar;

Sorulur
Şıklardaki en varlıklılar
basit usulden
yararlanamaz

4. GVK'nın 94'üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kurumlara karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanlar;

   (Taşeron ve alt taşeron)
5. Sigorta prodüktörleri;
6. Her türlü ilan ve reklam işleriyle uğraşanlar veya bu işlere tavas- sut edenler;
7. Gayrimenkul ve gemi alım satımı ile uğraşanlar;
8. Tavassut işi yapanlar (Örn Emlakçı) – dayıbaşılar hariç
9. Maden işletmeleri, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları işletenler;
10. Şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı yapanlar ile treyler, çekici ve benzerlerinin sahip veya işleticileri(Yapısı itibarıyla **sürücüsünden baska on dört ve daha asağı oturma veri** olan ve insan taşımaya mahsus motorlu kara taşıtları ile yolcu taşıyanlar hariç)

BASİT < İŞLETME < BİLANÇO

Basit Usulden Gerçek Usule Geçiş

Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler dilekçelerinde belirttikleri **tarihten veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirileceklerdir.**

Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Lakin arka arkaya **2 yıl kaybedilen genel veya özel şartı tekrardan sağlarsa basit usulden** faydalanabilir.

Yapılan denetimlerde basit usulde vergilendirilen mükelleflerden sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları tespit edilenler basit usulden yararlanamazlar.

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları tespit edilenler, **Bu Hususun Kendilerine Tebliğ Tarihini Takip Eden Aybaşından İtibaren Gerçek Usulde Vergilendirilirler.**

Gerçek Usulden Basit Usule Geçiş

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinde yazılı şartları topluca taşıyan ve arka arkaya **son iki yıl** **alış, satış ve/veya hâsılat tutarlarının her biri** aynı Kanunun 48 inci maddesinde yazılı hadlerden düşük olan gerçek usule tabi mükellefler, bu şartın **gerceklesmesini izleyen yılın Ocak ayının basından otuz birinci günü** akşamına kadar yazılı olarak bağlı bulundukları vergi dairesine başvurmaları halinde **basit usulde vergilendirmeye gecebileceklerdir**

Hasılat Esaslı Kazanç Belirleme (GVK m. 113)

Gelir Vergisi Kanunu'nun 113. maddesinde yer alan **hasılat esaslı kazanç belirleme sistemi**, mükellefin elde ettiği gelirin **giderlerle ilişkilendirilmeksizin**, doğrudan **brüt hasılatın belirli bir oranı** üzerinden vergiye tabi kazanç olarak kabul edilmesini ifade eder. Bu yöntem, özellikle **götürü usulde vergilendirilen** ve **şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetiyle** uğraşan mükellefler için öngörülmüştür.

Şu şartların sağlanması gerekir:

- Gelirin tamamının **elektronik ücret toplama sistemleri** aracılığıyla elde edilmesi,
- Mükellefin bu yöntemi **talep etmiş** olması.

Bu şartları taşıyan mükelleflerin, söz konusu faaliyetlerinden elde ettikleri **brüt gelirin %10'u**, doğrudan **vergi- ye esas kazanç** olarak kabul edilir.

Bu yöntemle kazanç belirlenirken:

- **Faaliyete ilişkin giderler dikkate alınmaz,**
- Herhangi bir **istisna veya indirim uygulanmaz.**
- **İki yıl geçmedikçe bu usulden çıkmaları mümkün değildir.**

Ticari Kazancın Tespitinde İndirilecek Giderler: (Madde 40)

İŞLE İLGİLİ OLAN HER GİDERİ YAZARIZ

1. **Genel Giderler:** Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler. Bu nok- tada kriter, söz konusu giderin ticari kazancın elde edilmesi ile illiyet bağının olması gerektiğidir. Örneğin;Kira,işletmeye ait aracın özel işlerde kullanılması durumunda aracın giderleri ticari kazancın tespi- tinde gider olarak dikkate alınamayacaktır.

2. **Personel Giderleri:** Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin çevresinde yemek ve barınma giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı ve de işle ilgili giyim giderleri

3. **Seyahat Giderleri:** İşle ilgili ve yapılan işin ehemmiyeti ve genişliği ile mütenasip seyahat ve ikamet gider- leri

4. **Taşıt Giderleri:** Binek otomobillere (işletmeye kayıtlı olması veya kiralanması halinde bir fark olmaksızın) ilişkin yapılan toplam giderlerin (bakım, onarım, sigorta, otopark, kredi faizi, yakıt, vb.) %70'i gider olarak indirime konu edilebilecek olup geri kalan %30'u kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.

5. **Amortisman Giderleri:** Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar.

6. **Vergi, Resim ve Harç Giderleri:** İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga,belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi ayni vergi, resim ve harçlar

7. **Tazminat Giderleri:** İşle ilgili olmak şartiyla, mukavelenameye veya mahkeme kararına veya kanun em- rine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar.(Satılan ürün sebebiyle zehirlenen müşteriye ödenen tazminat,veya geç teslim sebebiyle ödenen tazminatlar vb)

8. **DİĞER GİDERLER:** İşverenlerce, Sendikalar Kanunu hükümlerine göre sendikalara ödenen aidatlar, iş- verenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ve fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan **gıda, temizlik, giyecek ve yakacak** maddelerinin maliyet bedeli. Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen işbaşı eğitim programlarından faydalananlara, programı yürüten işveren- lerce fiilen ödenen tutarlar.

9. **GÖTÜRÜ GİDER: İhracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler**, bu bentte yazılı giderlere ilaveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hâsılatın **binde besini asmamak şartıyla** yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü olarak hesap- ladıkları giderleri de indirebilirler. Buradaki amaç yurtdışından kazanç elde eden mükelleflerin bazı belgeli olmayan harcamaları gider yazabilmesidir. Zira belgelendirilmiş giderler zaten her halde gider yazılabile- cektir.

Ticari Kazancın Tespitinde İndirilemeyecek Giderler: (Madde 41)

İŞLE İLGİLİ OLMAYAN GİDERİ YAZAMAYIZ.

1. Teşebbüs sahibi ile eşinin ve çocuklarının işletmeden çektikleri paralar veya aynen aldıkları sair değerler

2. Teşebbüs sahibinin kendisine, eşine, küçük çocuklarına işletmeden ödenen aylıklar, ücretler,ikramiyeler, komisyonlar ve tazminatlar

3. Teşebbüs sahibinin işletmeye koyduğu sermaye için yürütülecek faizler

4. Teşebbüs sahibinin, eşinin ve küçük çocuklarının işletmede cari hesap veya diğer şekillerdeki alacakları üzerinden yürütülecek faizler

5. Teşebbüs sahibinin, ilişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit edilen bedel veya fiyatlar üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunması halinde, emsallere uygun bedel veya fiyatlar ile teşebbüs sahibince uygulanmış bedel veya fiyat arasındaki işletme aleyhine oluşan farklar işletmeden çekilmiş sayılır.

6. Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile teşebbüs sahibinin suçlarından doğan tazminatlar

7. Her türlü alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ait ilan ve reklâm giderleri

8. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları

9. Kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere,yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unu aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan kısmı.

10. Basın yoluyla işlenen fiillerden veya radyo ve televizyon yayınlarından doğacak maddî ve manevî zararlardan dolayı ödenen tazminat giderleri.

8

(2018/1)

8. **193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ticari kazancın vergilendirilmesinde safi kazancın tespit edilmesi için indirimi kabul edilen giderler arasında değildir?**

A) Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler

B) İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi ayni vergi, resim ve harçlar

C) İşle ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar; ziyan ve tazminatlar

D) Teşebbüs sahibinin kendisine işletmeden ödenen aylıklar, ücretler, ikramiyeler, komisyonlar ve tazminatlar

E) İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları

9

9. I. Teşebbüs sahibinin işletmeye koyduğu sermaye için yürütülecek faizler
II. Para ve vergi cezaları
III. Teşebbüs sahibinin suçlarından doğan tazminatlar
IV. Ticari kazancın elde edilmesi ve idame edilmesi için yapılan giderler

Yukarıdakilerden hangileri ticari kazancın tespitinde gider olarak indirebilir?

A) Yalnız IV B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) I, II, III

TİCARİ KAZANCIN MUAFİYET VE İSTİSNALARI

İhracat İstisnası

Dar mükellefiyete tabi kimseler bakımından ticari kazançlarda;. dar mükellefler tarafından Türkiye'de satın alınan veya imal edilen malların Türkiye'de satmaksızın yurtdışına gönderilmesi durumunda ortaya çıkan kazanç istisna olacaktır.

Sergi ve Panayır İstisnası

Dar mükellefiyete tabi olanların hükümetin izni ile açılan sergi ve panayırlarda yaptıkları ticari faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar, Türkiye'de başkaca işyeri veya daimi temsilcileri bulunmaması şartıyla gelir vergisin- den istisna edilmiştir.

Yazılım ve Ar-Ge İstisnası

PTT Acentelerinde Kazanç İstisna

Serbest Bölgelerde Elde Edilen Kazançlara İlişkin İstisna

Eğitim ve Öğretim İşletmelerinde Kazanç İstisnası

Özel kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarının işletilmesinden elde edilen kazançlar, ilgili Bakanlığın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığının belirleye- ceği usul ve esaslar çerçevesinde beş vergilendirme dönemi gelir vergisinden istisna edilmiştir. İstisna, okulla- rın faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren **beş vergilendirme dönemi için geçerlidir**. Kurumlar Vergisi mükellefleri için de geçerlidir.

Genç Girişimciler Kazanç İstisnası

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla **yirmi dokuz yaşın**ı doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren **üç vergilendirme dönemi** boyunca elde ettikleri bu kazançlarının **103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci diliminde yer alan tutara kadar olan kısmı, gelir vergisinden müs- tesnadır.**

İnternet ortamındaki sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içerikler paylaşan sosyal içerik üreticilerinin bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ile akıllı telefon veya tablet gibi mobil cihazlar için uygulama geliştirenlerin elektronik uygulama paylaşım ve satış platformları üzerinden elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden müstesnadır

Bu istisnadan faydalanılabilmesi için Türkiye'de kurulu bankalarda bir hesap açılması ve bu faaliyetlere ilişkin tüm hasılatın münhasıran bu hesap aracılığıyla tahsil edilmesi şarttır. Bankalar, bu kapsamda açılan hesaplara aktarılan hasılat tutarı üzerinden, aktarım tarihi itibarıyla %15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapmak ve Kanunun 98 ve 119 uncu maddelerindeki esaslar çerçevesinde beyan edip ödemekle yükümlüdür. Bu tutar üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz.

Basit usulde tespit olunan kazançlarda gelir vergisi istisnası:

Mükerrer Madde 20/A- (Ek:14/10/2021-7338/1 md.) Bu Kanuna göre kazançları basit usulde tespit olunan mükelleflerin 46 ncı maddeye göre tespit edilen kazançları gelir vergisinden müstesnadır.

10

(2020/3)

10. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi genç girişimcilerde kazanç istisnasının şartları arasında yer almaz?

A) Faaliyetin adi ortaklık bünyesinde yapılması hâlinde tüm ortakların işe başlama tarihi itibarıyla kanunda belirtilen şartları taşıması

B) Faaliyetten elde edilecek kazancın 50.000 TL'yi aşmaması

C) Kendi işinde bilfiil çalışılması veya işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi

D) İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirilmiş olması

E) Mevcut bir işletmeye sonradan ortak olunmaması

ESNAF MUAFLIĞI

GENEL ŞARTLAR

- Ticari, zirai, mesleki kazanç dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olmamak.
- Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine devamlılık ve bağlılık gösterecek şekilde faaliyette bulunmayacak

ÖZEL ŞARTLAR

- Motorlu nakil vasıtaları kullanmamak şartı Gezici perakende ticaret erbabı
- Gezici küçük sanatkâr,(İşportacı mesela ama pazarcı olmaz araç kullanıyor)
- Köylerde çalışan küçük sanatkârlar
- Küçük nakliyeci (motorlu araç kullanmadan)
- El sanatları ile uğraşan sanatkâr(Evde dikiş,evde mantı vb)
- Ayrı bir iş yeri açmaksızın ve sanayi tipi veya seri üretim yapabilen makine ve alet kullanmaksızın oturdukları evlerde imal ettikleri malları internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden satanlar.

Bunlar GELİR VERGİSİNDEN

Defter tutmaktan

Yıllık vergi beyannamesinden,Kdv den geçici vergiden

MUAFTIR

Vergiden muaf esnaf VERGİ SORUMLUSUNA Mal satar hizmet ifasında bulunursa VERGİ SORUMLUSU bir örneği kendinde kalmak aslını vergiden muaf esnafa vermek üzere **GİDER PUSULASI** düzenler. Bu gider pusulasında vergiden muaf esnaftan alınan hizmetin bedeli, vergiden muaf esnafın **GELİR VERGİSİ KESİNTİSİ** yer alır ve böylelikle vergiden muaf esnafın elde etmiş olduğu kazanç vergilendirilmiş olur.

ÜCRET

ÜCRETİN UNSURLARI

– Hizmet erbabının bir işverene tabi olması

– Hizmet erbabının belirli bir işyerine bağlı olarak çalışması

– Hizmet erbabına hizmet karşılığı bir ödeme yapılması

GAYRISAFİ ÜCRET === PARA + AYIN + PARA İLE TEMSİL EDİLEN MENFAAT

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), **tahsisat, zam, avans, aidat,huzur hakkı, prim, ikramiy**e, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.

NOT: Yönetim Kurulu başkan ve üyelerine (Kurumların idare meclisi üyelerine verilen kâr payları) ödenen kâr payı ücret değil, menkul sermaye iradıdır.

NOT: İsciye ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak sartı ile kazancın belli bir yüzdesi seklinde ödenen para ÜCRETTİR, ancak ortaklık münasebeti dolayısıyla ödenen para menkul sermaye iradıdır

Ücret-Serbest Meslek Kazancı Ayrımı

Bir kişinin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluğu altında kendi nam ve hesabına çalışması karşılığında elde ettiği gelir serbest

meslek kazancıdır. Ancak bir işverene tabi ve işyerine bağlı olarak çalışılması durumunda ise elde edilen gelir ücret olacaktır.

Aşağıda yazılı ödemeler de ücret sayılır:

1. İstisna dışında kalan emeklilik, maluliyet, dul ve yetim aylıkları;
2. Evvelce yapılmış veya gelecekte yapılacak hizmetler karşılığında verilen para ve ayınlarla sağlanan diğer menfaatler;
3. Türkiye Büyük Millet Meclisi, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile özel kanunlarına veya idari kararlara göre kurulan daimi veya geçici bütün komisyonların üyelerine ve yukarıda sayılanlara benzeyen diğer kimselere bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;
4. Yönetim ve denetim kurulları başkanı ve üyeleriyle **tasfiye memurlarına(Sınav sorusu)** bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;
5. **Bilirkişilere, resmî arabuluculara, eksperlere, spor hakemlerine ve her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler**; **(Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler serbest meslek kazancıdır)**
6. Sporculara transfer ücreti veya sair adlarla yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler
7. Hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra; karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar

UYARI: Ücret gelirinde ana vergilendirme STOPAJDIR.

1- Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretin GVK 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması **BEYANA TABİ**

GV 4.Dilim 2024 Yılı-3,000.000 TL

2- Birden fazla işverenden alınan ücretlerin, birinciden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması **BEYANA TABİ**

Gv 2.Dilim 2024 Yılı -230.000 TL

3- Birden fazla işverenden ücret geliri elde eden mükelleflerin, birinci işverenden aldıkları ücret gelirleri de dâhil olmak üzere ücretleri toplamının gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması **BEYANA TABİ**

GV 4.Dilim 2024 Yılı-3,000.000 TL

11

11. Aşağıdakilerden hangisi ücret geliri değildir?

A) Evvelce yapılmış hizmetler karşılığında sağlanan menfaatler

B) Yönetim ve denetim üyelerine yapılan ödemeler

C) Tasfiye memurlarına yapılan ödemeler

D) Kurumların idare meclisi üyelerine verilen kar payları

E) Spor hakemlerine yapılan ödemeler

ÜCRETİN TESPİTİ-ANA VERGİLENDİRME STOPAJ

1. GERÇEK USUL

Gayrisafi ücret = Para+ayın+para ile temsil edilen menfaat

(-) sigorta primleri

(-) sendikalara ödenen aidatlar

(-) engellilik indirimi

SAFI ÜCRET STOPAJ YAPILIR

12

(2019/2)

12. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi serbest meslek kazancı sayılmaz?

A) Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler

B) Diş protezciliğinden elde edilen kazançlar

C) Kollektif şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar

D) Adi komandit şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar

E) Adi şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar

13

(2021/2)

13. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, yönetim ve denetim kurulları başkanı ve üyeleriyle tasfiye memurlarına bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler aşağıda sayılan hangi gelir unsurunun kapsamına girer?

A) Ücret

B) Gayrimenkul sermaye iradı

C) Serbest meslek kazancı

D) Zirai kazanç

E) Menkul sermaye iradı

14

(2016/1)

14. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre,aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Ücretin gerçek değerinin tayininde, gelir vergisi gibi şahsi vergiler ücretten indirilir.

B) Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler serbest meslek kazancıdır.

C) Sporculara transfer ücreti adı altında yapılan ödemeler serbest meslek kazancı kapsamında değerlendirilir.

D) Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar vergiye tabi gelir içerisine dahil edilmez.

E) Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleri ile ilgili sonradan elde ettikleri kazançlar vergiye tabi değildir.

SERBEST MESLEK KAZANCI

Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, (Burada ticari kazançtan ayrılıyor) ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın (Burada ücretten ayrılıyor) şahsi sorum- luluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

Serbest Meslek Faaliyetinin Özellikleri

I. Faaliyetin Sermayeden Çok Mesleki Bilgi ve Uzmanlığa Dayanması

II. Faaliyetin Bağımsız Şekilde İcra Edilmesi

III. Faaliyetin Devamlılık Göstermesi

Vuk 155 – **Serbest meslek erbabı için aşağıdaki hallerden her hangi biri "işe başlama"yı gösterir**

1. Muayenehane, yazıhane, atelye gibi özel iş yerleri açmak;
2. Çalışılan yere tabela, levha gibi mesleki faaliyette bulunulduğunu ifade eden alametleri asmak;
3. Her ne şekilde olursa olsun devamlı olarak mesleki faaliyette bulunduğunu gösteren ilanlar yapmak;
4. Serbest olarak mesleki faaliyette bulunmak üzere mesleki teşekküllere kaydolunmak

Aşağıdaki kisiler serbest meslek erbabı olarak sayılmıstır;

1. Gümrük komisyoncuları, bilumum borsa ajan ve acentaları, noterler, noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar;
2. Bizzat serbest meslek erbabı tarifine girmemekle beraber serbest meslek erbabını bir araya getirerek teş- kilat kurmak veya bunlara sermaye temin etmek suretiyle veya sair suretlerle serbest meslek kazancından hisse alanlar;
3. **Serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif ve adi şirketlerde ortaklar, adi komandit şirketlerde komanditeler**;**
4. Dava vekilleri, müşavirler, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticarî ve meslekî işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları;
5. İşe başlama sayılan hallerden (VUK 155) en az ikisini **tasıyan ebe, sünnetci, sağlık memuru, arzuhalci, rehber** gibi mesleki faaliyette bulunanlar (şartlardan en az ikisini taşımayanlar ile köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu **5.000'i asmayan** yerlerde faaliyette bulunanların bu faaliyetlerine ilişkin kazançları gelir vergisinden muaftır.)

6- Telif eserlerinin ve ihtira beratlarının sahibı ya da mirasçıları tarafından kiraya verilmesi veya satılmasından elde edilen kazançlar

UYARI: Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler, serbest meslek kazancıdır.

Vuk 155

1. Muayenehane, yazıhane, atelye gibi özel iş yerleri açmak;
2. Çalışılan yere tabela, levha gibi mesleki faaliyette bulunulduğunu ifade eden alametleri asmak;
3. Her ne şekilde olursa olsun devamlı olarak mesleki faaliyette bulunduğunu gösteren ilanlar yapmak;
4. Serbest olarak mesleki faaliyette bulunmak üzere mesleki teşekküllere kaydolunmak

En az ikisini taşımıyorsa nüfusu 5000 i aşmıyorsa vergi alınmaz.

UYARI: Serbest meslek kazancında **TAHSİL esası** geçerlidir.

Yani müşteriye hizmet ne zaman verilirse verilsin ya da verilmemiş olsun, tahsilat ne zaman yapılmışsa o zaman söz konusu gelir yıllık beyanname ile beyan edilecektir

15

15. Duygu Hanım iki doktor arkadaşı ile bir araya gelerek onlara 200.000-TL sermaye sağlamak suretiyle adi ortaklık adı altında muayenehane açmıştır. Kübra Hanım'ın bu ortaklıktan elde ettiği kazanç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ticari kazanç
B) Gayrimenkul Sermaye İradı
C) Serbest meslek kazancı
D) Menkul Sermaye İradı
E) Arızi kazanç

16

16. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre,sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması, aşağıda verilen hangi gelir unsurunu oluşturur?

A) Zirai kazanç
B) Ücret
C) Menkul sermaye iradı
D) Serbest meslek kazancı
E) Gayrimenkul sermaye irad

Serbest Meslek Kazancının Tespiti

Bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ile diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan (ödenen) giderler indirildikten sonra kalan fark serbest meslek kazancıdır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları da serbest meslek kazancına ilave edilir.(Yol veya konaklama masrafları)

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvek- kilden alınan ve tamamen bu hususlara harcanan para ve ayınlar **serbest meslek kazancı sayılmaz.**

Serbest meslek erbabı "**Serbest Meslek Kazanç Defteri**" tutmak zorundadır. Kollektif, adi komandit ve adi şirketler de mesleki kazançlarını Serbest Meslek Kazanç Defteri üzerinden tespit ederler. Bu şirketlerin bilanço esasına göre tuttukları defterler serbest meslek kazancı defteri yerine geçer. **Doktorların protokol-Noterlerin resmi defterleri vardır.**

Serbest meslek kazanç defterine işlemlerin **günü gününe** kaydedilmesi zorunludur. Serbest meslek faaliyetinde bulunan serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha "Serbest Meslek Makbuzu" düzenlemek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak zorundadır.

SERBEST MESLEK KAZANCININ TESPİTİNDE HASILATTAN İNDİRİLECEK GİDERLER

- Mesleki kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesiyle ilgili genel giderler.
- Mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderleri (seyahat maksadının gerektirdiği süre ile sınırlı olmak şartıyla).
- Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dahil taşıtlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar.
- Kiralanan veya envantere dâhil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (taşıt giderlerinden kasıt genel olarak taşıtların tamir, bakım, yakıt gibi giderleridir).
- Alınan mesleki yayınlar için ödenen bedeller.
- Mesleki faaliyetin ifası için ödenen mal ve hizmet alım bedelleri.
- Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar.
- Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen meslek, ilan ve reklam vergileri ile iş yerleriyle ilgili ayni vergi,resim ve harçlar.
- Mesleki faaliyetle ilgili olarak kanun, ilam ve sözleşmeye göre ödenen tazminatlar.

İkametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler.

İş yeri kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını gider yazabilirler.

Örnek: Diş hekimi olarak faaliyet yürüten Mükellef (A) kira ile oturduğu dairenin bir odasını muayenehane olarak kullanmaktadır. 2019 yılı için ödediği 120.000 TL tutarındaki kiranın tamamını; ısıtma, aydınlatma ve su için ödediği 24.000 TL'nin ise yarısı olan 12.000 TL'yi kazancından indirebilecektir.

Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar gider olarak indirilemez.

SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA İSTİSNA

Sergi ve Panayır İstisnası

Genç Girişimcilerde Kazanç İstisnası

Telif Hakkı Hasılat İstisnası

Müellif, mütercim, heykeltraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket,resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat **Gelir Vergisinden müstes**nadır.

Bazı özellikli durumlar

1. Bu istisnadan eser sahibi ve kanuni temsilcileri faydalanabilir.
2. İstisna, hem eserin satışını, hem de kiralamasını kapsar.
3. Bu kazançlar için, eser sahibi ve kanuni temsilcileri tarafından **tutar ne olursa olsun beyanname verilmeyecektir**.GV 4.dilime kadar ise beyanname yok .4.dilim ve üzeri beyanname zorunlu
4. Stopaj yapılacak durum varsa stopaj oranı %17'dir.
5. Eser sahibi ve kanuni temsilcileri söz konusu eseri satar veya kiralarsa elde edilen kazanç serbest meslek kazancı olacaktır.
6. Üçüncü kişiler tarafından bu eserlerin satışı değer artış kazancı, kiralanması ise gayrimenkul sermaye iradı olacaktır. Ancak ticari faaliyet kapsamında satış ve kiralama işlerinden elde edilen gelir ticari kazanç olacaktır

TELİF HAKKI HASILAT İSTİSNASI

Telif Hakkı/İhtıra Beratı sahibi yada mirasçıları ister satış ister kiralama SMK OLARAK KABUL EDİLİR.

ANCAK 4.VERGİ DİLİMİNE KADAR % 17 Vergi stopajı-Beyan yok

Telif Hakkı/İhtıra Beratı sahibi yada mirasçılarının dışındakiler tarafından (Kiralanan-satılan kişiler-Yani 3.kişiler)

Bunların elde ettikleri	**kira gelirleri**	**GMSİ(HAKLAR gayrimenkul muamelesi görür)**
	satarsa	**DEĞER ARTIŞ KAZANCI (Unutma ticari nitelikte olmayan tüm satışlar DAK)**

Ancak BU HAKLARI TİCARİ MÜESSESE SATAR YADA KİRALARSA BU TİCARİ KAZANÇTIR:

17

(2017/1)

17. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre, telif kazançları istisnası aşağıdaki gelir unsurlarından hangisi bakımından söz konusu olur?

A) Ticari kazanç
B) Gayrimenkul sermaye iradı
C) Zirai kazanç
D) Ücret
E) Serbest meslek kazancı

NOT: Telif hakları gelirlerinde tarifenin 4. Gelir diliminde yer alan tutarı aşan mükellefler sadece aşan tutarı değil tamamını yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edeceklerdir. Bu durumda beyan edilerek hesaplanan gelir vergisinden tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilecektir.

NOT: Mansup (atanmış) mirasçı 3. Kişi kabul edilir ve istisnadan faydalanamaz.

ÖRNEK: Sanatçı (A) öldükten sonra söz ve bestesini yaptığı şarkıları oğluna kalmıştır. Oğlu bu şarkıları Bay (B)' ye satmış ve Bay (B) bu şarkıları sahnede kullanması için Sanatçı (D)'ye kiralamıştır.

Bu durumda sanatçının oğlunun elde ettiği kazanç serbest meslek kazancı, Bay (B)'nin elde ettiği gelir gayrimenkul sermaye iradı olacaktır.

18

18. Gelir Vergisi Kanunu 'na göre; telif haklarının müellifleri tarafından kiralanması karşılığında elde edilen kazanç ve iratlar gelirin hangi unsuru kapsamındadır?

A) Ticari kazanç
B) Ücret
C) Değer artış kazancı
D) Serbest meslek kazancı
E) Gayrimenkul sermaye iradı

19

(2015/2)

19. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, serbest meslek kazançlarına ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Noterler, noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar, bu işler dolayısıyla serbest meslek erbabı sayılırlar.
B) Serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif ve adi şirketlerde ortaklar, bu işler dolayısıyla serbest meslek erbabı sayılırlar.
C) Şahitlik, bilirkişilik gibi hususlara harcanmak üzere müşteriden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para serbest meslek kazancı sayılır.
D) Alınan mesleki yayınlar için ödenen bedeller, serbest meslek kazancının tespitinde hasılattan indirilir.
E) Kiralanan ve işte kullanılan taşıtların giderleri serbest meslek kazancının tespitinde hasılattan indirilir.

20

20. Telif hakkı veya ihtira beratlarının üçüncü kişiler tarafından satılması hangi gelir unsuru içerisinde yer alır?

A) Gelir Vergisi
B) Arızi kazanç
C) Değer artış kazancı
D) Gayrimenkul sermaye iradı
E) Menkul sermaye iradı

21

(2019/2)

21. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi serbest meslek kazancı sayılmaz?

A) Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler
B) Diş protezciliğinden elde edilen kazançlar
C) Kollektif şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar
D) Adi komandit şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar
E) Adi şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar

22

(2014/3)

22. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması, aşağıda verilen hangi gelir unsurunu oluşturur?

A) Zirai kazanç
B) Ücret
C) Menkul sermaye iradı
D) Serbest meslek kazancı
E) Gayrimenkul sermaye iradı

23

23. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre,aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Telif haklarının müellifleri ve bunların yasal mirasçıları dışında kalan kimseler tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançlar, değer artışı kazancı niteliğindedir.

B) Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen kar payları, menkul sermaye iradı olarak addedilir.

C) Nüfusu 5000 kişiyi aşmayan yerlerde faaliyet gösteren serbest meslek erbabı ebeler, vergiden muaftırlar.

D) Gayrimenkul sermaye iradı sayılan hakların kiralanmasında götürü gider usulü uygulanabilir.

E) Serbest meslek kazancının Türkiye'de elde edilmiş sayılması için serbest meslek faaliyetinin Türkiye'de icra edilmesi ya da Türkiye'de değerlendirilmesi gerekir.

Serbest Meslek Kazancında Tahsilat Çeşitleri

1. **Nakden Tahsilat:** Yapılan ya da yapılacak hizmet karşılığı olarak Türk Lirası ya da yabancı para alınmasını ifade eder. (Yabancı para ödeme gününün kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilir.)

2. **Aynen Tahsilat:** Yapılan ya da yapılacak hizmet karşılığı olarak ayın paradan başka kıymetli değerli bir şey alınmasıdır. Örneğin; mal, menkul kıymet, gayrimenkul vb…

3. **Menfaat Sağlamak Suretiyle Tahsilat:** Yapılan ya da yapılacak hizmet karşılığı olarak para ile ölçülebilen bir yarar sağlanmasıdır.

   Örneğin; serbest meslek erbabının hizmeti karşılığında 5 yıldızlı bir otele ailece tatile gönderilmesi.

UYARI: Envatere dahil olmayan motorlu taşıtların amortisman giderleri, her çeşit para ve vergi cezaları,gecikme zamları, gecikme faizleri, gelir vergisi hem serbest meslek kazancının tespitinde hem de ticari kazancın tespitinde gider olarak kabul edilemez .

SERBEST MESLEK KAZANÇLARINDA GEÇİCİ VERGİ

Serbest meslek kazancı elde eden mükellefler, gelir vergisine mahsup edilmek üzere, cari vergilendirme döneminin üçer aylık dönemler halinde tespit edilecek kazançları üzerinden %15 oranında geçici vergi öderler

Geçici Vergi Kapsamına Girmeyen Kazançlar ve Mükellefler:

- Basit usulde tespit edilen ticari kazançlar,
- Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinden elde edilen kazançlar,
- **Noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar**

GAYRİMENKUL SERM AYE İRADI

Aşağıda yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlar gayrimenkul sermaye iradıdır:

1. Arazi, bina, maden suları, menba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatı
2. Voli mahalleri ve dalyanlar
3. Gayrimenkullerin, ayrı olarak kiraya verilen mütemmim cüzileri ve teferruatı ile bilumum tesisatı demirbaş eşyası ve döşemeleri
4. Gayrimenkul olarak tescil edilen haklar
5. Arama, işletme ve imtiyaz hakları ve ruhsatları, ihtira beratı (İhtira beratının mucitleri veya kanunî mirasçı- ları tarafından kiralanmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır.), alameti farika, marka,ticaret unvanı, her türlü teknik resim, desen, model, plan ile sinema ve televizyon filmleri, ses ve görüntü bantları, sanayi ve ticaret ve bilim alanlarında elde edilmiş bir tecrübeye ait bilgilerle gizli bir formül veya bir imalat usulü üzerindeki kullanma hakkı veya kullanma imtiyazı gibi haklar
6. Telif hakları (bu hakların, müellifleri veya bunların kanuni mirasçıları tarafından kiralanmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır)
7. Gemi ve gemi payları ile bilumum motorlu tahmil ve tahliye vasıtaları
8. Motorlu nakil ve cer vasıtaları, her türlü motorlu araç, makine ve tesisat ile bunların eklentileri.

UYARI: Vakfın gelirinden hizmet karşılığı olmayarak alınan hisseler ile **zirai faaliyete bilfiil iştirak etmeksizin** sadece üründen pay alan arazi sahiplerinin gelirleri bu kanunun uygulanmasında gayrimenkul sermaye iradı addolunur.

UYARI: Gayrimenkul sermaye iratlarında TAHSİL esası geçerlidir.

Yukarıda 8 madde halinde sayılan mal ve hakların bir ticari işletmeye dahil olması durumunda elde edilen kira geliri ticari kazanç olarak vergiye tabi tutulacaktır.

Örneğin Bay A'nın şahsına ait dükkanını kiraya vermesi sonucunda elde edilen gelir, gayrimenkul sermaye iradı iken; ticari faaliyetle uğraşan ABC Kollektif Şirketine ait bir dükkanın kiraya verilmesi sonucunda şirketin elde ettiği gelir ticari kazanç olacak ve ortaklara ortaklık oranı nispetinde dağıtılacaktır.

Beyan Edilecek Gelir

Gayrimenkul sermaye iratlarında, gayrisafi hasılat, kanun maddesinde yazılı mal ve hakların kiraya verilmesin- den bir takvim yılı içinde **o yıla veya geçmiş yıllara** ait olarak nakden veya aynen tahsil edilen kira bedellerinin tutarıdır. **Gelecek yıllara ait pesin alınan kira bedelleri kendi dönemine bırakılır.**

ÖRNEK: 2018 yılında 2017, 2018 ve 2019 yılına ait kira tutarlarının tamamı tahsil edilmişse, 2018 takvim yılı için Mart 2018 döneminde beyan edilecek gelir 2017 ve 2018 yıllarına isabet eden kadar olacaktır.

*2019 yılına ait kira tutarı ise 2019 yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinde Mart 2020 döneminde beyan edilecektir.

KONUT KİRA GELİRLERİNDE İSTİSNA UYGULAMASI

Binaların konut olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 2024 takvim yılı için 33.000 TL'si (2025 takvim yılı için istisna tutarı 47.000 TL) gelir vergisinden istisna edilmiştir. Konut kira geliri elde eden kişilerin, yıllık olarak tespit edilen istisna tutarının altında kira geliri elde etmeleri halinde bu gelirleri için beyanname vermesine gerek bulunmamaktadır.

BEYAN SINIRI

İşyeri kira gelirleri üzerinden vergi kesintisi yapılanlardan, **2024 yılı için 230.000 TL'lik** beyanname verme sınırını (2025 yılı için 330.000 TL) aşanlar beyanname vereceklerdir.

GMSİ'NİN TESPİTİ ***

Gerçek ve götürü olmak üzere iki farklı gider yöntemi vardır. Mükellefler (hakları kiraya verenler hariç) dilediklerini takdirde aşağıda yazılı giderlere karşılık olmak üzere **hasılatlarından %15'ini götürü olarak indirebilirler.**

Götürü gider usulünü kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

Gayri safi gelir = 100.000

% 85 safi gelir = 85,000 **% 15 gider** **= 15,000**

HAKLARIN KİRALANMASINDA GÖTÜRÜ USUL UYGULANMAZ.

Bu yöntemi seçmek istemeyenler GERÇEK USULE GÖRE aşağıda maddeler halinde yer alan giderleri elde ettikleri hasılatlarından indirebilirler.

1. Kiraya veren tarafından ödenen aydınlatma, ısıtma, su ve asansör giderleri;
2. Kiraya verilen malların idaresi için yapılan ve gayrimenkulün ehemmiyeti ile mütenasip olan idare giderleri;
3. Kiraya verilen mal ve haklara müteallik sigorta giderleri;
4. **Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkulün iktisap yılından itibaren beş yıl süre ile iktisap bedelinin % 5'i**
5. Kiraya verilen mal ve haklar için ödenen vergi, resim, harç ve şerefiyelerle kiraya verenler tarafından ödenmiş olmak şartıyla belediyelere ödenen harcamalara iştirak payları;
6. Kiraya verilen mal ve haklar için ayrılan amortismanlar(Boş araziye amortisman ayrılmaz)
7. Kiraya verenin yaptığı onarım giderleri
8. Kiraya verilen mal ve haklara ait bakım ve idame giderleri;
9. Kiraladıkları mal ve hakları kiraya verenlerin ödedikleri kiralar ve diğer gerçek giderler;
10. Sahibi bulundukları konutları kiraya verenlerin kira ile oturdukları konutun kira bedeli
11. Kiraya verilen mal ve haklarla ilgili olarak mukavelenameye kanuna veya ilama istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar.

24

24. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Telif haklarının müellifleri ve bunların yasal mirasçıları dışında kalan kimseler tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancı niteliğindedir.

B) Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen kar payları, menkul sermaye iradı olarak addedilir.

C) Nüfusu 5000 kişiyi aşmayan yerlerde faaliyet gösteren serbest meslek erbabı ebeler, vergiden muaftırlar.

D) Gayrimenkul sermaye iradı sayılan hakların kiralanmasında götürü gider usulü uygulanamaz.

E) Serbest meslek kazancının Türkiye'de elde edilmiş sayılması için serbest meslek faaliyetinin Türkiye'de icra edilmesi ya da Türkiye'de değerlendirilmesi gerekir

25

(2018/2)

25. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, mal ve hakların kiraya verilmesi yoluyla gerçek kişilerin elde ettiği gayrimenkul sermaye iradı için gayrisafi hasılat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir takvim yılı içinde sadece o yıla ve gelecek yıllara ait olarak nakden veya aynen elde edilen kira bedellerinin tutarı

B) Bir takvim yılı içinde o yıla veya geçmiş yıllara ait olarak nakden veya aynen tahsil edilen kira bedellerinin tutarı

C) Bir takvim yılı içinde sadece o yıla ait olarak aynen elde edilen kira bedellerinin tutarı

D) Bir takvim yılı içinde sadece o yıla ait olarak nakden elde edilen kira bedellerinin tutarı

E) Bir takvim yılı içinde sadece geçmiş yıllara ait olarak nakden elde edilen kira bedellerinin tutarı

26

26. Aşağıdaki kiralamaların hangisine götürü gider usulü uygulanmaz?

A) Malların kiralanması

B) Hakların kiralanması

C) Voli ve dalyanların kiralanması

D) Binanın kiralanması

E) Gemi paylarının kiralanması

İSTİSNA UYGULAMASI

Mesken istisnası-GMSİ

Binaların **mesken (konut**) olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 2024 yılı için **33.000** TL lirası gelir vergisinden müstesnadır .**İşyeri kiralamasında istisna yoktur.**

İstisnaya kişiye odaklı bir müessesedir. Bir konuta birden fazla kişinin ortak olması durumunda, her ortak kendi kira geliri için için istisna uygulayacaktır.

Örneğin 50.000 TL konut kira gelirinin elde edildiği konuta iki kişi aynı oranda ortaksa her ortak elde ettiği kendi 25.000 TL'si için kira geliri için istisna uygulayacaktır.

Bir kişinin birden fazla konuttan kira geliri elde etmesi durumunda söz konusu kişi her konut için değil, sadece bir kere istisnadan faydalanacaktır.

ÖNEMLİ UYARI: Ticari işletmeler bir gayrimenkulü kiraya verirse; söz konusu kiralamadan elde edilen gelir ticari kazanç olduğu için bu hasılat için ne götürü gider uygulanacak; ne de istisna uygulanacaktır

Hangi Durumda İstisnadan Faydalanılamaz?

a) **Kira gelirinin yanında ticari, zirai veya mesleki kazancını beyan etmek zorunda olanlar**

b) **İstisna haddi üzerinde konut kira geliri elde edilip beyan etmeyen veya eksik beyan edenler,**

c) **İstisna haddinin üzerinde konut kira geliri elde edenlerden, beyana tabi olup olmadığına bakılmaksızın, elde ettikleri gelirlerin (ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlar) gayrisafi tutarları toplamı 550.000 TL'yi aşanlar** GV 3.DİLİMİ

33.000 TL'lik istisnadan yararlanamazlar.

Emsal Kira Bedeli

Bir vergi güvenlik müessesesidir. **Kiraya verilen mal ve h akların kira bedelleri ems al kira bedelin den düşük olamaz**. Bedelsiz olarak başkalarının kullanımına bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır. **Bina ve arazide emsal kira bedeli, vergi değerinin % 5'idir.**

Diğer mal ve haklarda emsal kira bedeli, bu mal ve haklarının maliyet bedelinin % 10'udur.

Örneğin; Bay (A) Bay (B)'ye sahip olduğu dairesini 2022 yılında bedelsiz olarak kiraya vermişse Bay (A) kira geliri elde etmese de beyanname verecektir. Bu bedel ise dairenin vergi değeri 100.000 TL olduğu varsayılırsa 100.000*0,05 = 5.000 TL olacaktır

Aşağıda yazılı hallerde emsal kira bedeli esası uygulanmaz:

1. Boş kalan gayrimenkullerin muhafazaları maksadıyla bedelsiz olarak başkalarının ikametine bırakılması;
2. Binaların mal sahiplerinin usul (üst soy), füruu (alt soy) veya kardeşlerinin **ikametine** tahsis edilmesi
3. Mal sahibi ile birlikte akrabaların da aynı evde veya dairede ikamet etmesi.
4. Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan kiralamalarda.

Ancak evli eşlerden her birine kardeşleri tarafından birer konut tahsis edilmesi halinde konutlarından sadece vergi değerleri yüksek olana emsal kira bedeli uygulanmayacak, diğerlerine uygulanacaktır

27

27. Bina ve arazilerde emsal kira bedeli Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen vergi değerinin yüzde kaçıdır?

A) %1 B) %5 C) %10 D) %20 E) %25

28

28. Bina ve arazi dışındakilerde mal ve haklarda emsal kira bedeli maliyet bedeli ya da servet değerinin yüzde kaçıdır?

A) %1 B) %5 C) %10 D) %20 E) %25

29

29. **193 sayılı Gelir Vergi Kanunu'na göre, bina ve arazide emsal kira bedeli, yetkili özel mercilerce veya mahkemelerce takdir veya tespit edilmiş kiradır. Bu suretle takdir veya tespit edilmiş kira mevcut değilse bina ve arazide emsal kira bedeli 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu uyarınca aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Maliyet bedelinin %10'u
B) Maliyet bedelinin %5'i
C) Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen vergi değerinin %5'i
D) Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen vergi değerinin %15'i
E) Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen vergi değerinin %10'u

30

30. **Aşağıdaki durumların hangisinde emsal kira bedeli uygulanır?**

A) Yazlığın koruma maksadıyla birisinin kullanımına bırakılması
B) Dairenin annenin veya babanın kullanımına bırakılması
C) Kamu kurum ya da kuruluşlarınca yapılan kiralamalarda
D) Mal sahibi ile birlikte akrabaların da aynı evde veya dairede oturması
E) Babanın sahip olduğu işyerini oğluna kiraya vermesi

31

31. **Aşağıdakilerden hangisi gayrimenkul sermaye iratlarında yer alan güvenlik müessesesidir?**

A) Götürü usul
B) Emsal kira bedeli
C) Telif hakları istisnası
D) Yarıcılık
E) Esnaf muaflığı

32

(2022/3)

32. **193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu kapsamında gayrimenkullerin, ayrı olarak kiraya verilen mütemmim cüzilerinden elde edilen gelirler hangi gelir unsuru içinde değerlendirilir?**

A) Gayrimenkul sermaye iradı
B) Menkul sermaye iradı
C) Ticari kazanç
D) Serbest meslek kazancı
E) Diğer kazanç ve iratlar

33

33. Gelir Vergisi Kanununa göre gayrimenkul sermaye iratlarının (GMSİ) vergilendirilmesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) İşletme aktifine kayıtlı mal ve hakların kiraya verilmesinden elde edilen gelir GMSİ kabul edilmez.

B) Gayrimenkullerin mütemmim cüzlerinin kiraya verilmesinden elde edilen gelir de GMSİ 'dir.

C) Telif haklarının sahipleri ve kanuni mirasçıları dışında kalan kişiler tarafından kiraya verilmesinden elde edilen kazanç GMSİ olarak kabul edilir.

D) Taş ocakları,kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanlarının işletilmesinden elde edilen kazanç GVK'nda göre GMSİ olarak kabul edilir.

E) Gemi ve gemi payları ile motorlu taşıtların kiraya verilmesinden elde edilen kazanç GMSİ' dır.

34

34. Telif hakkı veya ihtira beratlarının üçüncü kişiler tarafından satılması hangi gelir unsuru içerisinde yer alır?

A) Gelir Vergisi

B) Arızi kazanç

C) Değer artış kazancı

D) Gayrimenkul sermaye iradı

E) Menkul sermaye iradı

35

35. Telif hakkı veya ihtira beratlarının üçüncü kişiler tarafından kiralanması hangi gelir unsuru içerisinde yer alır?

A) Gelir Vergisi

B) Arızi kazanç

C) Değer artış kazancı

D) Gayrimenkul sermaye iradı

E) Menkul sermaye iradı

36

(2024/3)

36. I. Kiraya verilen mal ve hakların kira bedelleri emsal kira bedelinden düşük olamaz.

II. Bedelsiz olarak başkalarının intifaına bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır.

III. Boş kalan gayrimenkullerin muhafazaları maksadıyla bedelsiz olarak başkalarının ikametine bırakılması hâlinde emsal kira bedeli esası uygulanır.

IV. Binaların mal sahiplerinin usul, füru veya kardeşlerinin ikametine tahsis edilmesi hâlinde emsal kira bedeli esası uygulanmaz.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre emsal kira bedeli esası ile ilgili yukarıdakilerden hangisi/hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) I ve IV C) II ve IV

D) I, II ve III E) I, II ve IV

MENKUL SERMAYE İRADI

Tavuk – Yumurta

Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden oluşan sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradıdır.

Yukarıda yazılı tanıma göre bir kazancın menkul sermaye iradı olabilmesi için;

1) **Ticari, zirai veya mesleki faaliyet dışında** elde edilmiş olması,
2) Para ya da para ile temsil edilebilen **hisse senedi, tahvil, bono ve benzeri değerlerden elde edilmiş** olması,
3) **Faiz, kar payı, kira veya benzeri** şekilde elde edilmiş olması gerekir.

Kaynağı ne olursa olsun aşağıda yazılı iratlar menkul sermaye iradı sayılır:

1. **Her türlü hisse senetlerinin kâr payları** (temettü payları)
2. **İştirak hisselerinden** doğan kazançlar(Limited şirket ortaklarının, iş ortaklıkları ortaklarının ve **komanditerlerin kar payları** ile kooperatiflerin dağıttıkları kazançlar)
3. Kurumların idare Meclisi Başkan ve üyelerine verilen **kar payları**;(Örn:A.Ş YK üyeleri karın belli bir kısmı ile ödeme yapıyorlarsa)
4. Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların,indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısmı,
5. Her türlü **tahvil** ve **Hazine bonosu faizleri** ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi Özelleştirme İda- resince çıkarılan menkul kıymetler ve varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından **sağlanan gelirler**
6. Her türlü **alacak faizleri**
7. **Mevduat faizleri**

8. **Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi** gelmemiş kuponların satışından elde edilen bedeller;
9. **İştirak hisselerinin sahibi** adına henüz tahakkuk etmemiş **kar paylarının** devir ve temliki karşılığında alınan para ve ayınlar;
10. **Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında** alınan iskonto bedelleri;(Senet kırdırma)
11. Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr payları ile kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr payları ve özel finans kurumlarınca kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr payları.
12. Menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap veya elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler
13. Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ödenen iratlar
14. **Bireysel emeklilik sisteminden elde edilen iratlar**
15. Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen her türlü sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler

Yukarıda yazılı iratlar, bunları sağlayan sermaye sahibinin ticari faaliyetine bağlı bulunduğu takdirde, ticari kazancın tespitinde nazara alınır.

Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar DEĞER ARTIŞ KAZANCI OLACAKTIR.

TAVUĞU SATARSAN DEĞER ARTIŞ YUMURTASINI SATARSAN MSİ

İştirak Hissesi Kavramı:

– Anonim şirketlerin hisse senetleri, (SPK'na göre kurulan yatırım ortaklıkları hisse senetleri dahil)

– Limited şirketlere ait iştirak payları,

– Paylı (Eshamlı) komandit şirketlerin komanditer ortaklarına ait ortaklık payları,

– İş ortaklıkları ile adi ortaklıklara ait ortaklık payları,

37

(2024/1)

37. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, "iştirak hissesi" **deyimi aşağıdakilerden hangisini kapsamaz?**

A) Anonim şirketlerin hisse senetleri
B) Limited şirketlere ait iştirak payları
C) İş ortaklıklarına ait ortaklık payları
D) Anonim şirketlerin tahvilleri
E) Kooperatiflere ait ortaklık payları

38

(2023/2)

38. Aşağıdakilerden hangisi 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre menkul sermeye iradı olarak nitelendirilemez?

A) Hisse senetlerinden elde edilen kâr payları
B) İştirak hisselerinden doğan kazançlar
C) Mevduat faizleri
D) Repo gelirleri
E) Değer artışı kazançlar

39

(2019/1)

39. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi menkul sermaye iradı sayılan gelirler arasında yer almaz?

A) Her çeşit senedin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri
B) Her çeşit tahvil ve hazine bonosu faizleri
C) Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar
D) Kurumların idare meclisi başkan ve üyelerine verilen kar payları
E) İştirak hisselerinden doğan kazançlar

40

(2023/1)

40. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi menkul sermaye iradı niteliğinde bir kazanç türü değildir?

A) Hisse senetlerinin kâr payları
B) İştirak hisselerinden doğan kazançlar
C) Mevduat faizleri
D) Değer artışı kazançları
E) Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen kâr payları

MENKUL SERMAYE İRADININ TESPİT

Menkul sermaye iratlarının vergilendirilmesi stopaj yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. Bazı istisnai durumlarda beyanname verilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

KÂR PAYI İSTİSNASI

Menkul sermaye iratlarında kar payı istisnası önemli yer kaplar. Buna göre tam mükellef kurumlardan elde edilen, ortaklık karşılığı kâr paylarının yarısı gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutar üzerinde 94. madde uyarınca tevkifat yapılır ve istisna dahil toplam tutar üzerinden tevkif edilen verginin tamamı, kâr payının yıllık beyanname ile beyan edilmesi durumunda hesaplanan vergiden mahsup edilir (GVK. Md. 22/2).

Dar mükelleflerden elde edilen kar payları istisna dışında tutulmuştur

TEVKİF EDİLENLER

- Mevduat faizi
- Katılım bankacılığı kar payları
- Repo gelirleri
- Yardım sandıkları
- Emeklilik Ve Sigorta Şirketlerince Yapılan Ödemeler
- Yardım fonlarından sağlanan kazançlar
- Hazine bonosu

DİĞER ARIZİ KAZANÇ VE İRATLAR

DEĞER ARTIŞI KAZANCI (ELDEN ÇIKARMADAN DOĞAN KAZANÇ)

I. Tam mükelleflere ait BİST'te işlem görmeyen hisse senetlerinin **iki yıl içinde elden** çıkarılmasından kaynaklanan kazanç yıllık beyan yoluyla vergilendirilir.

II. Hisse Senedi **Borsada işlem görüyorsa 1 yıl içinde elden çıkarılırsa** (Kurum veya aracı banka %10 stopaj yapar Yabancılara %0)

III. Telif haklarının 3.kişi tarafından satılması

IV. Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar (2016/3)

V. Gayrimenkulün iktisap tarihini takip eden 5 yıl içinde elden çıkarılması

VI. Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar.

Faaliyetine devam eden ticarî bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticarî işletmeye da- hil amortismana tâbi iktisadî kıymetlerle birinci fıkrada yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar **ticarî kazanç sayılır.**

ARIZİ KAZANÇ(Geçici-Tek seferlik)

I. Süreklilik göstermeyen ticari ve serbest meslek faaliyetlerinin icrasından elde edilen kazançlar

II. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin veya Serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde edilen kazançlar

III. Gayrimenkullerin tahliyesi veya kiracılık hakkının devri karşılığında alınan tazminatlar ve peştemallıklar (hava parası)

IV. Arızi olarak aracılık (tavassut) faaliyetinden gelir elde etmek (Arkadaşının evini kiraladın)

Terk edilen işten daha sonrasında elde edilen kazanç (Dükkan kapandıktan sonra veresiyeleri topladın)

GVK'nun 82. maddesinde düzenlenen arızi kazançlara örnek olarak verilebilir.

(280.000 TL) liralık kısmı gelir vergisinden müstesnadır

41

(2014/3)

41. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre,aşağıdaki kazançlardan hangisi değer artış kazancı sayılarak gelir vergisi yükümlülüğü doğurmaktadır?

A) Miras yoluyla iktisap edilen apartman dairesinin iktisap tarihinden sonra beş yıl içinde elden çıkarılmasından sağlanan kazanç

B) Satın alınan ve tam mükellef kurumlar tarafından arz edilen hisse senetlerinin iktisap tarihinden itibaren on yıl içinde elden çıkarılmasından sağlanan kazanç

C) Satın alınarak iktisap edilen apartman dairesinin iktisap tarihinden sonra iki yıl içinde elden çıkarılmasından sağlanan kazanç

D) Satın alınan ve tam mükellef kurumlar tarafından arz edilen hisse senetlerinin iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde elden çıkarılmasından sağlanan kazanç

E) Miras yoluyla edinilen hisse senetlerinin iktisap tarihinden itibaren üç yıl içinde elden çıkarılmasından sağlanan kazanç

42

(2024/2)

42. 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre, faaliyeti durdurulan bir işletmenin tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar aşağıdaki hangi gelir unsurunun konusuna girer?

A) Ücret

B) Zirai kazanç

C) Gayrimenkul sermaye iradı

D) Serbest meslek kazancı

E) Değer artış kazancı

	BEYANNAME VERENLER	BEYANNAMENİN VERİLMESİ	VERGİNİN ÖDENMESİ
1- YILLIK BEYANNAME	Çeşitli kazançlardan 1 takvim yılı boyunca elde edilen gelirler beyan edilir. Gerçek Usulde Ticari, Zirai ve Serbest Meslek Kazancı elde edenler o yıl gelir elde etmeseler dahi yıllık gelir vergisi beyannamesi verme zorundadır.	**193 sayılı GVK md. 92'ye göre;** 25 Mart	2 eşit taksit halinde 31 Mart- 31 Temmuz
2- MUHTASAR BEYANNAME	İşveren ve vergi kesintisi yapanların AYLIK olarak verdiği beyannamedir.	**193 sayılı GVK md. 98'ye göre;** İzleyen ayın 23. günü akşamına kadar	26. günü akşamına kadar
3- MÜNFERİT BEYANNAME	Dar mükelleflerin yıllık beyanname vermek zorunda olmadıkları kazançları için bu beyannameyi verirler (dar mükellefler TK, ZK, GMSİ için yıllık beyanname vermek zorundadır) 2017/1 sorusu	Kazanç elde edildikten **15 gün** içinde beyan edilir.	Aynı süre içerisinde ödenir.
GEÇİCİ VERGİ VE GEÇİCİ VERGİ BEYANNAMESİ	Ticari kazanç sahipleri (basit usulde vergilendirilenler hariç) ile Serbest meslek erbabı (noterler hariç) (gelir vergisi geçici vergi oranı %15)	**193 sayılı GVK mükerrer md.120'ye göre;** içinde bulunan yılın ilk dokuz aylık dönemi için üçer aylık dönemler halinde, üç aylık dönemin bitimini takip eden ikinci ayın 14. akşamına kadar	Üç aylık dönemin bitimini takip eden ikinci ayın 17. akşamına kadar ödenir

Madde 84 – Gelir Vergisi beyanları:

1. Yıllık;

2. Muhtasar;

3. Münferit;

Beyanname ile yapılır.

ÖZEL DURUMLARDA BEYANNAME VERİLME SÜRELERİ

Yurdu Terk Halinde 15 gün içinde verilir ve ödenir.

Mücbir Sebep Beyanname verme süresi DURUR. Mücbir Sebep ortadan kalkınca kalan süre işlemeye devam eder.

Zor Durum Mükellefin isteği + Maliye Bakanlığının onayı ile NORMAL vadenin 1 katını aşmayacak şekilde beyanname verilme süresi uzatılır.(Vadeye 1 aydan kısa bir süre varsa en az 1 ay uzatılır)

Ölüm ve Gaiplik Halinde Ölümün meydana gelmesinden ve gaipliğin kesinleşmesinden itibaren 4 ay içinde beyan edilir.

GELİRDEN YAPILACAK İNDİRİMLER (MAHSUPLAR)

1. Geçmiş Yıl Zararları

Geçmiş 5 yılın zararları indirilebilir

2. Bağış Ve Yardımlar

Gelirin %5'ine kadar indirilir. Kalkınmada öncelikli yörelerde %10'u kadar indirilir.

İktisadi işletmeleri hariç, **Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay** Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan

nakdi bağış ve yardımların tamamı.

Okul ve öğrenci yurdu bağışlarının tamamı indirilir.

Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına makbuz karşılığı yapılan ayni ve nakdî bağışların ta- mamı.

3. Eğitim ve Sağlık Harcamaları (toplam tutar üzerinden)

- Beyan edilen gelirin %10'unu aşmaması,
- Türkiye'de yapılması,
- Gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi,
- Mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocukları için yapılması, gerekmektedir

4. Hayat ve Şahıs Sigorta Primleri

- Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmaması, Sigortanın Türkiye'de yerleşik ve merkezinin Türkiye'de
- bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, Prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması, halinde
- Mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocukları için yapılması, gerekmektedir.Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait
- birikim priminin alındığı hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si, Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinin %100'ü, gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılabilir.

5. Ar-Ge Harcamaları

%100'ü indirilir.

6. Sponsorluk Harcamaları

Amatör spor kulüplerinde sponsorluk harcamalarının tamamı indirirken profesyonel spor kulüplerinde %50'si indirilir.

Zarar Mahsubu

GVK'nın 88'inci maddesine göre gelir kaynaklarının bir kısmından oluşan zararlar **(diğer kazanç ve iratlar hariç)** diğer kaynakların kazanç ve iratlarından mahsup edilebilecektir. Mahsup neticesinden eritilemeyen zarar takip eden yılların gelirinden indirebilir. **Arka arkaya BEŞ YIL içinde mahsup edilemeyen zarar tutarı sonraki yıllara aktarılamaz**.

HESAPLANAN VERGİDEN YAPILACAK İNDİRİMLER

– Kaynakta kesilen vergiler

– Yurt dışında ödenen vergiler

– Geçici vergi

ÖDENECEK VERGİNİN AŞAMALARI		
I. AŞAMA: SAFİ GELİRİN TESPİTİ	Beyana Tabi Gelirlerin Tespiti	Gelirlerin Safi Tutarı
II. AŞAMA VERGİYE TABİ GELİRİN TESPİTİ	Gelirin Safi Tutarı – İndirimler Zarar – Özel sigorta primleri – Eğitim ve sağlık harcamaları – Engelli indirimi – Bağış ve yardım indirimi – Sponsorluk harcamaları – Ar–Ge harcamaları	= VERGİYE TABİ GELİR (MATRAH)
III. AŞAMA VERGİNİN TARHI	MATRAH x VERGİ TARİFESİ	= HESAPLANAN VERGİ
IV. AŞAMA ÖDENMESİ GEREKEN VERGİNİN TESPİTİ	HESAPLANAN VERGİ – MAHSUPLAR – Yabancı Ülkelerde Ödenen Vergiler – Tevkif Edilen Vergiler – Geçici Vergi – Vergi İndirimi	= ÖDENECEK VERGİ

KURUMLAR VERGİSİ

KONUSU

Gelir vergisi kapsamına giren gelir unsurlarıdır. (ticari, zirai, serbest meslek kazancı, gmsi, msi vs…)

Buna KURUM KAZANCI denmiş.

KURUM KAZANÇLARINA TİCARİ KAZANÇ HÜKÜMLERİ UYGULANIR.

1. Sınıf tacir olma hükümleri uygulanır.

Bilanço esasına göre vergilendirilir.

Yevmiye

Envanter

Defteri kebir

GERÇEK USULDE VERGİLENDİRİLİYOR

TAAHKUK ESASI

43

(2019/2-2016/3)

43. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, safi kurum kazancının tespitinde, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun hangi gelir unsuru hakkındaki hükümleri uygulanır?

A) Ücretler
B) Gayrimenkul sermaye iradı
C) Menkul sermaye iradı
D) Serbest meslek kazançları
E) Ticari kazanç

MÜKELLEFİYET TÜRLERİ

TAM MÜKELLEF	DAR MÜKELLEF
Kanuni Merkez veya İş Merkezi Türkiye'de olan tüzel kişilikler tam mükellef kıstaslarına göre hem yurtiçi hem de yurtdışında elde ettiği gelir üzerinden ŞAHSİ- LİK ilkesine göre vergi ödemekle yükümlüdür. **İş Merkezi;** İş ve faaliyetlerin yoğunlaştığı yer. Merkez yurtdışı ama 100 şubeden 99 u Türkiye de.	Kanuni Merkez ile İş Merkezi Türkiye'de olmayan tüzel kişilikler dar mükellef kıstaslarına göre sadece Türkiye'de elde ettikleri gelir üzerinden YERSELLİK ilkesine göre vergi ödemekle yükümlüdür

MÜKELLEFLER

1. Sermaye Şirketleri

a) AŞ,

b) LTD

c) Paylı Komandit (Eshamlı)

KOMANDİTE	KOMANDİTER
TK (Ortağın kendisi gv öder) **Komandite ortaklara düşen pay indirilebilecek gider olarak kabul edilmiştir**	**MSİ** (Ortağın payı gelir vergisinden istisnadır). Kurumlar Vergisi bu ortaklara düşen pay üzerinden hesaplanır.

d) Yatırım Fonları (Menkul Kıymet) Tüzel kişiliği yoktur.

e) Yabancı Kurumlar(Yabancı A.Ş/LTD/Bankalar/Yatırım fonları

Komantite ortağın elde ettiği gelir ticari kazanc

Komanditer ortağın geliri MSİ idi .

2. İktisadi Kamu Müesseseleri

Yarısından fazlasına devlet ortaklığı,piyasada iş yapan rakipleri olan devlet işletmeleri

3. Dernek ve Vakıflara Ait İktisadi İşletmeleri (Tüzel kişiliği olmasada önemli değil)

Dernek vakıf **kendisi değil** iktisadi işletmeleri kurumlar vergisi mükellefidir.

4. İş Ortaklıkları

1. maddedeki kurumlar iş ortaklığı kurabilirler.Tüzel kişiliği olmaz.Adi şirket hükmünde .Kamu için ihale işlerin- den sıkça kullanılır.Bu iş için mükelefiyet açtırırlar. (**Tercihlidir ister KURUMLAR VERGİSİ İSTERSE GELİR VERGİSİ MÜKELLEFİ OLABİLİRLER**)

5. Kooperatifler

Üretici ve Kredi Kooperatifleri için Risturn istisnası kaldırıldı.

44

(2021/2)

44. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisinin Kurumlar Vergisi mükellefiyeti ihtiyaridir?

A) Sermaye şirketi
B) Kooperatif
C) Kamu iktisadi teşebbüsü
D) Derneğe ait iktisadi işletme
E) İş ortaklığı

45

(2021/1)

45. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi kurumlar vergisi mükellefi değildir?

A) Limited şirket
B) Vakıf
C) İş ortaklığı
D) Anonim şirket
E) Dernek iktisadi işletmesi

46

(2024/3)

46. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi kurumlar vergisi mükellefleri arasında yer almaz?

A) Şahıs şirketleri
B) Kooperatifler
C) İş ortaklıkları
D) Derneklere ait iktisadi işletmeler
E) İktisadi kamu kuruluşları

Kurumların

Özsermaye = Aktif-pasif

Kurum kazancı = DSÖS – DBÖS + çekilen – eklenen

TİCARİ BİLANÇO KÂRI

(Vergi Öncesi kâr)

+ Kanunen kabul edilmeyen giderler

– İndirilecek giderler

– İstisnalar

– İndirimler

47

(2023/1)

47. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, kurumlar vergisi aşağıdakilerin hangisi üzerinden hesaplanır?

A) Bir hesap dönemi içinde elde edilen safi kurum kazancı
B) Bir hesap dönemi içinde elde edilen satış gelirleri
C) Bir hesap dönemi içinde elde edilen alış maliyetleri
D) Hesap dönemi sonunda elde edilen dönem zararları
E) Bir hesap dönemi içinde ortaya çıkan istisnalar

MATRAH

MATRAHIN TESPİTİ

İNDİRİLEBİLECEK GİDERLER

I. Gelir vergisinde kanunen kabul edilen giderler
II. Menkul kıymet ihraç giderleri
III. Kuruluş örgütlenme giderleri(5 yıl içinde indirilebilir)
IV. Genel kurul toplantı giderleri(Salon,ilan,vb)
V. Paylı komandit şirkette **komandite** ortağın kar payı
VI. Tasfiye,birleşme,tür değiştirme giderleri
VII. Katılım bankalarının ödediği kar payı
VIII. Geçmiş 5 yıl zararları
IX. Bağış yardımlar
X. Sponsorluk masrafları
XI. AR-GE masraflar

48

(2022/1 -2019/1)

48. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, kurumlar vergisi matrahının tespitinde, kurumlar vergisi beyannamesinde her yıla ilişkin tutarlar ayrı ayrı gösterilmek suretiyle kaç yıldan fazla nakledilmemek şartıyla geçmiş yılların beyannamelerinde yer alan zararlar indirim konusu yapılır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ile Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yapılan bağış ve yardımların o yıla ait kurum kazancının %5'ine kadar olan kısmı Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve 100 yatak kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi ile mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi olarak yaptırılacak ibadethaneler ve Diyanet İşleri Başkanlığı denetiminde yaygın din eğitimi verilen tesislerin yapımı için her türlü nakdî ve ayni bağış ve yardımların tamamı.

İNDİRİLEMEYECEK GİDERLER

- Öz sermaye üzerinden ödenen/hesaplanan faizler
- Her türlü yedek akçeler
- Menkul kıymet ihraç zararları(İtibari değerinin altında satışı)
- Her türlü para, vergi cezaları
- İşle ilgili olmayan araçların amortismanları, giderleri ve MTV'si
- **Örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizler.**

(Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları her türlü borcun, kurumun hesap dönemi başındaki **öz sermayesinin üç katını aşan kısmı**, ilgili hesap dönemi için örtülü sermaye sayılacaktır.) Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit edilmiş **hesap dönemi başındaki öz sermayesini ifade eder.**

- **Anonim şirket yönetim kurulu başkan ve üyeleri adına bu sıfatları dolayısıyla Sosyal Güvenlik Kurumu'na doğrudan ödenen primler (Bağ -Kur primler)**
- **Transfer fiyatlaması** yoluyla örtülü kazanç dağıtımı: Kurumlar, ilişkili kişilerle **emsallere uygunluk ilkesi- ne** aykırı olarak tespit ettikleri bedel veya fiyat üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunursa, kazanç tamamen veya kısmen transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılmış sayılır. Muvazaalı sayılmıştır.Ergin kızını piyasanın üzerinde bir ücretle çalıştırılması.(Peçeleme Sözleşmesi)

EMSALİNE UYGUN FİYAT VEYA BEDELİN TESPİTİNDE UYGULANACAK YÖNTEMLER:

a. Karşılaştırılabilir fiyat yöntemi

b. Maliyet artı yöntemi

c. Yeniden satış fiyatı yöntemi

d. Diğer yöntemler (İşlemsel kar yöntemleri)

a) Karşılaştırılabilir fiyat yöntemi: Bir mükellefin uygulayacağı emsallere uygun satış fiyatının, karşılaştırı- labilir mal veya hizmet alım ya da satımında bulunan ve aralarında herhangi bir şekilde ilişki bulunmayan gerçek veya tüzel kişilerin birbirleriyle yaptıkları işlemlerde **uygulayacağı piyasa fiyatı ile karşılaştır**ılarak tespit edilmesini ifade eder.

b) Maliyet artı yöntemi: Emsallere uygun fiyatın, ilgili **mal veya hizmet maliyetlerinin** makul bir **brüt kâr oranı kadar artırılması** suretiyle hesaplanmasını ifade eder.

c) Yeniden satış fiyatı yöntemi: Emsallere uygun fiyatın, işlem konusu mal veya hizmetlerin aralarında her- hangi bir şekilde ilişki bulunmayan gerçek veya tüzel kişilere **yeniden satılması halinde uygulanacak fiyattan, makul bir brüt satış kârı düşülerek hesaplanmasını ifade eder.**

d) İşlemsel kâr yöntemleri: Emsallere uygun fiyat veya bedelin tespitinde, ilişkili kişiler **arasındaki işlemden doğan kârı esas alan** yöntemleri ifade eder.

49

(2023/2)

49. **5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre,vergi matrahının tespitinde kurumlar vergisi beyannamesinde her yıla ilişkin tutarlar ayrı ayrı gösterilmek şartıyla, geçmiş yılların be- yannamelerinde yer alan zararlar kaç yıldan fazla nakledilmemek şartıyla indirim konusu yapılır?**

A) 5 B) 6 C) 7 D) 8 E) 10

50

(2016/2)

50. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdaki yöntemlerden hangisi, kurumların ilişkili kişilerle yaptığı işlemlerde uygulayacağı emsallere uygun fiyatın, ilgili mal veya hizmet maliyetlerinin makul bir brüt kâr oranı kadar artırılması suretiyle hesaplanmasını ifade eden yöntemdir?

A) Yeniden satış fiyatı yöntemi

B) Kar bölüşüm yöntemi

C) Karşılaştırılabilir fiyat yöntemi

D) Maliyet artı yöntemi

E) Karşılaştırılabilir yeniden satış fiyatı yöntemi

51

(2017/3)

51. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi Kurumlar Vergisi matrahının tespitinde hasılattan indirim konusu yapılamaz?

A) Kuruluş ve örgütlenme gideri

B) Anonim şirket yönetim kurulu başkan ve üyeleri adına bu sıfatları dolayısıyla Sosyal Güvenlik Kurumu'na doğrudan ödenen primler (Bağ -Kur primleri)

C) Genel kurul toplantıları için yapılan giderler

D) Menkul kıymet ihraç giderleri

E) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette komandite ortağın kar payı

52

(2015/1)

52. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, kurumların ilişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit ettikleri bedel veya fiyat üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunarak kazançlarının tamamen veya kısmen örtülü olarak dağıtılmış sayılması aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?

A) Kontrol edilen yabancı kurum kazancı

B) Transfer fiyatlandırması

C) Sınai mülkiyet haklarında istisna

D) Dar mükellefiyet

E) İndirimli kurumlar vergisi

53

(2019/3)

53. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yer alan transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı uygulaması çerçevesinde aşağıda sayılanlardan hangisi kurumların ilişkili kişilerle yaptığı işlemlerde uygulayacağı fiyat veya bedelleri tespit ederken kullanabileceği yöntemlerden biri değildir?

A) Maliyet artı yöntemi
B) İşlemsel kar yöntemleri
C) Yeniden satış fiyatı yöntemi
D) Karşılaştırılabilir fiyat yöntemi
E) Sektörel ortalama kar haddi yöntemi

54

(2020/2)

54. I. Kuruluş ve örgütlenme giderleri
II. Sermayesi paylara bölünmüş şirketlerde komandite ortağın payı
III. Menkul kıymetlerin itibari değerinin altında satışından doğan zararlar
IV. Katılım bankalarınca katılma hesabı karşılığınca ödenen kar payları

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, yukarıdakilerden hangileri kurum kazancının tespitinde indirilecek giderler arasında yer almaktadır?

A) III ve IV B) I, II ve III C) I, II ve IV
D) I, II, III ve IV E) I, III ve IV

KURUMLAR VERGİSİNDE MATRAHIN TAYİNİ

Safi kurum kazancı

MADDE 6-

(1) Kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanır.

(2) **Safi kurum kazancının tespitinde**, **Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır**.

55

(2019/2-2016/3)

55. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, safi kurum kazancının tespitinde, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun hangi gelir unsuru hakkındaki hükümleri uygulanır?

A) Ücretler
B) Gayrimenkul sermaye iradı
C) Menkul sermaye iradı
D) Serbest meslek kazançları
E) Ticari kazanç

MUAFİYET

Eğitim, sağlık, sosyal yardım ve kamu hizmetleri amaçlı faaliyet gösteren kamu kuruluşları kurumlar vergisinden muaftır. Belediye, köy ve il özel idarelerine bağlı belirli işletmeler muafiyetten yararlanabilir.

Spor kulüpleri, kooperatifler(Tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere) ve belirli finansal kuruluşlar da özel şartlara bağlı olarak vergi muafiyetine sahiptir.

Yasa da sayılanlara örnekler;

1. Milli Piyango idaresi
2. Damga Matbaası
3. Askeri Fabrika
4. Yerel İdareler
5. Kanunla kurulan emekli ve yardım sandıkları ile sosyal güvenlik kurumlar
6. Yaptıkları iş veya hizmet karşılığında resim ve harç alan kamu kuruluşları
7. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
8. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile Özelleştirme Fonu

İstisna: **Konunun vergi dışı bırakılması**
İhracat istisnası gibi

Muafiyet: **Kişinin vergi dışı bırakılması**

56

(2014/3)

56. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 4. maddesine göre, aşağıdaki kurumlardan hangisi için Kurumlar Vergisi muafiyeti söz konusu değildir?

A) Kanunla kurulan emekli ve yardım sandıkları ile Sosyal Güvenlik Kurumları
B) Bireysel Emeklilik Şirketleri
C) Yaptıkları iş veya hizmet karşılığında resim ve harç alan kamu kuruluşları
D) Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
E) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile Özelleştirme Fonu

İSTİSNALAR

1. Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından elde ettikleri kazançlar. **(Yurtiçi iştirak kazancı istisnası)**
2. Kurucu senetleri ile diğer intifa senetlerinden elde ettikleri kâr payları
3. Girişim sermayesi yatırım fonu ve yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde ettikleri kâr payları
4. **Yurtdışı İştirak Kazançları:** Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki şirketlerin sermayesine iştirak eden kurumların, bu iştiraklerinden elde ettikleri kazançlar.

   Yurtdışında kurulu anonim ve limited şirketlere yapılan yatırımlardan elde edilen iştirak kazançları aşağıda- ki şartlarla vergiden muaftır.

   a) İştirak payı, yurt dışı iştirakin ödenmiş sermayesinin en az %10'u olmalı.
   b) İştirak payı en az 1 yıl süreyle elde tutulmalı.
   c) İştirak edilen şirket, faaliyet gösterdiği ülkede en az %15 vergi yüküne tabi olmalı.
   d) Kazançlar Türkiye'ye transfer edilmeli

5. Yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanarak Türkiye'de hesaplara intikal ettirilen kazançlar.

6. Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları payların bedelinin itibarî değeri aşan kısmı.(Emisyon Primi İstisnası)

7. Kurumların, en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan iştirak hisseleri ile aynı süreyle sahip oldukları kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan haklarının satışından doğan kazançların %75'lik kısmı.

8. Kurumların yurt dışında bulunan iş yerleri veya daimî temsilcileri aracılığıyla elde ettikleri kurum kazançları.

9. Okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okulları, özel kreş ve gündüz bakımevleri ile Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere bağlı rehabilitasyon merkezlerinin işletilmesinden **beş hesap dönemi** itibarıyla elde edilen kazançlar.

10. Kooperatif ortaklarının yönetim gideri karşılığı olarak ödedikleri paralardan harcanmayarak iade edilen kısımlar ile tüketim kooperatiflerinin, ortaklarının kişisel ve ailevi gıda ve giyecek ihtiyaçlarını karşılamak için satın aldıkları malların değerine göre hesapladıkları risturnlar.

11. Sınai mülkiyet haklarında istisna

57

(2024/3)

57. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanarak Türkiye'de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilen kazançların yüzde kaçı kurumlar vergisinden müstesnadır?

A) 100 B) 75 C) 50 D) 25 E) 10

58

(2024/2)

58. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu uygulamasında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine katılımlarından elde ettikleri kazançları vergiden istisnadır.

B) Kurumların yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağla- narak Türkiye'de genel sonuç hesaplarına intikal ettirilen kazançları vergiden istisnadır.

C) Kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safî kurum kazancı üzerinden hesaplanır.

D) Safî kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanunu'nun ticarî kazanç hakkındaki hükümleri uygulanmaz.

E) Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun kârına katılma imkânı veren kurucu senetleri ile diğer intifa senetlerinden elde ettikleri kâr payları kurumlar vergisinden istisnadır.

59

(2022/3-2016/1)

59. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, ilgili hesap dönemi için aşağıdakilerden hangisi sayılır?

A) Örtülü sermaye
B) Kurumlar vergisi
C) Gelir vergisi
D) Kayıtlı sermaye
E) Kurum kazancı

60

(2020/3)

60. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi vergiden istisna değildir?

A) Tam mükellefiyete tabi girişim sermayesi yatırım ortaklarının hisse senetlerinden elde ettikleri kâr payları
B) Kurumun yurt dışında bulunan ve ödenmiş sermayesinin %5'ine sahip olunan kurumdan elde ettiği iştirak kazancı
C) Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kuruma iştirak etmeleri nedeniyle bu kurumun yönetim kurulunda bulunan temsilcileri vasıtasıyla elde etmiş oldukları kâr payları
D) Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine bir yıldır katılımlarından elde ettikleri kazançlar
E) Kurumların tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine %5 oranında katılımlarından elde ettikleri kazançlar

BEYANNAMELER

1- YILLIK BEYANNAME

Hesap Dönemi

Normal hesap dönemi	**Özel Hesap Dönemi**
1 Takvim yılı	Maliye bakanlığına başvurularak özel dönem belirlenebilir

Hesap dönemini takip eden **4.ayın 25 günü** sonuna kadar.
Aynı ayın sonuna dek tek taksitle ödenir.

2- MUHTASAR BEYANNAME

Dönemi 1 ay
Her ayın 23. beyanname
Her ayın 26. ödeme

3- ÖZEL BEYANNAME

Dar Mükellefler

Gelirin elde edilmesinden itibaren 15 gün içinde Aynı sürede ödenir. Gerçek kişi olsaydı bu münferit beyanname olurdu.

Genel bütçeli idareler muh beyannamesini vermezler. Bakanlık, Mahkeme, Tbmm vb

BEYANNAME VERME VE ÖDEME SÜRELERİ			
TÜRÜ	**BEYANNAME TÜRÜ**	**BEYANNAME VERME ZAMANI**	**VERGİ ÖDEME ZAMANI**
KURUMLAR VERGİSİ	**Yıllık Kurumlar Vergisi Beyannamesi**	Hesap döneminin kapandığı ayı izleyen 4. ayın 1. gününden 25. günü akşamına kadar (Ay sonuna kadar uzatıldı.)	Beyannamenin verildiği ayın sonuna kadar
KURUM GEÇİCİ VERGİ	**Geçici vergi beyannamesi**	Üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 14. günü akşamına kadar (17'sine kadar uzatıldı.)	Üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 17. günü akşamına kadar
KURUMLAR VERGİSİ	**Özel beyanname** **Dar mükellef kurumların yıllık beyan vermediği stopajla vergilendirilmeyen gelirleri için verilir.**	Kazancın elde edilme tarihinden itibaren 15 gün içinde	Beyanname verme süresi içinde
KURUMLAR VERGİSİ STOPAJI (AYLIK)	**Muhtasar beyanname**	Vergilendirme dönemini izleyen ayın 23. günü akşamına kadar (26'sına kadar uzatıldı.)	Beyanname verilecek ayın 26. günü akşamına kadar

Tüzel kişiliği bulunmayan iktisadi kamu kuruluşları ile dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerden her biri için, bunların bağlı olduğu kamu tüzel kişileri ile dernek ve vakıflar tarafından **ayrı beyanname** verilir.

Mükelleflerin şubeleri için, bunların bağımsız muhasebeleri ve ayrılmış sermayeleri olsa dahi **tek beyanname verilir**.

Tasfiyenin sona erdiği döneme ilişkin tasfiye beyannamesi ise tasfiyenin sonuçlandığı tarihten itibaren **30 gün içinde** kurumun bağlı olduğu vergi dairesine verilecektir

Kooperatiflerin gelirlerinin vergi kesintisine tabi tutulan taşınmaz kira gelirlerinden ibaret olması hâlinde, bu gelirler için beyanname verilmez.

Tasfiye dışında, birleşme, bölünme, devir, hisse değişimi gibi tüm konularda bu işlemlere ilişkin ilgili işlemin **ilanından itibaren** vergi beyannameleri 30 gün içinde verilir.

61

(2021/3-2016/3)

61. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun beyan esasına ilişkin düzenlemelerine göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Kurumlar vergisi, mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunur.

B) Mükelleflerin şubeleri için, bunların bağımsız muhasebeleri ve ayrılmış sermayeleri varsa, ayrı beyanname verilir.

C) Tüzel kişiliği bulunmayan vakıflara ait iktisadi işletmelerden her biri için, bağlı olduğu vakıflar tarafından ayrı beyanname verilir.

D) Kooperatiflerin gelirlerinin vergi kesintisine tabi tutulan taşınmaz kira gelirlerinden ibaret olması hâlinde, bu gelirler için beyanname verilmez.

E) Mükellefin bağlı olduğu vergi dairesi, kurumun kanuni veya iş merkezinin bulunduğu yerin vergi dairesidir.

62

(2020/1)

62. **5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanır.

B) Kurumlar vergisi beyannamesi, hesap döneminin kapandığı ayı izleyen beşinci ayın birinci gününden yirmi beşinci günü akşamına kadar verilir.

C) Kooperatiflerin kazançları kurumlar vergisine tabidir.

D) Öz sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizler kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılamaz.

E) Kurumlar vergisi, mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunur.

Yurt içi asgari kurumlar vergisi

Kurumlar vergisi Kanunu 32/C maddesinde düzenlenmiştir.

Asgari Kurumlar Vergisinin Kapsamı

- Mükellefler: Kurumlar Vergisi Kanunu'nda sayılan ta m ve dar mükel le f kurumlar bu verginin kapsamındadır.

  Dar mükellefler, Türkiye'de elde ettikleri kazançlar için beyanname verdikleri takdirde bu vergiye tabi olurlar.

- Uygulama Dışı Kalanlar: Kurumlar vergisinden muaf olanlar ve hasılat esasına göre vergilendirilenler bu yükümlülüğe tabi değildir. Ayrıca, **yeni kurulan şirketler için üç yıl boyunca asgari vergi uygulanmaz**.

Asgari Kurumlar Vergisinin Hesaplanması

Vergi matrahı belirlenirken, indirim ve istisnalar dikkate alınmadan önceki kurum kazancı esas alınır. Hesaplanan kurumlar vergisi, bu kazancın **%10'undan az olamaz**. Beyannamelerde indirim konusu yapılan geçmiş yıl zararları asgari kurumlar vergisinden düşülmeyecek asgari kurumlar vergisinin hesaplanmasında dikkate alınacaktır.

Kvk 32 c /4 Bu madde hükmü geçici vergi dönemleri için de uygulanır.

ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ MATRAHINDAN DÜŞÜLEN İNDİRİM VE İSTİSNALAR

I. Serbest bölgelerde elde edilen kazançlar

II. İştirak kazançları (K.V.K. madde 5/1-a)

III. Teknoloji geliştirme bölgelerinde elde edilen kazançlar

IV. Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden sağlanan kazançlar

V. Ar-Ge ve tasarım indirimi

VI. Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar (K.V.K. madde 10/1-g)

VII. Korumalı işyeri indirimi (K.V.K. madde 10/1-h)

VIII. Sat-kirala-geri al işlemlerinden doğan kazançlara ilişkin istisna (K.V.K. madde 5/1-j ve 5/1-k)

IX. Yatırım fon ve ortaklığı portföy işletmeciliği kazancı (K.V.K. madde 5/1-d)(Sahip olunan taşınmazlardan elde edilen kazançlar hariç)

X. Emisyon primi kazancı (K.V.K. madde 5/1-ç)

XI. Kooperatiflerde risturn istisnası (K.V.K. madde 5/1-i)

63

(2025/1)

63. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre yurt içi asgari kurumlar vergisi açısından aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Asgari kurumlar vergisinin mükellefleri, Kanun'da sayılan mükelleflerdir.

B) Türkiye'de elde ettikleri ticari kazançlarını kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan etmek zorunda olan dar mükellef kurumlar, asgari kurumlar vergisine tabidir.

C) Kurumlar vergisinden muaf olan kurumlar vergisi mükellefleri hakkında asgari vergi hükümleri uygulanmaz.

D) İlk defa faaliyete başlayan kurumlar hakkında faaliyete başlanılan hesap döneminden itiba- ren üç hesap dönemi boyunca asgari vergi hükümleri uygulanmaz.

E) Geçici vergi dönemlerinde asgari kurumlar vergisi hesaplaması yapılmaz.

TÜKETİM VERGİLERİ

GENEL TÜKETİM	ÖZEL TÜKETİM
HER TÜRLÜ MAL VE HİZMET ÜZERİNDEN ALINAN	**BELİRLİ MAL VE HİZMET ÜZERİNDEN**
KDV	ÖTV - BSMV - ÖİV ŞANS OYUNLARI - DEĞERLİ KAĞIT - DAMGA VERGİSİ - HARÇLAR

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU

GENEL HÜKÜMLER

Tam ve dar mükellef ayrımı KDV açısından söz konusu değildir. Bir teslim veya hizmetin KDV'ye tabi tutulması için Türkiye'de yapılması yeterlidir. **Türkiye'de yapılan aşağıdaki işlemler** katma değer vergisine tabidir:

(Mallar Türkiye de teslim ediliyor,hizmet Türkiye de veriliyor,yada yararlanma)

KDV'NİN KONUSU (KDVK madde 1)

Türkiye sınırları içerisinde:

ÜCRET kapsam dışı

- Ticari, zirai, mesleki faaliyet ile yapılan teslimler
- Her türlü mal/hizmet ithalatı (Varış ülkesinde vergilendirme)
- Diğer Faaliyetlerden doğan teslimler (elektrik, su, doğalgaz, şans oyunları, telefon, telgraf, faks, radyo ve televizyon hizmetleri gibi,Konserler,spor müsabakaları...)

Hizmetin Türkiye'de yapılmış sayılması için; - Hizmetin Türkiye'de yapılması veya - Hizmetten Türkiye'de faydalanılması yeterli görülmüştür.

İTHALAT KDV NİN KONUSUDUR

İHRACAT İSE KDV NİN KONUSU DEĞİLDİR.

KDV'DE MÜKELLEF (KDVK MADDE 8)

- Mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde bu işleri yapanlar, …yapan
- **İthalatta mal ve hizmet ithal edenler,** …..eden
- Transit taşımalarda gümrük veya geçiş işlemine muhatap olanlar, …..sunan
- Müzayede mahallerinde yapılan satışlarda bu satışları yapanlar, …..
- PTT İşletme Genel Müdürlüğü ve radyo ve televizyon kurumları,
- Her türlü şans ve talih oyunlarını tertip edenler,

- Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakları kiraya verenler,(GMSİ)

M**esken kiralamada kdv yok ama araç yada işyeri kiralama da kdv var.**

- **İsteğe bağlı mükellefiyette talepte** bulunanlardır.
- **Profesyonel** sanatçıların yer aldığı gösteriler ve konserler ile profesyonel sporcuların katıldığı sportif faaliyetler, maçlar, yarışlar ve yarışmalarda bunları **tertipleyen veya gösterenler Bilet satan mükellefidir.**

Ülkemizde Katma Değer Vergisi uygulaması bakımında tüketip tipi benimsenmiştir

KDV'DE TESLİM VE HİZMET

KDV'de Teslim (KDVK madde 2)

1) Mal/hizmet üzerindeki **tasarruf hakkının** malik veya onun adına hareket edenlerce alıcı veya adına hareket edenlere devredilmesi,
2) Su, elektrik, gaz hizmetlerinin **dağıtımı**
3) Trampa (iki ayrı teslim hükmündedir)
4) Kap ambalaj ile döküntü ve tali maddelerin geri verilmesinin sürekli olduğu hallerde teslim bunlar dışında kalan maddeler itibariyle yapılmış sayılır.
5) Bir mal üzerindeki tasarruf hakkının iki veya daha fazla kimse tarafından zincirleme akit yapılmak suretiyle, malın bu arada el değiştirmeden doğrudan sonuncu kişiye devredilmesi halinde, aradaki safhaların her biri ayrı bir teslimdir.

KDV'de Teslim Sayılan Haller (KDVK madde 3)

1) Vergiye tabi malın işletmeden çekilmesi
2) Vergiye tabi malın ücret, prim, ikramiye, teberru gibi verilmesi
3) Mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda zilyetliğin devri

KDV'de Hizmet (KDVK madde 4)

1) Hizmet, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemlerdir.

   Bu işlemler; bir şeyi yapmak ve işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi, şekillerde gerçekleşebilir.
2) Bir hizmetin karşılığının bir mal teslimi veya diğer bir hizmet olması halinde bunların her biri ayrı işlem olup, hizmet veya teslim hükümlerine göre ayrı ayrı vergilendirilirler.

KDV'de Hizmet Sayılan Haller (KDVK madde 5)

Vergiye tabi bir hizmetten, işletme sahibinin, işletme personelinin veya diğer şahısların karşılıksız yararlandırılması hizmet sayılır.

Durum / Olay	Vergiyi Doğuran Olayın Gerçekleşme Anı
Mal teslimi ve hizmet ifası	Malın fiilen teslimi veya hizmetin yapılması
Mal tesliminden veya hizmetten önce fatura/benzeri belge düzenlenmesi	Belgenin düzenlenmesi anı
Kısım kısım teslim veya hizmet (mutad ya da mutabık kalınan hallerde)	Her bir kısmın teslimi ya da hizmetin ifası
Komisyoncu veya konsinye yoluyla satış kişiye)	Malın alıcıya teslimi(nihai alıcıya teslimiyle gerçekleşir)
Malın alıcıya gönderilmesi (alıcı veya onun adına hareket eden	Malın nakliyesine başlanması veya nakliyeci/ sürücüye teslimi
Su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri enerji dağıtımları	Bedelin tahakkuk ettirilmesi
İthalat işlemleri (Antrepoya konulması)	Gümrük vergisi ödeme mükellefiyetinin başlaması veya gümrük beyannamesi tescili
Yabancı ülkelerle yapılan taşımacılık (ikametgâhı Türkiye'de olmayanlar)	Gümrük bölgesine giriş veya çıkış
Tarım ürünleri lisanslı depoculukta ürün senedine konu malların çekilmesi	Ürünün depodan çekilmesi

KDV'DE SORUMLULUK (KDVK MADDE 9)

1) Belgesiz Mal Bulundurma:

Fiili ya da kaydi envanter sırasında belgesiz mal bulundurulduğu veya belgesiz hizmet satın alındığının tespiti halinde, bu alışlar nedeniyle ziyaa uğratılan katma değer vergisi, belgesiz mal bulunduran veya hizmet satın alan mükelleften aranır.

Belgesiz mal bulundurdukları veya hizmet satın aldıkları tespit edilen mükelleflere,bu mal ve hizmetlere ait alış belgelerinin ibrazı için tespit tarihinden itibaren **10 günlük bir süre verilir**.

Bu süre içinde alış belgelerinin ibraz edilememesi halinde, belgesi ibraz edilemeyen mal ve hizmetlerin tespit tarihindeki **emsal bedeli üzerinden hesaplanan katma değer vergi**si, alışlarını belgeleyemeyen mükellef adına re'sen tarhedilir. **Bu tarhiyata vergi ziyaı cezası uygulanır**.

Ancak belgesiz alınan mal ve hizmetleri satanlara,bu satışlarla ilgili olarak, vergi inceleme raporuna dayanılarak katma değer vergisi tarhiyatı yapıldığı takdirde, ziyaa uğratılan vergi ve buna ilişkin ceza ayrıca alıcılardan aranmaz.

2) Lisanslı Depoculuk:

5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre düzenlenen ürün senetlerinin, senedin temsil ettiği ürünü depodan çekecek olanlara teslimine ait katma değer vergisinin ödenmesinden lisanslı depo işleti- cileri sorumludur.

3) İkametgahı, İşyeri ve Kanuni Merkezi Türkiye'de Bulunmaması ve Maliye Bakanlığınca Gerekli Görülen Haller:

Mükellefin Türkiye içinde ikametgahının, işyerinin, kanuni merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir. Şu kadar ki Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmayanlar tarafından katma değer vergisi mükellefi olmayan gerçek kişilere elektronik ortamda sunulan hizmetlere ilişkin katma değer vergisi, bu hizmeti sunanlar tarafından beyan edilip ödenir. Maliye Bakanlığı elektronik ortamda sunulan hizmetlerin kapsamı ile uygulamaya ilişkin usul ve esas- ları belirlemeye yetkilidir.

64

(2025/1)

64. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununa göre vergi incelemesi sırasında belgesiz mal bulundurdukları veya hizmet satın aldıkları tespit edilen mükelleflere, bu mal ve hizmetlere ait alış belgelerinin ibrazı için tespit tarihinden itibaren kaç gün süre verilir?

A) 3 B) 5 C) 10 D) 15 E) 30

65

(2021/2)

65. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, ülkemizde Katma Değer Vergisi uygulaması bakımında aşağıdakilerden hangisi benimsenmiştir?

A) Gelir tipi
B) Gayrisafi hasıla tipi
C) Tüketim tipi
D) Ücret tipi
E) Safi ücret tipi

66

(2023/2)

66. Katma Değer Vergisi (KDV) uygulamasında teslim veya hizmet bedeli üzerinden hesaplanan verginin teslim veya hizmeti yapanlar tarafından değil, bu işlemlere muhatap olanlar tarafından kısmen veya tamamen vergi sorumlusu sıfatıyla beyan edilip ödenmesine ne ad verilir?

A) KDV tevkifatı
B) KDV istisnası
C) KDV indirimi
D) KDV iadesi
E) KDV muafiyeti

67

(2020/3)

67. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi teslim sayılmaz?

A) İşletme sahibinin ticaretini yaptığı dayanıklı tüketim mallarından bir kısmını ücret, ikramiye, hediye, teberru gibi adlarla işletme personeline vermesi
B) Su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri şekillerde dağıtım yapılması
C) Çiftçilerin şeker fabrikalarına teslim ettikleri şeker pancarı karşılığında fabrikanın pancar bedeli dışında çiftçiye ayrıca bedelsiz küspe vermesi
D) İşletme sahibinin ticaretini yaptığı dayanıklı tüketim mallarından bir kısmını kendi şahsi ihtiyacında kullanmak üzere işletmeden çekmesi
E) Akaryakıt ticareti ile uğraşan bir şahsın, satmak amacıyla aldığı akaryakıtın bir kısmını özel otomobilinde kullanması

68

(2016/2)

68. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle yapılan satışlarda malların alıcıya teslimi aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilebilir?

A) Emsal bedeli
B) Vergiyi doğuran olay
C) Hizmet sayılan hal
D) İstisna
E) Katma değer vergisi matrahı

69

(2018/2)

69. Türkiye'de gerçekleşen, aşağıdaki iktisadî faaliyetlerden hangisi kapsamındaki teslim ve hizmetler Katma Değer Vergisi'nin konusuna girmez?

A) Ücret
B) Sınai
C) Zirai
D) Ticari
E) Serbest meslek

70

(2015/3)

70. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, katma değer vergisinde vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Elektrik kullanımında bedelinin tahakkuk ettirilmesi
B) Malın tesliminden önce fatura verilmesi halinde, bu belgede gösterilen tutarla sınırlı olmak üzere faturanın düzenlenmesi
C) İthalatta gümrük vergisi ödeme mükellefiyetinin başlaması
D) Komisyoncular vasıtasıyla veya konsinyasyon suretiyle yapılan satışlarda malın alıcıya teslimi
E) Malın alıcıya gönderilmesi halinde nakliyenin tamamlanarak teslimi

KDV'DE BELGE VE KAYIT DÜZENİ

Malın teslimini belgelemek için malın yola çıkış anında **SEVK İRSALİYESİ** veya malın teslimini takip eden **7 gün** içinde **FATURA** düzenlemek zorunludur. Belirtilen süre içinde düzenlenmeyen fatura hiç düzenlememiş sayılır. (Fatura düzenlemenin alt sınırı 2025 yılı için 9900 TL'dir.

İHRAÇ KAYITLI TESLİM:

İhraç edilmek şartıyla imalatçılar tarafından kendilerine teslim edilen mallara ait katma değer vergisi, ihracat- çılar tarafından ödenmez. Mükelleflerce tahsil edilmeyen ancak ilgili dönem beyannamesinde beyan edilecek olan bu vergi, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunur.

Söz konusu malların, ihracatçıya teslim tarihini takip eden ay başından itibaren **3 ay içinde ihraç edilmesi halinde**, tecil edilen vergi terkin olunur. İhracatın gerçekleşmesi durumunda, ihracatçıya mal teslim eden imalatçının bu malların üretimi veya alımı için yüklendiği KDV iade edilir.

İhracatın yukarıdaki şartlara uygun gerçekleştirilmemesi halinde, tecil olunan vergi tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren gecikme zammıyla birlikte tahsil olunur.

MUAFİYETLER

Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların Türkiye dışına götürdükleri mallar (yolcu beraberi eşya ihracı veya bavul ticareti kapsamında ihracat) nedeniyle malı satın aldığı kişilere ödedikleri vergilerin kendilerine iade edilmesi öngörülmüştür. (KDVK. Md. 11/1-b).

Genel ve özel bütçeli daireler, İl Özel İdareleri, Belediyeler, Köyler,

– Genel ve özel bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler ve köylerin teşkil ettikleri birlikler,

– Üniversiteler,

– Döner sermayeli kuruluşlar,

– Kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları,

– Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları,

– Siyasi partiler, Sendikalar,

– Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sendikaları,

– Kamu menfaatine yararlı dernekler

– Tarımsal amaçlı kooperatifler,

– Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar.

KDV İSTİSNALAR

a. Mal ve hizmet ihracatı,

b. Araçlar, kıymetli maden ve petrol aramaları ile ulusal güvenlik harcamaları ve yatırımlarda istisna,

c. Taşımacılık istisnası,

d. Diplomatik istisnalar,

e. İthalat istisnası,

f. Sosyal ve askeri amaçlı istisnalar,

g. Diğer istisnalar

h) Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaf ile kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler tarafından yapılan teslim ve hizmetler,.

i) İktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin kiralanması işlemleri

j) Serbest bölgelerde verilen hizmetler

NOT:

İstisnadan vazgeçen mükellef 3 yıl geçmedikçe tekrar istisnadan faydalanamaz. 3 Yıl içerisinde tekrar istisna kapsamına girmek istediğini beyan etmeyen mükellef 3 Yıl daha istisnadan faydalanamaz.

1

(2016/1)

1. **Aşağıdakilerden hangisi 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu uyarınca, mükellef tabiri kapsamında değildir?**

A) Mal teslimi hallerinde bu işi yapanlar
B) İthalatta hizmeti ithal edenler
C) Transit taşımalarda gümrük işlemine muhatap olanlar
D) İhracatta malı ihraç edenler
E) İsteğe bağlı mükellefiyette talepte bulunanlar

72

72. I. Bir üniversitenin gayrimenkulünü kiralaması
II. Bir kamu görevlisinin özel otomobilini kiralaması
III. Yurtdışından gelen bir sanatçının konseri
IV. Bir anonim şirketin Almanya'ya televizyon ihracatı

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, yukarıdaki faaliyetlerden hangisi/hangileri Türkiye'de katma değer vergisine tabidir?

A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) I ve IV E) II ve III

73

73. **193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre, İhracat, yurt dışı inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerden döviz olarak elde edilen hâsılatın ne kadarlık oranını aşmamak şartıyla yurt dışındaki bu işlerle ilgili götürü olarak hesapladıkları giderleri indirebilirler?**

A) Binde bir B) Binde üç C) Binde beş
D) Binde altı E) Binde on

74

(2018/1)

74. **3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi istisna kapsamına girmez?**

A) İktisadi işletmelere dahil bulunan gayrimenkullerin kiralanması işlemleri
B) Deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler
C) Serbest bölgelerde verilen hizmetler
D) Banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işler
E) Basit usulde vergilendirilen mükellefler tarafından yapılan teslim ve hizmetler

75

(2022/2)

75. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, vergiden istisna edilmiş işlemleri yapanların, istisnadan vazgeçeceklerine ilişkin talepleri üzerine, vergi dairesince, vergi mükellefiyetleri talep tarihinden itibaren tesis olunur. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, bu şekilde mükellef olanlar kaç yıl geçmedikçe mükellefiyetten çıkamazlar?

A) 1 yıl B) 2 yıl C) 3 yıl D) 4 yıl E) 5 yıl

MATRAHIN TESPİTİ

Teslim ve hizmet işlemlerinde matrah, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedeldir.

Matrahın Tespitinde Matraha Dahil Olan Unsurlar

I. Teslim alanın gösterdiği yere kadar satıcı tarafından yapılan taşıma, yükleme ve boşaltma giderleri,

II. Ambalaj giderleri, sigorta, komisyon ve benzeri gider karşılıkları ile vergi, resim, harç, pay, fon karşılığı gibi unsurlar,

III. Vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim gibi çeşitli gelirler ile servis ve benzer adlar altında sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değerler.

I. * **Ötv**

Matrahın Tespitinde Matraha Dahil Edilmeyen Unsurlar

I. Teslim ve hizmet işlemlerinde fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen ticarî teamüllere uygun miktardaki iskontolar,

II. Hesaplanan KDV.

III. ÖİV, Şans Oyunları Vergisi

IV. Promosyon, Eşantiyon

KDV'DE ORAN

KDV'nin yasal oranı %10'dur.

Cumhurbaşkanı kararı ile yasal oran %1'e kadar düşürülüp 4 katına kadar çıkarılabilir.

KVD TARH YERİ

I. KDV, mükellefin iş yerinin bulunduğu yer vergi dairesince tarh olunur.

II. Mükellefin birden fazla iş yeri varsa, KDV, gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesi tarafından tarh olunur.

III. Gayrimenkul teslimlerinde, mükellefin istemesi halinde, KDV, gayrimenkulün bulunduğu yer vergi dairesince tarh olunur.

IV. İthalatta alınan KDV, ilgili gümrük idaresince tarh olunur.

V. Türkiye'de ikametgahı, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmayanlar tarafından motorlu kara taşıtlarıyla Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık ile transit taşımacılığa ait KDV, ilgili gümrük idaresince tarh olunur.

VI. Maliye ve Gümrük Bakanlığı, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak, mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin etmeye yetkilidir.

76

(2020/1)

76. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi matraha dahil değildir?

A) Kur farkı gelirleri
B) Ambalaj giderleri
C) Vade farkı gelirleri
D) Hesaplanan katma değer vergisi
E) Faiz gelirleri

77

(2019/3)

77. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi katma değer vergisi matrahına dahil değildir?

A) Teslim alanın gösterdiği yere kadar satıcı tarafından yapılan boşaltma giderleri
B) Ambalaj giderleri, sigorta, komisyon ve benzeri gider karşılıkları
C) Teslim ve hizmet işlemlerinde fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen ticari teamüllere uygun miktardaki iskontolar
D) Teslim alanın gösterdiği yere kadar satıcı tarafından yapılan yükleme giderleri
E) Vade farkı, fiyat farkı, kur farkı, faiz, prim gibi çeşitli gelirler

78

78. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre,aşağıdakilerden hangisi matraha dahil unsurlar içinde yer almaz?

A) Prim B) Kur farkı C) Komisyon D) İskonto E) Vade farkı

79

(2019/1)

79. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi katma değer vergisinin matrahına dahil unsurlar arasında yer almaz?

A) Teslim alanın gösterdiği yere kadar satıcı tarafından yapılan taşıma, yükleme ve boşaltma giderleri
B) Servis ve benzer adlar altında sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değerler
C) Fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen ticari teamüllere uygun miktardaki iskontolar
D) Vade farkı, fiyat farkı, faiz ve prim gibi çeşitli gelirler
E) Ambalaj giderleri, sigorta, komisyon ve benzeri gider karşılıkları

Vergi İndirimi:

Mükellefler kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisini ve ithal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödedikleri katma değer vergisini satışlarından dolayı hesaplanan KDV'den indirebilirler.

Örnek: Mal alışlarından dolayı 10.000 TL KDV yüklenmiş (Ödemiş-İndirilecek KDV), satışlardan dolayı 15.000 TL KDV hesaplanmışsa (Almış -Hesaplanan KDV); 5.000 TL Ödenecek KDV çıkar.

Mal alışlarından dolayı 15.000 TL KDV yüklenmiş (İndirilecek KDV), satışlardan dolayı 10.000 TL KDV hesaplanmışsa (Hesaplanan KDV); 5.000 TL Devreden KDV çıkar. Yani aradaki fark mükellefe iade edilmez sonraki döneme aktarılır. Buna Tampon Kuralı denir.

e. İndirilemeyecek Katma Değer Vergisi:

- Vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisi,
- Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan- ların bu amaçla **kullandıkları hariç olmak üzere işletmelere ait binek otomobillerinin alış vesikaların- da gösterilen katma değer vergisi**,
- Deprem, sel felaketi ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yangın sebebiyle mücbir sebep ilân ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayi olanlar hariç olmak üzere, zayi olan mallara ait katma değer vergisi,
- Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarına göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen katma değer vergisi. **İNDİRİM KONUSU YAPILAMAZ.**

DİKKAT: Deprem, sel felaketi,Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yangın sebebiyle mücbir sebep ilan ettiği yangın hallerinde zayi olan mallara ait KDV indirim konusu yapılabilir.

NOT: İndirim hakkı vergiyi doğuran olayın vukuu bulduğu takvim yılını takip eden takvim yılı aşılmamak şartıyla, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabilir.

80

(2019/2)

80. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, (X) A.Ş. 08.03.2019 tarihli alış faturasında yer alan katma değer vergisinden doğan indirim hakkını, kanuni defterlere kaydedilmiş olması koşuluyla en geç hangi vergilendirme döneminde kullanabilir?

A) Mart 2019 B) Nisan 2019 C) Aralık 2019 D) Mart 2020 E) Aralık 2020

81

81. Tacir Bay Mehmet Zeki Duran mal alışına istinaden 30.08.2023 tarihli fatura almıştır.Ancak söz konusu tacir ilgili faturayı 03.09.2023 tarihinde yasal defterine kaydetmiştir.

Buna göre faturada yer alan KDV hangi dönem indirim konusu yapılabilecektir?

A) Ağustos B) Eylül C) Ekim D) Kasım E) Aralık

KDV'DE VERGİLENDİRME DÖNEMİ, BEYAN VE ÖDEME

Katma Değer Vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının **üçer aylık dönemleridir**. Ancak, Maliye ve Gümrük Bakanlığı mükelleflerin yıllık gayri safi hasılatlarına göre üç aylık vergilendirme dönemi yerine birer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir. (KDVK Madde 39)

Diğer hallerde vergilendirme dönemi:

- Götürü usulde vergilendirilen mükellefler için bir takvim yılı,
- Vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar için bir ay,
- İthalat, transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasındaki taşımacılık işlerinde gümrük bölgesine girildiği veya gümrük bölgesinden çıkıldığı andır.

Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar Katma Değer Vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın **yirmidördüncü** günü akşamına kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler.Aynı ayın **26 günü** akşamına kadar ödenir.

82

(2022/3)

82. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, tarh yeri konusunda aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Gayrimenkul teslimlerinde mükellefin talebi halinde, katma değer vergisi beyan üzerine gayrimenkulün bulunduğu yer vergi dairesince tarh olunur.

B) İthalde alınan katma değer vergisi ilgili gümrük idaresince tarh olunur.

C) Mükellefin, ayrı ayrı vergi dairelerinin faaliyet bölgelerinde iş yerleri varsa, katma değer vergisi, gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesi tarafından tarh olunur.

D) İkametgahı, kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlar tarafından motorlu kara taşıtlarıyla Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık ile transit taşımacı- lığa ait katma değer vergisi Gelir İdaresi Başkanlığınca tarh olunur.

E) Katma değer vergisi, kural olarak, mükellefin iş yerinin bulunduğu yer vergi dairesince tarh olunur.

83

(2021/1)

83. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Vade farkı matraha dâhil unsurlardandır.

B) Hesaplanan katma değer vergisi matraha dâhil olmayan unsurlardandır.

C) Teslim alanın gösterdiği yere kadar satıcı tarafından yapılan taşıma, yükleme ve boşaltma giderleri matraha dâhil unsurlardandır.

D) Vergiden istisna edilmiş işlemleri yapanlar, ilgili vergi dairesine yazılı başvuruda bulunarak, belirtecekleri işlem türleri için vergiye tabi tutulmalarını talep edebilirler.

E) Uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşların mensuplarına yapılan teslimler vergiye tabidir.

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNU
(4760 sayılı – 2002 yılı)

a. Genel olarak ÖTV:

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu 1 Ağustos 2002 yılında yürürlüğe konulmuştur. ÖTV'nin uygulamaya konulmasıyla Akaryakıt Tüketim Vergisi, Taşıt Alım Vergisi, Trafik tescil harçları gibi on üç adet vergi uygulamadan kalkmıştır. Bu vergi dolaylı iktisadi **özel harcama** vergisidir. ÖTV tek (**toplu**) **muamele** vergisine örnek gösterilir. Yani ÖTV sadece malın üretim veya ithalat aşamasında **bir kereye mahsus alınır**. Ayrıca ÖTV'nin diğer özellikleri hizmetlerin ÖTV'nin kapsamına girmemesi ve KDV'nin de matrahını oluşturmasıdır.

b. Konusu:

ÖTV'nin konusuna bu kanunun ekinde belirtilen 4 ayrı cetvelde gösterilen mallar girmektedir. Buna göre:

* I sayılı listedeki malların (I sayılı listede A cetvelinde, petrol ve petrol ürünleri, benzin,doğalgaz gibi ürünler, B cetvelinde, Solvent ve benzeri ürünler gösterilmektedir.) ithalatçıları veya rafineriler dahil imal edenler tarafından teslimi,
* II sayılı listedeki (II sayılı listede, motorlu taşıtlar) mallardan kayıt ve tescile tabi **olanların ilk iktisabı,** kayıt ve tescile tabi **olmayanların ithalatçıl**arı veya imal edenler tarafından teslimi
* III sayılı listede alkollü ve gazlı içecekler ve tütün ve tütün mamulleri
* IV sayılı listelerde, beyaz eşyalar,elektronik ürünler, parfüm,havyar,makyaj ürünleri, kürkler gibi lüks gibi mallar

Mükellefi:

İthalat: Verginin konusuna giren malların Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine girişini

I sayılı listede yer alan petrol ürünlerin **ithalatını yapanlar ve rafineri firmaları**

II sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olmayanların **ithalatçıları ve imalatçıları**

II sayılı listedeki mallardan kayıt ve **tescile tabi olan motorlu araçların ticaretini yapanlar,kullanmak üzere ithal edenler** veya

müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenler

III sayılı listede yer alan alkollü ve gazlı içecekler ve tütün mamullerinin **üreticileri ve ithalatçıları**

IV sayılı listede yer alan mamullerin üreticileri ve ithalatçıları(Beyaz eşya elektronik eşya)

Vergilendirme Dönemi ve Beyanı:

Özel Tüketim Vergisi, **mükelleflerin yazılı beyanları üzerine tarh olunur**. Adi ortaklıklarda verginin ödenmesinden ortakların

tamamı müteselsilen sorumlu olmak üzere ortaklardan herhangi birisi tarhiyata muhatap tutulur.

Bu vergi, beyannamenin verildiği günde, beyanname posta ile gönderilmişse vergiyi tarh edecek daireye geldiği tarihi takip eden yedi gün içinde tarh edilir. Vergi, beyanname verme süresi içinde ödenir

Teslim --- Teslim sayılan hal ve Vergiyi doğuran olay: Kdv ile benzerdir.

İthalatta gümrük yükümlülüğünün doğması, ithalat vergilerine tabi olmayan işlemlerde ise gümrük beyannamesinin tescilidir.

İSTİSNALAR

I. **İhracat istisnası**

II. **Diplomatik istisna**

III. **Engelli araç istisnası**

IV. **Askeri ve kamu kurumlarına yapılan teslimler**

V. **Petrol ve Savunma Sanayi istisnaları**

Hatırlanacağı üzere, 27 Aralık 2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7537 Sayılı Kanun ve 9321 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile malul ve engelli bireylerin, ÖTV Kanunu'nun 7/2. maddesi kapsamında yer alan ve yerli katkı oranı **en az %40** olan araçların ilk iktisabında, **10 yılda bir defaya** mahsus olmak üzere ÖTV istisnasından yararlanabilecekleri düzenlenmiştir.

84

(2024/1)

84. Aşağıdakilerden hangisi 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda düzenlenmemiştir?

A) İhracat istisnası
B) Diplomatik istisna
C) Vergi indirimi
D) Vergiyi doğuran olay
E) Kontrol edilen yabancı kurum kazancı

85

(2025/1)

85. 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa göre engellilerin kullandığı istisnaya tabi kayıt ve tescile tabi binek otomobillerde, istisnadan yararlanma şartı kaç yılda bir defaya mahsus olmak üzere düzenlenmiştir?

A) 2 B) 4 C) 6 D) 10 E) 15

Verginin Oranı ve Matrahı:

ÖTV hem nisbi, hem de maktu alınan vergidir. ÖTV kapsamındaki malların her biri için ayrı ayrı vergi oranı uygulanır.

ÖTV'nin matrahı KDV'nin matrahını oluşturan unsurlardan oluşmaktadır.

86

(2020/3)

86. 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesi teslimi ifade eder.

B) Mal teslimi veya ilk iktisap hâllerinde, malın teslimi veya ilk iktisabı vergiyi doğuran olaydır.

C) Malın konsinyasyon suretiyle satışında vergiyi doğuran olay, imalatçı tarafından bu malların konsinye işletmelere verildiği anda doğar.

D) Özel tüketim vergisi, Kanun'a ekli listelerde yazılı malların karşılarında gösterilen tutar ve/veya oranlarda alınır.

E) Özel tüketim vergisi, mükelleflerin yazılı beyanları üzerine tarh olunur.

87

(2020/1)

87. 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na göre, "mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda zilyetliğin devri" **aşağıdakilerden hangisi sayılır?**

A) İstisna

B) Teslim

C) Vergi İndirimi

D) Hizmet İfası

E) Muafiyet

88

(2018/2)

88. 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na göre, bir mal üzerindeki tasarruf hakkının malik veya adına hareket edenlerce, alıcıya veya adına hareket edenlere devredilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstisna

B) İlk iktisap

C) İthalat

D) Kayıt ve tescil

E) Teslim

89

(2017/2)

89. 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi vergiyi doğuran olay değildir?

A) Komisyoncular vasıtasıyla yapılan satışlarda malların alıcıya teslimi

B) İlk iktisap hallerinde malın teslimi

C) İthalatta malların antrepoya konulması

D) Malın tesliminden önce fatura verilmesi hallerinde, faturada gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura düzenlenmesi

E) Konsinyasyon suretiyle yapılan satışlarda malların alıcıya teslimi

DAMGA VERGİSİ

Damga vergisi, işlemler üzerinden alınan vergidir. İşlemlere resmi hüviyet veren kâğıtlar damga vergisine tabidir.

Bu vergi ile üretim aşamasından tüketim aşamasına kadar el değiştiren; mal ve servet ve hizmet unsurlarına hukukilik kazandırmak için her türlü kâğıtlar vergilendirilmektedir.

A. DAMGA VERGİSİNİN KONUSU

Damga vergisinin konusunu DVK'ye ekli (1) sayılı tabloda yazılı kâğıtlar oluşturur. Bu tabloda; sözleşmeler, taahhütname ve temliknameler, kefalet, teminat, rehin senetleri, faturalar, makbuzlar, beyannameler,Bilançolar, Gelir tabloları,İşletme hesabı özetleri, ipotekli borç senedi, irat senedi gibi vergi hukukuna ilişkin kâğıtlar bulunmaktadır.

Kâğıt kavramı DVK md.1;

Yazılıp imzalamak veya imza yerine geçen bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluş- turulan belgeleri ifade eder.

Resmi daire:

Madde 8: Bu kanunda yazılı resmi daireden maksat; genel ve özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köylerdir.

Bu dairelere bağlı olup ayrı tüzel kisiliği bulunan iktisadi isletmeler resmi daire sayılmaz.

I. Akitlerle ilgili kâğıtlar Kanunla Getirilen

Uygulanacak Olan

A. Belli parayı ihtiva eden kâğıtlar:

1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler (Binde 7,5) (Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden) (Binde 1,5) (Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri (Binde 7,5) (Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler (Binde 7,5) (Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kâğıda taalluk edenler dahil) (Binde 1,5) (Binde 1,89)
6. (Ek: 28/3/2007-5615/15 md.; Değişik: 4/6/2008-5766/10 md.) Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler (Binde 1,5) (Binde 1,89)

7. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunan- lar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden) (Binde 9,48) (Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (2) (Binde 9,48) (Binde 0) (2)
9. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler (Binde 9,48) (Binde 9,48)
10. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen:
    a) Taksitle satış sözleşmeleri (Binde 9,48) (Binde 9,48)
    b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri (2) (Binde 9,48) (Binde 0) (2)
    c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri (Binde 9,48) (Binde 9,48)

III. Ticarî işlemlerde kullanılan kâğıtlar

1. Ticarî ve mütedavil senetler:

a) Emtia senetleri:
    aa) Makbuz senedi (Resepise) (6,50 YTL) (101,20 TL.)
    ab) Rehin senedi (Varant) (4,00 YTL) (59,70 TL.)
    ac) İyda senedi (1,00 YTL) (9,30 TL.) ad)
    Taşıma senedi (0,50 YTL) (2,20 TL.)
b) Konşimentolar (4,00 YTL) (59,70 TL.)
c) Deniz ödüncü senedi (Binde 7,5) (Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi (Binde 7,5) (Binde 9,48)

2. Ticarî belgeler:

a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri (6,50 YTL) (101,20 TL.)
b) Resmî dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:
    ba) Bilançolar (14,00 YTL) (227,30 TL.)
    bb) Gelir tabloları (7,00 YTL) (108,50 TL.)
    bc) İşletme hesabı özetleri (7,00 YTL) (108,50 TL.)
c) Barnameler (1,00 YTL) (9,30 TL.)
d) Tasdikli manifesto nüshaları (3,00 YTL) (44,10 TL.)
e) Ordinolar (0,50 YTL) (2,20 TL.)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları (3,00 YTL) (44,10 TL.)
    ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri (18,00 YTL) (294,90 TL.)
    bb) Kurumlar vergisi beyannameleri (24,00 YTL) (393,90 TL.)
    bc) Katma değer vergisi beyannameleri (12,00 YTL) (194,60 TL.) bd)
    Muhtasar beyannameler (12,00 YTL) (194,60 TL.)
    be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç) (12,00 YTL) (194,60 TL.)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler (24,00 YTL) (393,90 TL.)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler (9,00 YTL) (144,40 TL.)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildirgeleri (9,00 YTL) (144,40 TL.)

B. DAMGA VERGİSİNDE VERGİYİ DOĞURAN OLAY

Damga vergisi kural olarak Türkiye sınırları içinde **düzenlenen kâğıtlardan** alınır.

Vergiyi doğuran olayın gerçekleşebilmesi için;

- Bir kâğıdın varlığı
- Bu kağıdın DVK'ye ekli I. Sayılı tabloda yer alması(istisna edilmiş olan II.sayılı tabloda bulunmayacak)
- Kâğıdın yazılıp imzalanarak veya imza yerine geçen işaret konularak düzenlenmiş olması
- Düzenlenen kâğıdın hukuki sonuç doğuracak şekilde ilgili yerlere ibraz edilmesi şartlarının bir arada gerçekleşmesi gerekir.

Yabancı ülkelerde düzenlenen kâğıtlarla, Türkiye'deki yabancı elçilik ve konsolosluklarda düzenlenen kâğıtların,

- Türkiye'de resmi dairelere (genel ve özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere) ibraz edildiği
- Herhangi bir şekilde hükmünden yararlanıldığı takdirde Türkiye'de vergiye tabidir.(yani vergiyi doğuran olay gerçekleşmiş sayılır.)

1- KAĞIT NÜSHALARININ BİRDEN FAZLA OLMASI:

Bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kâğıtlardan,

Maktu vergiye tabi olanların her bir nüshası **ayrı ayrı aynı miktarda:**

Nispi vergiye tabi olanların ise **sadece bir nüshası damga vergisine** tabidir. Şu kadar ki, poliçe ve emre yazılı ticari senetlerin yalnız tedavüle çıkarılan nüshaları vergiye tabi tutulur.

2- BİR KAĞITTA BİRDEN FAZLA AKİT VE İŞLEM BULUNMASI:

Bir kağıtta **birbirinden tamamen ayrı** birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bunların **her birinden ayrı ayrı vergi alınır.** Bir kağıtta toplanan akit ve işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma oldukları takdirde Damga Vergisi, **en yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden** alınır.

Ancak bu akit ve işlemlere asıl işlemin akitlerinden başka bir şahsın eklenen akit ve işlemi de ayrıca vergiye tabidir.

Ancak Pey akçesi, cayma tazminatı, ücret tevkifi, cezai şart gibi bir sözleşmenin müeyyidesi mahiyetinde olan taahhütlerden, başlı başına bir sözleşmeye konu olmadıkça damga vergisi alınmaz.

BİRDEN FAZLA İMZALI KAĞITLAR:

Kâğıtlara konulan imzanın birden fazla olması verginin tekerrürünü gerektirmez.

Ancak **maktu vergiye tabi olup birden** fazla kişinin imzasını taşıyan makbuz ve ibra senetlerinin **Damga Vergisi imza adedine** göre alınır.

Nispi vergiye tabi ve birden fazla kişinin imzasını taşıyan makbuz ve ibra senetlerinde her imza sahibine ait olan **hisse ayrıca belli edilmiş ise**, vergi, hisselere göre ayrı ayrı ödenir. Şu kadar ki, bir resmi daire veya bir gerçek veya tüzel kişi adına kâğıtlara konulan birden fazla imza bir imza hükmündedir.

SÖZLEŞMELERİN UZATILMASI

Belli parayı ihtiva eden sözleşmelerin değiştirilmesi veya uzatılması hâlinde **artan miktar aynı nispette ver- giye tabidir**

BİRDEN FAZLA NÜSHA VAR İSE

NİSPİ VERGİYE TABİ	NİSPİ VERGİYE TABİ	MAKTU VERGİYE TABİ	MAKTU VERGİYE TABİ

Bir nüshadan vergi alınır.

Her nüshadan Ayrı ayrı aynı miktarda vergi alınır.

Mesela
Resmî şekilde düzenlenen
Gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri
(Binde 9,48)

Bilançolar 518,20 TL

Tek kağıt ama birbirinden ayrı birden fazla işlem var ise	Akit ve işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğma ise	Maktu vergiye tabi olup birden fazl akişinin imzasını içeriyor	Nispi vergiye tabi ve birden fazla kişinin imzasını taşıyan

Her bir işlemden ayrı ayrı vergi

En yüksek vergi alınmasını gerektiren akit veya işlem üzerinden alınır.

İmza adedine Kelle hesabı

Vergi, hisselere göre ayrı ayrı ödenir.

Dikkatttt: Ancak bu akit ve işlemlere asıl işlemin akitlerinden başka bir şahsın eklenen akit ve işlemi de ayrıca vergiye tabidir.

C. DAMGA VERGİSİNİN MÜKELLEFİ

Damga vergisinin mükellefi, kâğıtları imza edenlerdir (DVK md.3)

Kâğıtta birden fazla imza bulunması halinde imza sahiplerinin hepsinin **müteselsilen sorumluluğu** öngörülmüştür (DVK md.24). Resmi daire(genel, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler) ile kişiler arasındaki işlemlerde vergiyi kişiler öder.

D. DAMGA VERGİSİNDE VERGİ VE CEZADA SORUMLULUK

Damga vergisinin ödenmesinde esas kural kağıdı imza edenlerin vergi mükellefi olmasıdır. Dolayısıyla vergi-nin ödenmemesinden veya eksik ödenmesinden doğacak cezanın mükellefi de o kağıdı imza eden kişidir(DVK md.24)

Genel kural yukarıda açıklandığı gibi olmakla birlikte istisna getirilmiştir. Buna göre vergiye tabi bir kağıdın damga vergisinin ödenmesinden veya noksan ödenmesinden dolayı alınması lazım gelen vergi ve cezadan mükelleflere rücu hakkı olmak üzere, kağıtları ibraz edenler sorumludur.

Vergi cezası alınması gereken kağıtların hamilleri tarafından terk edilmesi bu cezanın alınmasına engel değildir.

Birden fazla kişi tarafından imza edilen kâğıtlara ait vergi ve cezanın tamamından imza edenler müteselsilen sorumludur.

E. DAMGA VERGİSİNDE ÖDEME ŞEKİLLERİ

DVK md. 15'e göre ödeme şekilleri;

- **Basılı damga konularak ödeme:** Bu durumda kâğıdın tabi olduğu damga vergisinin bedeli %5 noksanı ile nakden idareye ödenerek kâğıt üzerine basılı damga vurulması suretiyle gerçekleşir. Bu kâğıtlar; ulaştırma ile ilgili kâğıtlar, elektrik-havagazı-telefon-su abonman sözleşmeleri...)

- **Makbuz karşılığı ödeme:** Özel durumlar dışında damga vergisi makbuz karşılığında ödenir. Maliye Bakanlığı'na makbuz karşılığı ödemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetki verilmiştir.

  Pul yapıştırılması şekliyle ödeme 2004 de kaldırıldı

- **İstihkaktan kesinti suretiyle ödeme:** Genel ve özel bütçeli dairelerle il özel idareleri ve belediyeler, bankalar, iktisadi kamu teşekkülleri ile bunların iştirakleri ve müesseseleri ve benzeri teşekkül, iştirak ve müesseselerin ödemelerinde kullanıldıkları ve nispi vergiye tabi bulunan makbuzlarla bu nitelikteki kâğıtlara ait vergilerin bu ödemelerin yapılması sırasında istihkaklardan kesinti yapılması suretiyle ödenebileceğini öngörmüştür. Ayrıca Maliye Bakanlığı gerekli gördüğü hallerde vergiyi istihkaktan kesinti yapılmak suretiyle ödetmeye de yetkili kılınmıştır.

Kanun hangi hallerde hangi ödeme şeklinin kullanılacağını belirtmiş bulunmaktadır. Yani mükellef ödeme konusunda serbestliğe sahip değildir.

Makbuz karşılığı alınan veya istihkaktan kesinti yapılarak toplanan damga vergisi, muhtasar beyanname ile izleyen ayın 20. günü akşamına kadar beyan edilir 26.günü akşamına kadar ödenir.

90

90. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na göre, damga vergisinin ödeme şekilleri hakkında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Ödeme şekilleri Kanun ile düzenlenmiştir.

B) İstihkaktan kesinti yapılması suretiyle ödenebilir.

C) Pul yapıştırılması suretiyle ödenebilir.

D) Makbuz karşılığı ödenebilir.

E) Basılı damga konulması suretiyle ödenebilir.

91

(2019/2)

91. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir kağıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bunların her birinden ayrı ayrı vergi alınır.

B) Vergi cezası alınması gereken kağıtların hamilleri tarafından terk edilmesi bu cezanın alınmasına manidir.

C) Bir kağıdın tabi olacağı verginin tayini için o kâğıdın mahiyetine bakılır ve buna göre tabloda yazılı vergisi bulunur.

D) Vergi Usul Kanunu'nun Damga Resmine ilişkin hükümleri Damga Vergisi hakkında da uygulanır.

E) Mukavelenamelerin müddetinin uzatılması halinde aynı miktar veya nispette vergi alınır.

92

(2018/3)

92. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtlardan, maktu vergiye tabi olanların sadece bir nüshası damga vergisine tabidir.

B) Damga vergisinin mükellefi kağıtları imza edenlerdir.

C) Bir kağıdın tabi olacağı verginin tayini için o kağıdın mahiyetine bakılır ve buna göre tabloda yazılı vergisi bulunur.

D) Bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtlardan, nispi vergiye tabi olanların sadece bir nüshası damga vergisine tabidir.

E) Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişiler öder.

93

(2023/1)

93. Aşağıdakilerden hangisi 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uygulamasında resmi daire sayılmaz?

A) İl Özel İdaresi

B) Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

C) Resmi daireye bağlı olup ayrı tüzel kişiliği bulunan iktisadi işletme

D) Özel bütçeli idare

E) Genel bütçeli idare

94

94. Aşağıdakilerden hangisi 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nda hüküm altına alınmamıştır?

A) Kağıtlara konulan imzanın birden fazla olması verginin tekerrürünü gerektirmez.

B) Bir kağıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bunların her birinden ayrı ayrı vergi alınır.

C) Bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtlardan nispi vergiye tabi olanların sadece bir nüshası damga vergisine tabidir.

D) Bir kağıtta bulunan asıl işlemin akitlerinden başka bir şahsın eklenen akit ve işlemi ayrıca vergiye tabi değildir.

E) Bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtlardan maktu vergiye tabi olanların her bir nüshası ayrı ayrı aynı miktarda damga vergisine tabidir.

95

(2015/3)

95. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na göre, damga vergisine ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Damga vergisinin mükellefi kağıtları imza edenlerdir.

B) Damga vergisi istihkaktan kesinti şeklinde ödenebilir.

C) Damga vergisi nispi veya maktu olarak alınır.

D) Resmi daireler ile kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergilerini resmi daireler öder.

E) Bir nüshadan fazla olarak düzenlenen kağıtların her nüshası ayrı ayrı aynı miktar ve oranda damga vergisine tabidir

96

(2023/2)

96. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na göre, damga vergisi hakkında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Damga vergisinin mükellefi Kanuna ekli tabloda yazılı kâğıtları imza edenlerdir.

B) Resmî dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kâğıtlardan damga vergisi alınmaz.

C) Bir kâğıtta birbirinden tamamen ayrı birden fazla akit ve işlem bulunduğu takdirde bunların her birinden ayrı ayrı vergi alınır.

D) Bir kâğıdın tabi olacağı verginin tayini için o kâğıdın mahiyetine bakılır ve buna göre tabloda yazılı vergisi bulunur.

E) Pey akçesi, cayma tazminatı, ücret tevkifi, cezai şart gibi bir sözleşmenin müeyyidesi mahiyetinde olan taahhütlerden, başlı başına bir sözleşmeye konu olmadıkça damga vergisi alınmaz.

97

(2024/1)

97. Aşağıdakilerden hangisi 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve damga vergisine tabi tutulacak kâğıtlardan biri değildir?

A) Bilançolar

B) Konşimentolar

C) Hisse senetleri ve her türlü tahvillerin temettü ve faiz kuponları

D) Gelir tabloları

E) Katma değer vergisi beyannameleri

98

98. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na göre, belli parayı ihtiva eden sözleşmelerin değiştirilmesi halinde artan miktar hangi nispette vergiye tabi olur?

A) Aynı nispette
B) İki katı nispette
C) %15 nispetinde
D) %30 nispetinde
E) %50 nispetinde

99

(2017/3)

99. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi aynı hüküm ve kuvveti haiz olmak üzere birden fazla düzenlenmiş ve taraf \taraflarınca ayrıca imzalanmış kağıtları ifade eder?

A) Suret B) Resim C) Nüsha D) Nispet E) Fotokopi

EMLAK VERGİSİ KANUNU

KONU

Türkiye sınırları içinde bulunan binalar, arsalar ve araziler, verginin konusunu oluşturur. Yükümlü binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi; her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerdir.

Bina Vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir binaya paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu

Emlak Vergisinin Oranı:

Meskenlerde ve arazilerde binde 1 (büyükşehir belediye sınırları içinde binde 2)

Diğer binalarda binde 2 (büyükşehir belediye sınırları içinde binde 4)

Arsalarda binde 3 (büyükşehir belediye sınırları içinde binde 6)

Emlak Vergisinde Mükellefiyetin Başlaması, Emlak Vergisi Bildirimi:

Emlak vergisinin matrahı, **bina ve arazinin VERGİ DEĞERİDİR**. Vergi değerleri **4 yılda** bir takdir edilir. Vergi değeri her yıl, yeniden değerleme oranının yarısı nispetinde artırılmaktadır. Ayrıca **CB bu oranı sıfıra indirmeye veya yeniden değerleme oranı kadar artırma yetkisi de verilmiştir.**

Her yıl otomatik olarak tahakkuk eden emlak vergisinin birinci taksidi; **Mart, Nisan ve Mayıs** aylarına kapsayan üç aylık süre, ikinci taksidi Kasım ayı içinde olmak üzere iki eşit taksitte ödenir

DEĞERLİ KONUT VERGİSİ

Türkiye içerisinde bulunan **mesken** niteliğinde olan taşınmazlar lüks konut vergisi olarak da adlandırılan değerli konut vergisine tabidir.

BİNA VERGİ DEĞERİ

12.880.000 TL'lik istisna tutarının aşıldığı yılı takip eden yılın Şubat ayının 20'nci günü sonuna kadar beyan edilir**, Şubat ve Ağustos ayı sonuna kadar iki eşit taksitte ödenir.**

100

(2024/1)

100. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre, değerli konut vergisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Değerli konut vergisini taşınmazların maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa taşınmaza malik gibi tasarruf edenler öder.

B) Gerek mesken nitelikli gerekse kayıtlarda işyeri olarak gözüküp fiilen de işyeri olarak kullanılan taşınmazlar değerli konut vergisinin konusunu oluşturur.

C) Taşınmaza paylı mülkiyet hâlinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler.

D) Taşınmaza elbirliği mülkiyeti şeklinde malik olan kişiler vergiden müteselsilen sorumlu olur- lar.

E) Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olanların bu taşınmazı değerli konut vergisinden muaftır.

101

(2023/1)

101. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre, arsa ve araziler için takdir komisyonlarınca takdir olunan birim değeri, binalar için metrekare normal inşaat maliyetleriyle arsa veya arsa payı değeri esas alınarak hesaplanan bedele verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) İtibari değer
B) Tasarruf değeri
C) Mukayyet değer
D) Vergi değeri
E) Rayiç değer

102

(2024/2)

102. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre,aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türkiye sınırları içinde bulunan işyeri niteliğindeki taşınmazlardan belli değerin üzerinde bina vergi değeri olanlar değerli konut vergisine tabidir.
B) Bina, arsa ya da arazi gibi taşınmazlara ilişkin vergiler belediyeler tarafından tahsil edilir.
C) Emlak vergisi birinci taksidi Mart, Nisan ve Mayıs aylarında, ikinci taksidi Kasım ayı içinde olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.
D) Bina vergisini binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi,her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder.
E) Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.

103

(2021/3)

103. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre, büyükşehir belediyesi sınırları dışında olan yerlerde bulunan vergiye tabi meskenler için bina vergisinin kanuni oranı binde kaçtır?

A) Bir B) İki C) Üç D) Dört E) Beş

MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ

Konusu:	Mükellefi:	Matrahı
Kanunda yazılı belirtilen taşıtlardır. (hava-kara taşıtları)	Kanunda belirtilen taşıtları üzerine kayıt ve tescil ettiren gerçek veya tüzel kişilerdir.	Spesifik karakterli vergidir.

Tarifesi:

I. **SAYILI T:** Otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları, motorsiklet.. (yaş-silindir hacmi)

II. **SAYILI T:** Kamyon, minibüs, otobüs, kamyonet. (yaş, koltuk sayısı, silindir hacmi, azami toplam ağırlık)

III. **SAYILI T:** Uçak, helikopter (azami kalkış ağırlığı)

TARHI – ÖDENMESİ

- Her yıl idare tarafından tarh edilir.
- OCAK – TEMMUZ SONUNA KADAR 2 eşit taksitte ödenir

MÜKELLEFİYETİN BAŞLANGICI

Sıfır Araçlarda		İkinci El Araçlarda
İlk 6 Aylık dönem içinde alınırsa (1.Ocak-30.Haziran)	Mükellefiyet OCAK taksidini ödemekle başlar.	Mükellefiyet TEMMUZ taksidini ödemekle başlar.
İkinci 6 Aylık dönem içinde alınırsa (1.Temmuz-31.Aralık)	Mükellefiyet TEMMUZ taksidini ödemekle başlar.	Mükellefiyet ertesi yılın OCAK taksidini ödemekle başlar.

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ KANUNU

Verginin konusu:

Verginin konusuna "karşılıksız intikaller" girer. Karşılıksız intikal, malın bir şahıstan başka bir şahsa;

a) **Veraset yoluyla veya**

b) **Bağış, yarışma ve çekilişlerde kazanılan ödüller, spor toto, milli piyango ikramiyelerinde olduğu gibi ivazsız olarak geçmesini kapsamaktadır. Kumar kazancı da bu kapsamda değerlendirilmektedir.**

Veraset ve İntikal Vergisinde vergiyi doğuran olay:

Türkiye'de bulunan malların bir kişiden diğerine intikali (Mülkilik ilkesi- Türkiye'de intikal)

Türk vatandaşlığında bulunan kişilere yabancı ülkelerden mal intikali (Şahsilik ilkesi- Türk vatandaşına intikal)

Türk vatandaşlığında bulunan şahıslara ait menkul ve gayrimenkullerin intikali (Şahsilik ilkesi-Türk vatandaşından intikal)

Yurt dışında bulunan malların Türkiye'de ikametgahı olan bir yabancıya intikali (Mülkilik ilkesi –Türkiye'de intikal)

Veraset ve İntikal Vergisinin mükellefi: İvazsız bir şekilde veya veraset-ölüm yoluyla mal edinen gerçek ve tüzel kişilerdir.

Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetindeki bir şahsın Türkiye hudutları dışında bulunan malını veraset tarikıyle veya sair suretle ivazsız bir tarzda iktisabeden ve Türkiye'de ikametgahı olmıyan ecnebi şahıs bu vergi ile mükellef tutulmaz.

Ticari sermaye; bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak özsermaye, **ticari sermayedir**

Verginin stopaj yoluyla alınması:

At yarışlarına ve futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerde gerçek ve tüzel kişilerce düzenlen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyeler üzerinden %20 oranında vergi tevkifatı yapılması öngörülmüştür.

Verginin beyanname ile tahakkuk ettirilmesi durumunda beyan süreleri:

Verginin konusuna giren malları edinenler, bunları kural olarak ölen kimsenin veya tasarrufu yapan şahsın ikametgahının bulunduğu yer vergi dairesine verecekleri beyanname ile bildirmek zorundadırlar. Ölen ya da tasarrufu yapanın ikametgahı yabancı ülkede ise Türkiye'deki son ikametgahının bulunduğu yer vergi dairesine eğer son ikametgah yoksa ya da tespit edilememiş ise Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın belirlediği yer vergi dairesine verilir.

Beyanname miras yoluyla mal edinmede ölüm tarihinden itibaren:

Ölen ve mirası alan aynı ülkede ise 4 ay içinde (İkisi de Türkiye'de ya da ikisi de aynı yabancı ülkede)

Ölen ve mirasçı biri Türkiye'de biri yabancı ülkede ise 6 ay içinde

Ölüm ve mirası alan Türkiye dışında farklı ülkelerde iseler 8 ay içinde verilir.

Ayrıca;

Gaiplik durumunda gaiplik kararının ölüm siciline kaydolunduğu tarihi izleyen 1 ay içinde Diğer

intikallerde,malların hukuken iktisap edildiği tarihi izleyen 1 ay içinde beyanname verilir

Veraset ve İntikal Vergisinde değerleme günü:

Mirasta değerleme günü, **mirasın açıldığı gün,** diğer intikallerde **değerleme günü malın iktisap günüdür** .

Ticari sermaye bilançodaki özsermaye ile değerlenir Gayrimenkuller emlak vergisine esas olan değerlenir. Menkul mallar ve gemiler rayiç bedelle değerlenir. Yabancı paralar borsa rayici ile değerlenir.

Tescile tabi hakların değeri tapu siciline kaydedilen değerdir.

Tahviller VUK'na göre değerlenir.

Hisse senetleri borsada kayıtlı ise geçmişe yönelik muamele değeri ile, borsada kayıtlı değil ise ya da kayıtlı olup muamele görmemiş ise itibari değerle değerlenir.

Veraset ve İntikal Vergisi tarifesi:

Veraset ve İntikal Vergisi dilim usulü artan ortan bir vergidir. Artan oranlı olması sebebiyle subjektif-şahsi bir nitelik taşır. Ayrıca verasette ayrı intikalde ayrı oranlar olması sebebiyle **bu vergiye cifte artan oranlı vergi de** denir.

Veraset (Miras)	İvazsız İntikal (Bağış)
1%	10%
3%	15%
5%	20%
7%	25%
10%	30%

Bir şahsa **ana, baba, es ve cocuklarından** (evlatlıktan intikaller hariç) ivazsız mal intikali halinde vergi, ivazsız intikallere ilişkin tarifede yer alan oranların **yarısı uygulanır.**

Veraset ve İntikal Vergisi her yıl yeniden değerleme oranında artırılır.

Verginin ödenmesi,

Spor toto oyunu, at yarışları ile diğer yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyeler üzerinden kesilen vergiler vergi sorumluları tarafından, yarışma ve çekilişin düzenlendiği tarihi izleyen ayın 20. günü akşamına kadar beyan edilerek ödenmesi gereklidir.

Kazananların beyanname vermesine gerek yoktur.

Beyan üzerinden alınan Veraset ve İntikal Vergisi,tahakkuk tarihinden itibaren **her yıl iki esit taksitte (Mayıs ve Kasım) olmak üzere 3 yıl içinde ödenir**

Veraset ve İntikal Vergisi İstisnalar:

a) Veraset tarıkı ile intikal eden ev aşyası ile murise ait zat eşyası ve aile hatırası olarak muhafaza edilen tablo, kılıç, madalya gibi eşya;

b) Menkul ve gayrimenkul mallardan evlatlıklar da dahil olmak üzere füruğ ve eşten her birine isabet eden miras hisselerinin (1.015.747 TL) (füruğ bulunmaması halinde eşe isabet eden miras hissesinin (2.032.742 TL);

c) Örf ve adete göre verilmesi mutat bulunan hediye, cihaz, yüzgörümlüğü ve drahomalar **(Gayrimenkuller hariç);**

ç) Bilümum sadakalar;

d) İvazsız suretle vaki intikallerin (23.387 TL);

e) Para ve mal üzerine düzenlenen yarışma ve çekilişler ile şans oyunlarında kazanılan ikramiyelerin (23.387 TL);

f) Üçüncü maddenin (a) ve (b) fıkraları şümulüne giren şahısların statüleri gereğince maksatları içinde usulü- ne uygun olarak yaptıkları yardımlar;

104

(2023/2)

103. Aşağıdakilerden hangisi 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'na göre, veraset ve intikal vergisinden müstesna değildir?

A) Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara kuruluşu için veya kurulduktan sonra tahsis olunan mallar

B) Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idareler bütçelerinden kamu iktisadi teşebbüslerine yapılacak iktisadi transferler ve yardımlar

C) Bilumum sadakalar

D) Örf ve âdete göre verilmesi mutat bulunan gayrimenkuller

E) Veraset tariki ile intikal eden ev eşyası ile murise ait zat eşyası

105

(2022/3)

105. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu uyarınca, bilanço esasına göre defter tutanlarda ölüm tarihine takaddüm eden takvim yılı bilançosuna göre bulunacak öz sermaye aşağıdaki hangisi ile ifade edilir?

A) Esham

B) Ticari sermaye

C) Tahvilat

D) Ticari zarar

E) Ticari kazanç

106

(2022/1)

106. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'na göre, bu vergiye mevzu olacak mallar için, miras yoluyla vukubulan intikallerde mirasın açıldığı, diğer suretle vaki intikallerde malların hukuken iktisabedildiği gün aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

A) Tahakkuk günü

B) Zamanaşımı başlangıç günü

C) Değerleme günü

D) Ödeme günü

E) Tahsil günü

107

(2021/3)

107. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Veraset ve intikal vergisinin mükellefi, veraset tarikiyle veya ivazsız bir tarzda mal iktisabeden şahıstır.

B) Veraset tarikiyle mal iktisap edenler, muafiyet ve istisna koşullarını dikkate alarak iktisap ettikleri malları bir beyanname ile bildirmek zorundadır.

C) Veraset tabiri; hibe yolu ile veya herhangi bir tarzda olan ivazsız iktisapları ifade eder.

D) Gayrimenkul hariç, örf ve âdete göre verilmesi mutat bulunan hediye, veraset ve intikal vergisinden istisnadır.

E) Veraset ve intikal vergisinin matrahı, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'na göre bulunan değerleridir.

108

(2019/3)

108. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'na göre, hakkında gaiplik kararı verilen kişinin gaiplik kararının ölüm siciline kaydolunduğu tarihi takip eden hangi süre içinde beyanname verilmesi gerekmektedir?

A) 15 gün B) 1 ay C) 60 gün D) 3 ay E) 4 ay

109

(2019/1)

109. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'na göre, miras yoluyla vuku bulan intikallerde mirasın açıldığı, diğer suretle vaki intikallerde malların hukuken iktisap edildiği gün, bu vergiye konu olan mallar açısından aşağıdakilerden hangisini ifade eder?

A) Beyanname verme günü

B) Dönem sonu

C) Vade tarihi

D) Değerleme günü

E) Amortisman günü

110

(2018/3)

110. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'na göre, veraset ve intikal vergisi uygulamasında beyanname verme süreleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Ölüm Türkiye'de gerçekleşmiş ve mükellef yabancı bir memlekette ise ölüm tarihini izleyen 6 ay içinde verilir.

B) Ölüm yabancı bir memlekette gerçekleşmiş ve mükellef ölenin bulunduğu memlekette ise ölüm tarihini izleyen 4 ay içinde verilir.

C) Ölüm yabancı bir memlekette gerçekleşmiş ve mükellef Türkiye'de ise ölüm tarihini izleyen 6 ay içinde verilir.

D) Ölüm yabancı bir memlekette gerçekleşmiş ve mükellef ölenin bulunduğu memleketten baş- ka bir yabancı memlekette ise ölüm tarihini izleyen 8 ay içinde verilir.

E) Ölüm Türkiye'de gerçekleşmiş ve mükellef Türkiye'de ise ölüm tarihini izleyen 3 ay içinde verilir.

111

(2016/1)

111. 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Veraset ve İntikal Vergisi sisteminde çifte artan oranlı tarife mevcuttur.

B) Veraset ve İntikal Vergisi servetten alınan bir vergi türüdür.

C) Veraset ve İntikal Vergisi ivazsız intikallerin vergilendirilmesini gerçekleştirir.

D) Veraset ve İntikal Vergisi sisteminde verasete ilişkin vergilerde belirli muafiyetler mevcuttur.

E) Veraset ve İntikal Vergisi harcamalardan alınan bir vergidir

VERASET HALİNDE

TR-TR / ALM-ALM 4 AY

TR-ALM / ALM-TR 6 AY

ALM-FR / FR-ALM 8 AY

GAİPLİK 1 AY

BMSV	Banka, Banker ve Sigorta Şirketlerinin yapmış oldukları muameleler (işlem) sonucu lehlerine geçen paralar KDV den istisnadır.	Banka, Banker ve Sigorta Şirketleri	• **Yasal Oran %15** • Bankalar arası mevduat, aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasası muameleleri, Devlet tahvili ve Hazine bonolarının vb. menkul kıymetlerin iktisap edilişi, vadesi gelmeden elden çıkarılması, repo işlemlerinde kullanılması %1 • Kambiyo işlemlerinden %0,1 (bankalar arası %0) • Diğer tüm işlemlerden %5	Bir aylık vergilendirme dönemini takip eden ayın 1**5. gününe** kadar beyan ve ödeme yapılır.
Özel İletişim Vergisi	• Her nevi cep telefonu işletmecileri tarafından verilen tesis, devir, nakil ve haberleşme hizmetleri; • Radyo ve televizyon yayınlarının uydu platformu ve kablo ortamından iletilmesine ilişkin hizmet verilmesi.	Bu hizmetleri sunan işletmeciler.	Maktu tutar (spesifik ve değer üzerinden alınan oran (advo lorem). Bu maddede hüküm bulunmayan hallerde, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu hükümleri uygulanır.	Bir aylık vergilendirme dönemini takip eden ayın **15. gününe** kadar beyan ve ödeme
Şans Oyunları	Müşterek bahis (at yarışı, iddaa vb.) ya da şans oyunları (şans topu, sayısal loto, on numara vb.).	Oyunu düzenleyen (oynayan değil)	**Spor müsabakalarına dayalı müşterek bahislerde %5, at yarışlarında %7 ve diğer şans oyunlarında %10'dur.**	Bir aylık vergilendirme dönemini takip eden ayın **20. gününe** kadar beyan ve ödeme yapılır.

Gümrük Vergisi	Gümrük hattından geçerek Türkiye'ye ithal edilen eşyalar. Vergi Usul Kanuna tabi olamayan tek vergidir.	Eşyanın sahibi veya taşıyıcılar.	Maktu tutar (spesifik) ve değer üzerinden alınan oran (advo lorem).	Verginin tebliğini takiben (gümrük beyannamesinin tescili) **10 gün içinde**, teminat gösterilerek 30 gün daha uzatılabilir.
Konaklama Vergisi	Otel, motel, tatil köyü, pansiyon,apart otel, misafirhane, kamping,yayla evi,dağ evi gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte satılmak su retiyle konaklama tesisi bünyesinde sunulan diğer tüm hizmetler (yeme,içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, spor, termal ve benzeri alanların kullanımı gibi) konaklama vergisine tabidir.	Konaklama vergisinin mükellefi hizmeti sunan gerçek veya tüzel kişilerdir.	**Yasal oranı % 2'dir.**	Bir aylık vergilendirme dönemi ni takip eden ayın 26. gününe kadar beyan ve ödeme yapılır.

112

(2022/1)

112. 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'na göre, konaklama vergisinin kanuni oranı kaçtır?

A) % 1 B) % 2 C) % 3 D) % 5 E) % 10

DİJİTAL HİZMET VERGİSİ	• Dijital Ortamda Sunulan Reklam Hizmetleri • Dijital Ortamda Yapılan İçerik Satışları ve İçeriklerden Yararlandırmaya Yönelik Hizmetler • Kullanıcıların Birbirleriyle Etkileşime Geçe bilecekleri Dijital Ortamların Sağlanması ve İşletilmesi Hizmetleri • Dijital Ortamda Sunulan Hizmetlere Aracılık Hizmetleri	Dijital hizmet vergisinin mükel lefi, dijital hizmet sağlayıcılarıdır.	Yasal oranı %7,5'tir.	1 aylık vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar beyan ve ödeme yapılır.

113

(2022/3)

113. Dijital Hizmet Vergisinin de düzenlendiği 7194 sayılı Kanun'a göre dijital hizmet vergisi mükellefleri, beyannamelerini ne zamana kadar vermelidir?

A) Vergilendirme dönemini takip eden 3. ayın sonuna kadar
B) Vergilendirme dönemini takip eden 2. ayın sonuna kadar
C) Vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar
D) Vergilendirme dönemini takip eden ayın 20. günü akşamına kadar
E) Vergilendirme dönemini takip eden ayın 10. Günü akşamına kadar

114

(2022/1)

114. Dijital Hizmet Vergisinin de düzenlendiği 7194 sayılı Kanun'a göre, ülkemizde dijital hizmet vergisi oranı kaçtır?

A) %0,5 B) %1 C) %3 D) %5 E) %7,5

115

(2024-3)

115. 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nda özel iletişim vergisine ilişkin hüküm bulunmayan hâllerde hangi kanun hükümleri uygulanır?

A) Vergi Usul Kanunu
B) Gelir Vergisi Kanunu
C) Kurumlar Vergisi Kanunu
D) Katma Değer Vergisi Kanunu
E) Harçlar Kanunu

CEVAP ANAHTARI

1- D	21- B	41- C	61- B	81- C	101- D
2- C	22- D	42- E	62- B	82- D	102- A
3- A	23- D	43- E	63- E	83- E	103- A
4- D	24- A	44- E	64- C	84- E	104-D
5- E	25- B	45- B	65- C	85- D	105- B
6- D	26- B	46- A	66- A	86- C	106- C
7- A	27- B	47- A	67- C	87- B	107- C
8- D	28- C	48- E	68- B	88- E	108- B
9- A	29- C	49- A	69- A	89- C	109- D
10- B	30- E	50- D	70- C	90- C	110- E
11- D	31- B	51- B	71- D	91- B	111- E
12- B	32- A	52- B	72- E	92- A	112- B
13- A	33- D	53- E	73- C	93- C	113- C
14- B	34- C	54- C	74- A	94- D	114- E
15- C	35- D	55- E	75- C	95- D	115- D
16- D	36- E	56- B	76- D	96- B	
17- E	37- D	57- A	77- C	97- C	
18- D	38- E	58- D	78- D	98- A	
19- C	39- C	59- A	79- C	99- C	
20- C	40- D	60- B	80- C	100- B	